

ఆంధ్రపత్రిక

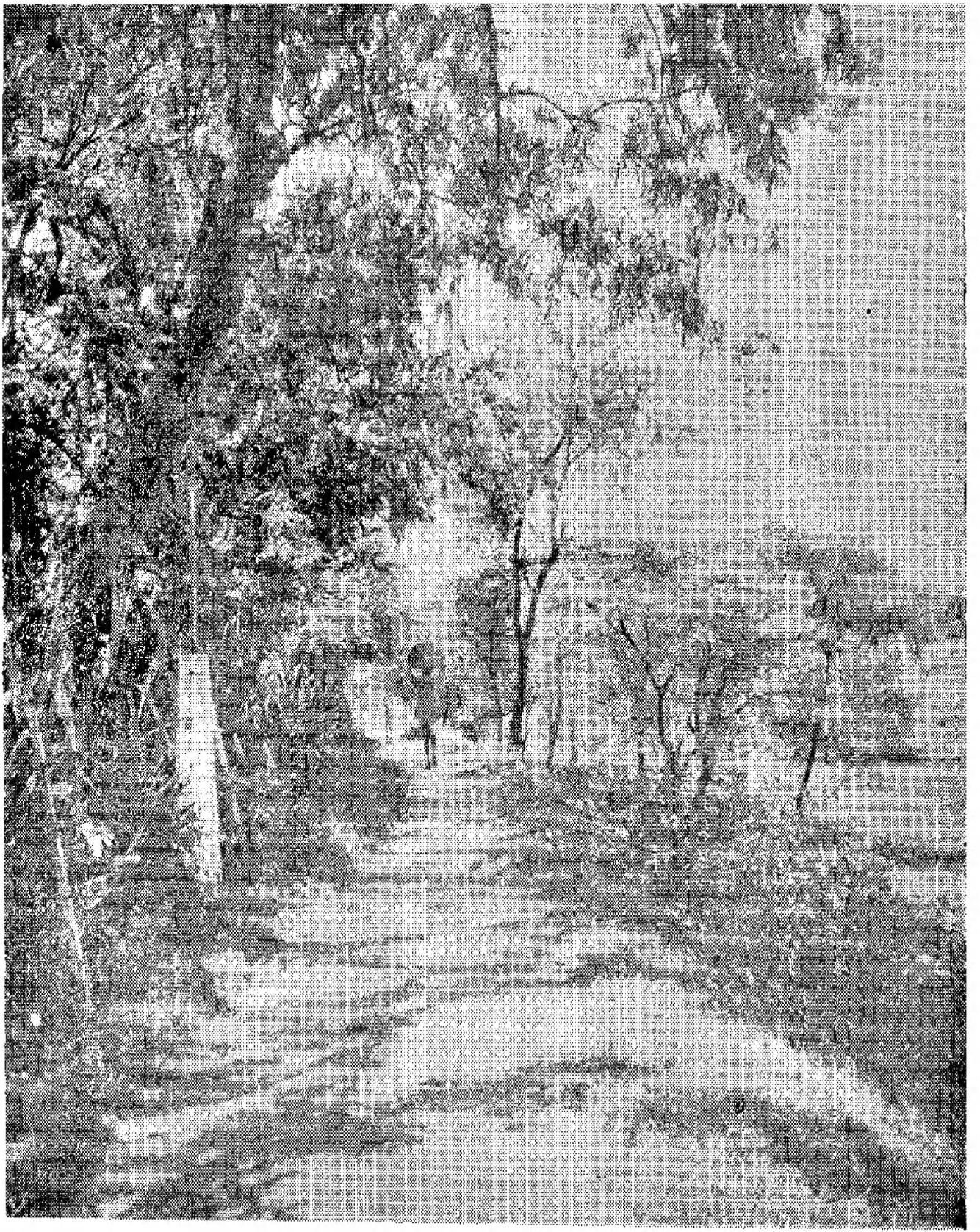
సచిత్ర వార పత్రిక

7-4-'54

4 అణాలు

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

పడగాడ్పులో నీడల దారి

—పోటో : ఆర్. పి. రంగారావు.

సంవత్సర దండా
రూ. 12-0-0
ముద్ర 4 అ.

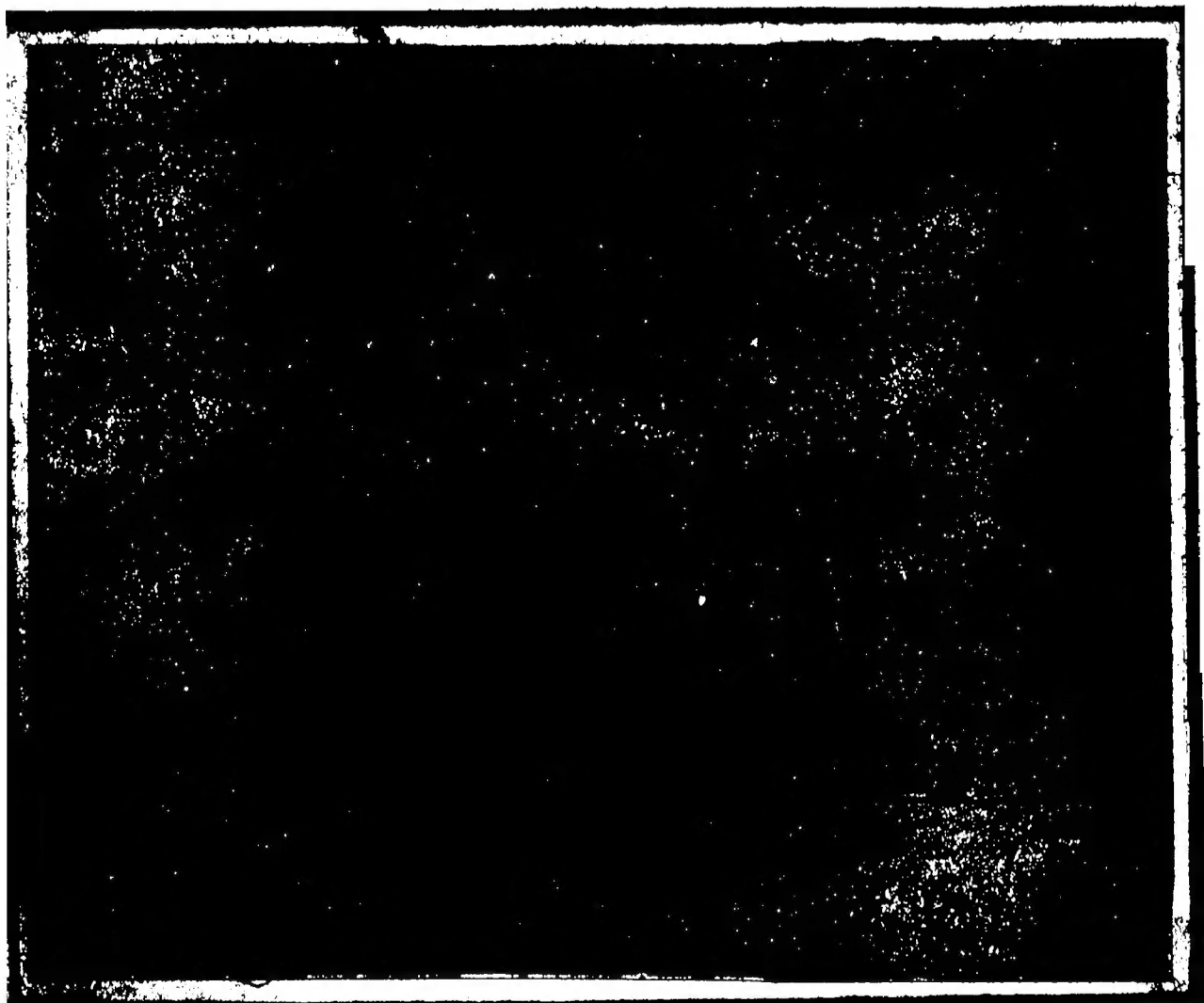
ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవార్తపత్రిక

Founder K. NAGESWARA RAO

సంపుటము 47
కంది 80
7.4.54

జయ చైత్ర శుద్ధ పంచమి బుధవారం

పంచాంగ శ్రవణానికి

—గోలి శేషయ్య.

మరి భ చి త్రం

“తాం పితృ శర్వావయ వానవద్యాం
రతేరహిణీ పదమావధానమ్
జతేంద్రియే కూలిని పుష్పభవ్యా
శ్శక్తకార్య సిద్ధిం పునరాశికంఠే.
చిత్రకారుడు : దళిత రామలింగేశ్వరరావు.

విషయానుక్రమణిక

కాలక్షేపం—	2
కుర్చీలో మానిరాగం—	6
ఉర్వశి—	10
మంచీ-చెడూ—	12
ఇద్దరు పిల్లలు—	19
వాయుభక్తుడు—	25
కోత పైకోత—	30
ఆంధ్రమాతా!!—	38
కర్పూర దీప్తపయాత్ర—	36
సంచీ-గిన్నె - చెప్పలు—	42
పాడుగంటి కామమ్మ—	47
మా అన్నయ్య బి. యిడి. చదువు—	48
సినిమా—	50
యోగాసనములు—	
చేహోగ్రము—	54
విజ్ఞానసీధులు—	55

రెండు మహానగరాలు

Tale of Two Cities

అనువాదకులు :

శ్రీ తెన్నేటి సూరి

టెల: 3-0-0.

పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకం.

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

మద్రాసు-1.

“వలపు వహించే గంధగిరి
వార వరంపర; - భూరి భూజ కా
ఖలు చిగిరించె; - నింపెనగ
గాకలి కోకిలలందు; - జెక్కలం
బలుచని ఘర్మవిందువులు
భామలకుం బ్రసరించె; - నయ్యెడం
జెలుపు ఘటింప జాలదు
విశేష వసంత సమాగమంబిలన్?”

తా|| మంచి గంధపు వృక్షములుగల వర్ష
తములనుండి వచ్చుడి వాయువులు కమ్ముని
పరిమళ భరితములైనవి. పెద్ద పెద్ద చెట్ల
కొమ్మలు చిగిరించినవి. కోకిలలకు కూతలు
మై కాకలి యెడెడి హెచ్చుస్థాయిలో అవి
కూయుచున్నవి. స్త్రీలకు చెక్కిళ్లయందు
చెమట బిందువులు కొంచెము కొంచెముగా
ఏర్పడి ప్రవహించుచున్నవి. వసంతముతువు
వైభవముగా ప్రవేశించినప్పుడు యీ
లోకంలో క్రొత్త శోభ కలుగవలెనంటిది
ఏది కలదు?

మంచి గంధపు వాసనలతో కూడి
కొండలమీదనుండి వచ్చేటటువంటి మలయ
మారుతము అంటే ఎటువంటిదో సాధా
రణంగా పల్లవు ప్రాంతాలలోనూ, జైలా
ప్రాంతాలలోనూ, సముద్రతీర ప్రాంతాల
లోనూ ఉండేవాళ్లు ఊహించలేరు. కొన్ని
రకాల చెట్లు పర్వత ప్రాంతాలలో వీరి
విగా పెరిగి ఘుమ ఘుమలాడుతూ
ఉంటాయి. ఆమాట నిజమే. ఆ ప్రాంతా
లలో నివాసంగా ఉండేవాళ్లకు ఆ గువాన
నల గుళుం తెలుస్తుంది. నీలగిరి పర్వత
ప్రాంతాలలో యాకలిష్ట చెట్లు పెరిగి
ఉంటాయి. ఆ చెట్లనుంచి యాకలిష్టను
తైలం తయారుచేస్తారు దీనినే నీలగిరితైలం
అంటారు. ఇది చాలా ఘాటుగా
ఉంటుంది. ఆ చెట్ల ఆకులను నరికి వాసన
చూస్తే చక్కని పరిమళం పరమానందంగా
ఉంటుంది. ఈ తైల సువాసన ఊపిరితిత్తుల
లోనికి పోయినయెడల క్యాన్సర్ కోశములకు కుదీ
చేయగలదు. క్రిమిహానం ఏదైనా ఉంటే
హరించివేస్తుంది. అటువంటి చెట్లు పెరిగిన

చోట్లలో విహరిస్తూ ఆ గాలిని పీల్చుకున్న
ఆరోగ్యం ఎంతో యోగ్యంగా ఉంటుంది.
కాశ్మీరప్రాంత పర్వతసీమలందు మంచు
పూవు మొక్కలు పెరిగి నేత్రానందకరంగా
ఉంటాయి. ఆ కొండప్రదేశం మీదుగా
వీచెడి గాలిలో మంచు పూవు ఘుం! ఘుం!
అంటూ ఉంటుంది. ఇటువంటివి అనేకం
యీదేశపు పర్వతప్రాంత పరిమళములై
పరమహంసలను కూడా పరవశుల నొనర్చే
గల మత్తుమంచులవలె వనిచేస్తాయి. ఆమాట
వాస్తవం.

అటువంటి పర్వత సీమలకు చెల్లి
తపస్సు చేసికొనెడివారు సమస్త భోగవృ
లనూ విసర్జించి, సంసారగుఱాలకు తాజీ
నామా యిచ్చి, అత్రుసాహెబ్బులు కను
చూపు మేరలో కన్పించని కొండకనుమలకు
పయనమెవతారు. కాని, ఆ ప్రాంతా
లలో వారు అనుభవించే ప్రకృతిసిద్ధమైన
శృంగారము కలుగనారంలోకూడా అంత
నయవానందకరంగా ఉండదు. చక్కనిలేళ్లు
పచ్చిక బయళ్ళ మీద పరుగెత్తుతూ
ఉంటాయి. నెమళ్ళు పింఛములువిప్పి
ఆడుతూఉంటాయి చెట్లమీద గువ్వలు,
చిలుకలు శరసాలాడుకుంటూ ఉంటాయి.

కోయిలలు “కూ!కూ!” అని హాకుగా నీలు
స్తూ నెక్కిరిస్తాయి. “ఏమిటి తపస్సు! ఎదురు
గుండా కన్పించేది అంతా చూడరానివా?
విప్పించేది అంతా వివరానివా? కిరీరానికి
హాకుగా హాకుతూ, చల్లగాలి కేసుంటే,
పుష్పవతులైన లతలు అంటరానివా? న్నజ్జ
గరిష్టడవైన నీరొక్కడవు శ్రేష్టడవా?
“అనందమే బ్రహ్మ” అని ఆలాపక చేస్తావు
గదా, ఉయ్యాలలో విడదన చెట్లకొని,
ఊరంతా నెక్కిరిస్తూ యిల్లాలు వలె,
ఎదురుగుండా ఉన్నదానిమీద ఎదురేని
అధమునకు, పరమపదం పంచాన్నిలక్ష్య
తపస్సుచేస్తే లభిస్తుందా? భోగం ఆహారం
చేసే ఈ భోగిమంటలవలె బుగ్గి మెగులుతుంది
నీకు. నందనవనంలో ఉన్నది ఆనందం. నవ
రంధ్రాలు బంధించి సమాధిలోకి వెళ్లితే,

శ్రీ సూరి వారి గ్రంథాల

మంచి మన్ను? ఇదంతా మిథ్య; ఇదంతా మోసం; ఇదంతా భయం; ఇదంతా మాయ; అనేటట్లుంటే, జగత్తంతా మాయమయితే, నీవెవరు? లోకం అంతా అసత్యం; నీవు ఒక్కడవుమాత్రం సత్యం అంటావు. ఇంత కన్నా వైత్యం ఇంకొకటి లేదు. కుకపిక కారకలయందు లేనివిలువ, నీడకధ్యానమునకు ఉన్నదంటావా? ప్రకరాజములు, లేతమామిడి చిగుళ్ళు వేసి, కూతలు కూర్చుంటే, అదంతా బ్రహ్మముఖంలోనుంచి వచ్చిన సామగానం కాదంటావా? పికాలాపమున కేంత ప్రేమిచ్చి విలువ కట్టగలవు? వెండి బంగారు తీగలు మోగించినా, ఈ కోయిల కూతలవై గోత పుటించునా? ఈ ప్రేక నినాదమునకు మించిన అయిహికొనందం ఇంకొకటి ఉన్నదని యిమ్మహిలో ఏమనిపి కల్లకపటం లేకుండా బల్లగద్ద చెప్పగలడు? బుద్ధి పెట్టెతోవల జిక్కి ప్రకృతి వెలి తలలు వేసినది విరాగిగాని, రాగికి కాదు. నీ వైరాగ్యమే ఒక మిథ్యావ్యాపారం ఉందిగాని, ఈజగత్తుమిథ్యకాదు వెరటిలోని మొక్క మందుకు పనికిరాదన్నట్లుగా, ఈజగత్తులోని అసందమయమైన పరబ్రహ్మము వల్ల ప్రబోధం పొందలేకుండా ఉన్నావు నీలో ప్రవేశించింది ఒక విధమైన బుద్ధి జాడ్యం. ఇది నీ యోగం. అది మిథ్యా వైరాగ్యభోగం" అని యీ విధంగా కొండలమధ్య తపస్సు చేసేవాళ్ళను, అనేక తత్వవిచారణలకు ఉసికొత్పెడి తిరుణం లోనే అరుణోదయం అయినట్లుగా మహా తుల్యకు జ్ఞానోదయం కలుగుతూ ఉంటుంది ఇదంతా ఎందుకు తర్కించవలసి వచ్చిందంటే, అడవులలోనికి, కొండలలోనికి వెళ్లి తపస్సు చేసికొనేవాళ్ళు యింద్రియములను పరవశం చేసే భోగములను విడిచిపెట్టి దూరంగా వెళ్లి అట్టి తలపులు రాకుండా తలుపుమూసితిలదాచుకున్నారనితలంచుటకు తావులేదని సీదాగా సాదాచేసి చూపించుట కొరకేగాని, మరొక కారణంచేత కాదు. రాజభవనం విడిచిపోవనం చేసినా యోగిని భోగిచేసే ఉద్దీపన అక్కడ కూడా ఎక్కువగానే ఉంది.

ఎమైనప్పటికీ వసంత ఋతువు వచ్చిందంటే, "భూరి భూజకాఖిలు చిగిరించె; - నింపెనగ గాకలి కోకిలలందు" అనేది ఎంత సత్యమో, "భూరి భూజకాఖిల విడవాకు; లింపెనగ గాకలి కోకిలలందు" అనే మాటకూడ అంత సత్యమే. చెట్లు చిగిరించినవంటే, పాత ఆకులన్నీ రాలిపోయినవనే అర్థం. అటువంటి సమయంలోనే యాకొత్త యిసుకను ఆరగించి ఆవేశంతో కోయిలలు నినాదాలు సాగిస్తాయి. ఏదో కొంత రసావేశం వాటికి

వచ్చిందంటే, ఆ మహిమా ప్రభావం అంతా ఆకొత్త లేతచిగుళ్ళలో ఉన్నదంటారు కవులు. రాలిపోయిన పాతఆకుల వంటివే యాకొత్తగా చిగిరించిన యిసుకలు కూడా యుగం మారగానే ఆకులు రాలి ఆకులపాటు వస్తుంది లోకానికి కాని, యుగం మారుతున్నప్పుడే, కొత్త కూతలూ గీతలూ వినిపిస్తాయి. "సంభవామి యుగే యుగే" అనే భగవద్గీతా వాక్యం ఏమిటి? ఈ యుగం పోయి ఇంకోయుగం వచ్చేసరికి భగవంతుడు మరొకసారి అవతార మెత్తుతాడు. అప్పుడు లోకానికి మళ్ళీ వైతన్యం వస్తుంది. అప్పుడు తిరిగి మరొక భగవద్గీతను లోకానికి ఉపదేశిస్తాడు యుగపురుషుడు. అప్పుడు యీ భగవద్గీత పాతదై దానిలోని శ్లోకాలు కొమ్మలనుండి పండి ఎండిరాల్సిన ఆకులై లోకులు వాటిపై పరాకు చిత్తిగిస్తారు లోకం వివేకం పొందవలసినదంటే కొత్త లోకం కొత్తశ్లోకం ఏదైనావది చదివించి కొత్త పరిపాకంలోకి రావాలి. "ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే" అనే శ్లోకంతో భగవద్గీత ప్రారంభమైంది.

పూర్వ మొకప్పుడు అనేక లక్షల సేన నాశనం అయినటువంటి కురుక్షేత్ర మహా సంగ్రామం జరిగింది. ఆ సంగ్రామానంతరం భారతదేశం అంతా నానా భీభత్సమై పోయింది. మానవ సంఘం అనేదానికి ఒక మానం, ప్రమాణం నిర్ణయించేవాడు కన్పించలేదు. కొరవులు నాశనమైనా పాండవులు గెల్చినా, ఉభయులకూ ఘృత మైంది రక్తప్రవాహం—వాది గెల్చినా, ప్రతివాది ఓడిపోయినా, ఒక్కటే—ఓడిన వాడు కోర్టులోనే విడుస్తాడు గెల్చిన వాడు కొంపకువచ్చి విడుస్తాడు కుక్షేత్రమైన పదియకరాలు గెల్చినందుకు నిక్షేపమైన పదివేలు పోయి అక్షయపాత్ర చేతికి వచ్చినదని విడుస్తాడు అటువంటి నీతిలో లోకం ఏమింటుందంటే, "వెలి కుడిరింది కోకలితలకు చుట్టూ అంటున్నది. అదే ప్రపంచానికి పరిక్షాసమయం." పరిక్షాస్వహారాజుకు పట్టమునుగట్టిన సమయం అదే అటువంటి మహాసంగ్రామానంతరం లోకాన్ని కట్టుదిట్టం చేయడానికి, తిరిగి మహాసంగ్రామాలలయే త్రికుండా చిక్కని ధర్మమార్గం ధర్మమండేగాలందరినీ బోధించ

అమ్మచెప్పింది—

బ్రూక్ లాక్స్ మిమ్ము చక్కపరుస్తుంది

బ్రూక్ లాక్స్ కమ్మని రుచి విడ్డలకయిష్టముగా ఉంటుంది. ఆనవ్యమైన రుచిగల యితర మందులవలె కాదు రాత్రి వందుకొనునపుడు ఒక చిన్న ముక్క యిస్తేదాట. మీకుగాని, మీ కుటుంబానికి గాని వేది మందు కావలసి వచ్చినప్పుడు ప్రత్యేకంగా బ్రూక్ లాక్స్ ఆదగింది : విరేచన ఉద్ధకం నరిచేయటానికి యిదే వక్రమమైన మార్గము

వెస్ట్ మినిస్టర్ లేబరేటరీస్ లిమిటెడ్, లండన్ నారి బయోరీ
పి.కెంట్లు - ఓరియంటల్ మర్కంటైల్ ఏజెన్సీ

★ కాలక్షేపం ★

గల మహాత్ముడు అవతరించాలి అనేక ధర్మ సమస్యలు అవతరించినప్పుడే, అనేక కొత్త భావాలు చిగిరించినప్పుడే, కొన్ని రీతులు నీతులు గల గీతలు బోధించి వేలుగోపాలుడు కోయిలవలె కాకలీస్వరంతో ఉచ్చు ప్తాయిలో ఉత్క్లిష్ట విషయములను ఆలాపన చేస్తే, మరొక మహావిలయం లేకుండా మానవలోకానికి మంగళహారతి యిచ్చి నట్లుగా ఉంటుంది.

మహాభారత సంగ్రామం ముగిసిన తర్వాత దేశంలో వీరులైన మొగవాళ్ళు సంగ్రామంలో వచ్చిపోయినారు. స్త్రీ సంగ్ధి దేశంలో ఎక్కడైంది పురుష సంగ్ధి తక్కువైంది. వీరులు మారించి దేశం నిర్వీర్యమైంది. లెక్కకు మించిన స్త్రీలకు ఎక్కడి నుంచి విస్తార భర్తలు? దేశంలో వ్యభిచారం ప్రబలమైంది. అదివరకే దేశంలో నియోగవద్దతి అనే సంప్రదాయం ఒకటి ఉంది. భర్తవల్ల సంతానం కలుగకపోతే, కులగురువువల్ల భర్త అనుమతితో సంతానం పొందడం చచ్చుననే మర్యాద ఒకటి ఉంది. ఈ ఆచారంవల్ల కూడా వ్యభిచారానికి మరింత ప్రచారం వచ్చింది. యుద్ధంలో అనేక కుటుంబాలు మొగపురుగు లేకుండా నిరాధారమైనాయి. చిత్తము వచ్చినట్లు కిడులలో కుత్తుకలు కోసికొనడిమే వీర లక్షణం అనే భావం ప్రబలమైంది చావు అంటే భయంపోయింది. రాజులకూ ప్రజలకూ రోసం, మీసం, ఆవేశం మిగిలినవి ఆయువు ఉన్నన్నాళ్ళూ అనుభవించడమే అవశ్యక రీత్యం గాని, నరలోకం తిర్యత నరకలోకం ఉన్నదంటే నమ్మకవలసిన మాట కాదన్నారు. ఈ లోకం తప్పితే యింకో లోకం ఎక్కడుంది నీ మేహం? అని లోకాయతులు వాదించారు కుతక్కలు పసందుగా చారుతర వాక్కులతో చేకూరు చార్వాకులు-ఇటువంటి భౌతిక భోగానుభవమే సాగించవలసినదన్న వారందరూ ఒక కులంగా ఏర్పడ్డారు. ఆకులంలో చేరికాలా చారులందరూ, ఆహార విహారాలలో అచ్చు పోసిన ఆ బోతులై నారు. మద్య విషయంలో ఎంత త్రాగితే, అంత పేరు మోగిళ్లనవార్చుతారు. వివాహం అనే కట్టుబాటు కాలాచార పద్ధతికి కంచు కాగడావేసి వెతకినా కనిపించదు. ఇటువంటి స్థితి అనేక కారణాలవల్ల ఏర్పడిన చచ్చు. దేశంలోకి పడమటి సీమలనుండి వచ్చిన అనేక యితరజాతుల వారి సంపర్క సాంకర్య దోషమువల్లనూ, బర్బర, యవన, బాస్తిక జాతులయొక్క నీచసంప్రదాయాల

సహవాసదోషమువల్లనూ, దేశంలో నిజనానికి తగిన చుక్కాని లేకపోవుటవల్లనూ, అనేక విధాలుగా యుక్తివాదాలు చేసి జనవీకరణ చేసిన తర్కపండితులు వెలసినందువల్లనూ భారతదేశం దారి తెన్నులేని భ్రష్టదేశం అయింది. అటువంటి పరిస్థితిలో అనేక సిద్ధాంతాలు మనిషికొక మతం అన్నట్లుగా వెలసినాయి

ఈవిధంగా వివిధ పక్షాలుగా ఏర్పడిన జనానీకం పలుకూతలు బహు నివాదాలు చేయడంవల్లనే, ప్రజాస్వాతంత్ర్య ప్రభ ఆనాడు ప్రళయంగా సాగిందని ప్రశంసించగలమా? అదే భారతజాతికి ఆనాటి నవనసంతమని అభిమతించగలమా? అటువంటి సమయంలో ప్రాత ఆకులన్నీ రాలిపోయినాయి. ప్రాతతాటియాకుల గంధాలన్నీ మూలపడినాయి, కొత్త ఆకులు చిగిర్చాయి. చార్వాకులు, నాస్తికులు, భౌతికవాదులు కొత్త ధోరణులు చదివారు. “పితౄషీతౄషునః పితౄషి” అన్నారు. (తాగి, తాగి మరల తాగి, తప్పలేదు తప్పతాగినా!) అన్నారు కాలాచార పార్శివారు.

ప్రజాస్వాతంత్ర్యం అంటే ఇదే సంతారా? ధర్మమార్గం చూపించగల పీఠం ఏది? అన్ని పక్షాలవారూ దేశక్షేమం, లోకక్షేమం కోరేవారే అన్ని పక్షాలూ అంతరిక్షంలో ఎగిరి, స్వచ్ఛా విహారనివాదాలు చేస్తాయి. ఈ సర్వపక్ష సమావేశంలో ధర్మనిర్ణయం చేయడం ఎట్లా? ఏదో ఒక తీర్మానం ప్రతిపాదించడం. అనుకూలం రెండో, ప్రతికూలం రెండో కాకులను లెక్క పెట్టినట్లుగా లెక్క పెట్టడం. కాకు లెక్కపైతే కాకుల మాట నెగుతుంది. కోయిల లెక్కపైతే, కోయిలమాట నెగుతుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు కాకిగూట్లో పెరిగిన కోకిల, కాకి అండును చేరి పైకి వచ్చినకోకిల, సమయం వచ్చేసరికి “నీకూత వేరు, నాకూత వేరు” అంటుంది నీకు మద్యనిషేధంకాలంటే నాకు మద్యనిషేధం అక్కరలేదు అని కూత మాన్పుంది “పితౄషీతౄషునః పితౄషి” అంటుంది ఒక పక్షి “న సురామ వీచేత్” (మద్యము నీ విం ద వద్దు) అంటుంది ఇంకోపక్షి వసంతకాలం సంప్రాప్తించినప్పుడు “కాకః కాకః పికఃపికః” కాకకాకే, కోయిల కోయిలే అవుతుంది.

ఇటువంటిదే పరిక్షాసమయం. ఇది ఎవరికి పరిక్షాసమం? కాకితత్వం తెలియడానికిన్నీ, కోయిలతత్వం తెలియడానికిన్నీ పరిక్షాసమయంకాదు. అసలు వసంతకాల పరీక్షా

వాన్ని పరీక్షించడానికే ఇది పరిక్షాసమయం. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యంయొక్క సత్యాను, ప్రజాస్వాతంత్ర్య విధానంయొక్క సత్యాను పరీక్షించే సమయం ఇది.

అసలు వసంతానికి జీవకళ రావాలంటే, నూర్వరశ్మిలోంచి రావాలి. కునం ఆనందించవలసింది కోయిలకూతకు కాదు చిలుక పలుకులకు కాదు. మామిడిపెట్టి చిగుళ్ళను చూచి కాదు. వీని నన్నింటినీ కళకళలాడేట్లు చేసేది నూర్వరశ్మి. ఆ నూర్వరశ్మి లేజం భజించి పూజించాలి. మన ప్రత్యేక దైవం ఆ లోకబాంధవుడే అని వేదాలు నివాదాలు చేశాయి. అటువంటి నూర్వరశ్మి యీ బ్రహ్మాండంలో ఎన్ని వేలున్నాలో వేళ్ళముడిచి లెక్కించ వీలుకాదు. ఒక్క నూర్వరశ్మి అర్హతయిస్తే చాలదు అసంఖ్యాక నూర్వరశ్మి లేజమునకు బీజం అయిన పరబ్రహ్మం ఒకటి ఉన్నదని బ్రహ్మసూత్రాలలో ప్రాసిన వ్యాసుడు మహా భారత మహాసంగ్రామం నాటి వాడు. ఆ బ్రహ్మసూత్రాల్ని జ్ఞాన చెయ్యడం ఎట్లా అనేది చెప్పినవాడు వ్యాసుడు. “అధాత్మో బ్రహ్మ జ్ఞాన” అన్నాడు అధా=అసగా. అటుతర్వాత (కర్మ సాధన మార్గమును తరచి చూచిన తిర్యత); అతః=అసగా యీ కారణము వలన

(సూక్షమము పొందగోరుచున్న కారణము వలన); బ్రహ్మజ్ఞాన అసగా బ్రహ్మను గూర్చి ఉపాసన చేయవలసియున్నది కర్మానుష్ఠానముల సంగతి అంతా చెప్పబడిన తర్వాత, సూక్షమము పొందగోరుచున్న కారణము చేత, ఈజ్ఞానమార్గమైన జ్ఞానము వివరిస్తున్నాను అని ప్రారంభించాడు. ఆ బ్రహ్మజ్ఞానమీద ఆతే ఈదేశవాసులకు, సర్వ సంగపరిత్యాగులగు సన్యాసులకు వారి కామాయవేషాలమీద గీచిన నల్లజీడి గుర్తు అనుట కల్గకాదు.

అటువంటి సర్వసంగపరిత్యాగులే యీ దేశానికి లేజం యిచ్చారు అటువంటి జ్ఞాన నూర్వరశ్మి ఏరాశిలో ఉన్నాడో గమనిస్తేనే తప్ప భారతదేశం ఏ ఋతువులో ప్రవేశించిందో చెప్పలేము. సంద్రండు రాసులలో నూర్వరశ్మి వరుసగా ప్రవేశిస్తాడు. ఈ రాసులకు పేర్లు మొట్టమొదట యీ జ్యోతిషశాస్త్రంలో నిర్ణయించినట్లుగా కొందిరు పెద్దలు వాదిస్తున్నారు. ఈ జ్యోతిషశాస్త్రం లకు ఆ కాలంలో పూజనీయమైనది ఎద్దు. వారు పశు పతిని ఆ కాలంలో పూజించేవారు. అందువల్ల ఒకరాశిని వృషభరాశి అన్నారు. ఇప్పుడు యీ ఏప్రిలుమాసంలో మేకలు యీనును అందువల్ల మేవరాశి అన్నారు. మేపెల ప్రాంతంలో మేకలు రెండేపిల్లలను గూనునట. అందువల్ల మిథునరాశిలో

నూర్పుడు ప్రవేశించాడన్నాడు. నూర్పుడు కొద్దిగా తిరోగమనంచేసి ఎండకాయవలె వెనుకకు నడచినప్పుడు కర్కాటకం అన్నాడు. నూర్పుడు ఎక్కువ తేజస్సుతో ఉండడం చేత సింహరాశిలో ప్రవేశించినా డన్నాడు. పంటకోతలకాలాన్ని కన్యారాశిలో నూర్పుడు ప్రవేశించినకాలం అన్నాడు. దివారాత్రములు పరిగ్గా సరిసమానంగా తులనూచినట్లుగా ఉన్నప్పుడు తులారాశి అన్నాడు. రోగాలు ప్రబలమైనప్పుడు నూర్పుడు వృశ్చికరాశిలోకి వచ్చినా డన్నాడు. నేటాడుట ప్రారంభించుటకు గాని అనుకూలమైనట్టిగాని దినాలను ధనుర్మాసం అన్నాడు. మొసళ్ళు విశేషంగా ఒడ్డుకు వచ్చి గ్రద్దు పెట్టిపోయే కాలం కావడంవల్ల మకరమాసం కావచ్చు. కుంభంలో వారికి కుంభవృష్టి దినాలు అయి యుండవచ్చు. మీన మాసంలో చేపలు సమృద్ధిగా లభించిన కారణంచేత దానికి మీనమాసం అని నామకరణం చేసి ఉంటారు.

మనకు, అనగా ఆంధ్రులకు ముఖ్యంగా, ఏది చూచినా మీనమేమిటా లెక్క పెట్టడం గానే ఉంది రాజధానికి తాత్కాలిక రాజధాని అన్నాడు. హైకోర్టు తాత్కాలిక హైకోర్టు అన్నాడు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునే తాత్కాలిక రాష్ట్రం అన్నట్లుగా స్వీకరించారు ప్రభుత్వ రంగంకూడా కిర్రుగిర్రు మంటూ కంచెసెవోలు అనవడే కర్నూలులోకూడా కంచెసెట్టని యిరుగుతో ముందుకు నడుస్తోంది. ఆంధ్రరాష్ట్రమే తాత్కాలికం అనిన్నీ వికలాంధ్ర పర్యవేంట్లు అనిన్నీ పంచాంగాలు గుణిస్తున్నాయి. ఈ సంవత్సరం ఫబ్రవరి కమిషనువచ్చి భాషారాష్ట్రాలుగా చేశాన్ని విభాగంచేసే విషయమై పరిశీలిస్తారు. అప్పుడు మనం లెక్క పెట్టుచున్న మీనమేమిటాన్నీ విమర్శించడం తెలియదు కర్కాటకం వాటికి మన ఆశలన్నీ ఎండకాయలాగున వెనుకకు నడిస్తే, అది కర్కాటకమేగాక, చాలా కర్కాటకమైన పని. ఇప్పుడింకా మన కోరికలు తీగలు సాగుతూ ఉన్నాయి. భాగ్యనగరం మనదై మహా తెలింగాణాకు ముఖ్యనగర మవుతుందనే ఆశలు చిగురుస్తున్నాయి ప్రస్తుతం యీ నవవసంతంలో ప్రవేశించాము మన తెనుగు సంవత్సరాది మీనమాసం మేషమాసం మధ్యలో ఉండడమే ఒక విశేషం. సదా మీనమేమిటామధ్య ఉండడం మన తెనుగు విశిష్టతలు. వెల్లింది మీనమాసం వచ్చేది మేషమాసం. ఈ రెంటికి మధ్య వచ్చేది తెలుగు ఉగాది. విజయ సంవత్సరంలో ఆంధ్రులు ఆంధ్రరాష్ట్రం వస్తోంది

వస్తోంది అని విరహవేదన పడ్డారు. విజయవాడ మనరాష్ట్రానికి ముఖ్య నగరం అవుతుందని అశేష జనం కాకపోయినా, విశేషజనం విరహతాపాల పాలైంది. విజయలోపడిన విరహమంతా రహితమైంది “వి”జయవాడ ముఖ్యపట్టణం కావడం “వి” కాళపట్టణానికి హైకోర్టు రావడం “వి”జయ సంవత్సరంలో మన విరహమంతా “వి” రహితంగానే పరిసమాప్తమైంది. “వి”జయసంవత్సరం “వి”రహితంగా సమాప్తమై “జయ” సంవత్సరం సంప్రాప్తమైంది.

జయ! జయకూడే! అనవలసిన పనిలేదు. ఆవిధంగా జయవాడం పలుకుట చింతకాయల పచ్చడిలో చింతపండు చేసినట్లుంటుంది. చిరంజీవి రావును, “చిరంజీవి చిరంజీవిరావు” అన్నట్లుంటుంది “జయ”లో మనకు జయం లేకపోతే, మన జయవాదాలన్నీ జయలో విశ్వాసంలేని శ్వాస వ్యయమినాదాల అవుతాయి. కొత్తరాష్ట్రం, కొత్తకోడలు, కొత్తచీర, కొత్తకాపురం, కొత్త ఆపకాయ వంటిది, ఆగరువట్టులు వెలిగించుకోవచ్చు. మంచిగంధం పూసుకోవచ్చు. మల్లెపూలు పెట్టుకోవచ్చు. మామిడిపళ్ళు తినవచ్చు.

“ఎయ్యెడిం జెలువు ఘటించజాలదు విశేషవసంత సమాగమం బిలనా?” వసంతంవస్తే చేనికి కొత్తపత్రా రాకుండును? “ఎంతో సంతసమీ నవవసంతమా!” అని పాటలు పాడవచ్చు. కాని, మామిడి పండ్లతీర్వం బాగా పోషపడాలి. వాటినే సహకారఫలముంటారు. పదిమందితో కలిసి ఆరగించవలసిన ఫలం అది. ఎవరిమట్టుకు వారు గట్టుగా పాట పట్టినంతవరకు స్వాహా చేయవలసినదికాదు. ఎవరికందినది వారు ఆరగిస్తే ప్రజాశీవితం సాహసాకరం అవుతుంది గాని అది సహకారం కాదు. సహకారం లేనిదే ఇంద్రులొకమైనా ఘోరదలోకమే. ఇంద్రునికొడుకైన జయంతుడు కూడా వసంతుని యంతటి యందగాడే. మన కోరికలన్నీ చిగురువుచున్న యీ వసంతంలో యీ జయ సంవత్సరంలో యీ జయ వసంతంలో, పట్టినది బంగారమై ముట్టినది ముత్యమై, బోడి రాణి అయితే, అన్నీ జయమైతే, జయంతి వసంతులకు మించిన అనంతశిఖర ఆంధ్రజాతిలో ఆవిర్భవిస్తుంది.

తెనుగువారి పంచాంగంలో ఏది ఎట్లా జరుగవలసిఉన్నదో పండుగ వాడైనా పరిశీలించడం ప్రతీక్షం.

జయ సంవత్సరానికి రాజు నూర్పుడియితే, మన ఆంధ్ర ప్రభుత్వం తిరిగి

మీరు మహాశివరాత్రికి ఉపోవ్యముంటారా లేక జాగరము చేస్తారా?

రెండూనూ! పొగలు జాగరము, రాత్రి ఉపోవ్యమూ!
—పి. వి. క్యామలరావు.

ఇక్కసులనాటి నూర్పువంశ ప్రభుత్వంగా ప్రత్యక్షమై రామరాజ్యం కావచ్చునని పద్యాలు వ్రాయవచ్చు. కాని ఆ కవిత్వ పంచాంగం అంతా కట్టిపెట్టవలసి ఉంది. ఈ సంవత్సరం నూర్పుడు రాజు అగుటవల్ల ఫలం ఏమిటంటే, ఎండ లభికం. వర్షములు తక్కువ రోగభయం హెచ్చు. యుద్ధములు సిద్ధము.

రసాధిపతి కూడా యీ సంవత్సరం నూర్పుడే. అందుకు ఫలితం పంచాంగ గణితం ప్రకారంగా, ఏమిటంటే అశ్వర్థము వృద్ధియగును, సమరములు సంభవించును.

ఎండలు ఎక్కువైతే, ఎంత ఎక్కువైనాయో గర్భామీటరుతో కొలువవచ్చు ఎండ వేడి మతిమిరిపోతే ధర్మామీటరు కూడా పగిలిపోతాయి కాని అధర్మం ప్రబలమైతే, ఎంత ఎక్కువైనదో కొలచే అధర్మామీటరు వివిధ అస్పశుకూడా ధర్మంకోల్పో ధర్మామీటరు ధ్వంసమైపోవచ్చు. అటువంటి సమయంలోనే ధర్మాధర్మనిర్ణయం చేసేవారు లేక, సమర ముమ్మరం అవుతుంది కొరియా ష్రీత్రంలో జరిగిన యుద్ధం కంటే కురుష్రీత్రంలో జరిగిన యుద్ధం గొప్పది. ఈ శోకంనుంచి ఇంగ్లీషువారు యుద్ధం చెయ్యకుండానే జైహింద్! అని నిల్చిపోతే, యివారు, కానిపుడుచ్చేరిలోని ఖరంగీలు ఫిరంగులుకూడా కాల్చిన తర్వాత సగౌరవంగా నిష్క్రమించ నిశ్చయింపవచ్చు.

విమైసప్రటికే యీ సంవత్సరము సీవాధిపతి చంద్రుడుగుటవల్ల ప్రజలు ఆరోగ్యవంతులై సుఖము పొందెదరు అని త్రికాల వేదులు గుణించియున్నారు ఈ విషయం నిజమని త్రివేదిగాడు ఆంధ్రులకు అభయ హస్తమిస్తే పాతపంచాంగాల చాదస్తం మనకు అక్కరలేదు జయలో వికలాంధ్రకు జయమగుటకు వారే మన సంజయంలా. జై వికలాంధ్ర! సర్వజనా మృణునో భవంతు. సమస్త సస్యగంకాని భవంతు ★

కుర్చీలో కూని రాగం

దుస్తుడికి దూరంగా ఉండుటన్నా రని నిన్నటిదాకా మన జీవితం యావత్ పోల్చరన్న. పేరు వినిగానే ఆ పేరుని కూడా అభారతీయంగామాని దాన్ని, ఆ పేరుగలవాడిని దూరంగా అట్టే పెట్టేవారు. సరాయి ప్రభుత్వం ఇచ్చే జీతం డబ్బులకి అతేపడి నిన్నటిదాకా ఎంత మంది ఉద్యోగాలూ చెయ్యలేదు? గాని వాళ్లందరిలోకి చెడ్డవాడుగా నిపాయవాడే కనబడేవాడు. యుద్ధంకోసాల్లో మరీని.

మిలటరీ లోరీ నడక ఎంత విచ్చలవిడిగా ఉంటుందో చూసిన దానితోనే మిలటరీ వాడి కదలినికూడా సరిపోట్టుకుని గోడు మీద ఆ రెండింటిలో ఏ ఒక్కటి కనబడ్డా, లేక రెండూ కలిసి కనబడ్డా పురజనులు దూర దూరంగా తప్పుకొనేవారు. “కాకే యూనిఫారం కట్టుకొనిపేమే కాపురుషుల లక్షణం” అన్నటు చిన్నా పెద్దా అదా మగా అంతా భారించేవారు. అడవాల్ని అమెదూరంగా మిలటరీవాడు కనబడగానే ఇంకొకపోయి తిలుపులు విడాయించుకొనేవారు.

ఇండియన్ టెమానిదళం యూనిఫారం కట్టుకొని కొన్ని సంవత్సరాలు ఇండియా లోని కొన్ని కొన్ని పట్టణాలలో సంచరించే భాగ్యం నాకు కలిగింది. ఆశోకాల్లో నన్ను నేను కట్టుకొన్న కాకేబుటలని చూసి నాదేశం గర్వపదాలని నేను అతింద లేకుగాని చీదరించుకొనుండాఉంటే చాలు అనిపించేది నేణానికే స్వతంత్రంవచ్చేక మన సైనికులంటే మనం గర్వపడుతున్నాం. వాళ్లకి మర్యాదలు చేస్తున్నాం సదుపాయాలు కలిగిస్తున్నాంగాని నేణానికే స్వతంత్రం రాకముందూ మన సైనికుల్ని చూసి మనదేశమంతా గర్వపడినరోజు ఒకటి లేకపోలేదు.

ఆరోజుని జీతమంతా మరచిపోవచ్చు గాని, సైనికుల్లా ఘోరసైనికులు మాత్రం మరచిపోలేరు. మన నావికులు తిగుగుబాటు చేసినరోజు వాళ్ళు తిగుగుబాటు చేస్తున్నారని తెలిసీ తెలియగానే తదితర సైనిక దళాలలో ఉన్నవాళ్ళు ఒక్కసారి కళ్ళు తెరిచారు. అంక కళ్ళు తెరిచి తెరవగానే నావికులతో చెయ్యి కలిపి పోరాడదానికి నిశ్చయించారు.

ఆ రోజు నేను మరచిపోలేను.

అం బా బా లో ఉంటున్నాను. ఆనాటి నాయంత్రం చీకటి పడుతుఉంటే మాకు కొత్త వెలుతురు కనబడుతు ఉంది. రాత్రి ఎరిమిది గంటలు అయిపోకి మా కేంపులోని దేశభక్తులలో కొందరు వాళ్లంతట వాళ్ళు నాయకత్వనికి ముందు కొచ్చారు. దాని అర్థం, దానివల్ల వచ్చే అనర్థంకూడా వాళ్లకి తెలుసు. అందుకే అనర్థాలు రాకుండా విర్యాటు చేసుకొని రాత్రిపూట భోజనాలయ్యాక వికాలమైన భోజనకాలలో భారతీయకు ప్రతి ఒక్కడూ కూర్చునే ఉన్నాడు. కాంతివంతమైన ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు వెలుగుతున్నాయి అంతకన్నా కాంతివంతం గా మా ముఖాలు ఉజ్వలం గా ప్రజ్వలిల్లుకున్నాయి.

ఇంతలోనే ఉన్నట్టుండి ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు ఆరిపోయాయి అవసరమైన చీకటి అలముకొంది. ఆ చీకటిలో ఒక కండుకం “కామేడ్స్! మన సోదగులు నావికులు తిగుగుబాటు చేస్తున్నారని విను తెలుసు!” అని ఉపన్యాసం మొదలెట్టింది ‘కామేడ్స్! అనే మాటకే పవిత్రమైన అర్థం. ఆ చీకటిలో ప్రతిఒక్కడికీ బోస పడింది నావికుల తిగుగుబాటుకి వైమానికులు ఎలా సహాయం చేయాలో ఈ తిగుగుబాటుని స్వాతంత్ర్య సమరం గా ఎలా మార్చాలి అకండుకంతం విపులంగా కాక పోయినా విశేషకరించింది. ప్రతి ఒక్కడూ ఈ పోరాటంలో పాల్గొంటామని శివభం తీసుకోవాలని హెచ్చరించింది.

వెయ్యిగోతుకలు ఒక్కసారి ‘ఇంకలావో జింబాబావో’ అని ఎలుగెత్తాయి. శివభం తీసుకొన్నాయి నున్నాడు మంచీ మా పోరాటం ఇంకా ఎలక్ట్రిక్ దీపాలు వెలగ లేదు నాయకు లేవరో ప్రశ్నన్నంగానే ఉండాలి లేకపోలే అదిలోనే ప్రమాదం. చీకటిలోనే భోజనకాలమండి బయట కొచ్చాం. బయటకేవచ్చి రావంతోనే మాకు కనబడింది మా బ్రిటిష్ కమాండర్ ఆఫీసరు!!!

“మీ ఉపన్యాసాలు విన్నాను. మీరు చేస్తున్నది చాలా తప్పు! మీ నాయకు లేవరో నామందుకొస్తే వాళ్ళకి నచ్చు న్నూ” అన్నాడు మా సర్వాధికారి అతడు ఆశించిన అనివేకులు మాలో ఎవరూ లేరు “సరే జాగ్రత్త! మాను

(ఒక సభలో)

ఒగరు:— ఆ అధ్యక్షులు గారు మాటిమాటికీ బల్లగుద్ది మాట్లాడుతున్నారేమండీ!

ఇంకొకరు:— ఆయనగార్ని ముందెప్పుడో ఫోప్టాఫీ సు లో ముద్రలు గొట్టేపని కాబోలు. —యక. వి. సరోజ, చిహ్నాదు.

* * *

కొత్త ముఖాలకోసం అనేక పిస్తూన్న ఓ చిత్రనిర్మాత ఓ నాడు నెముద్రపొడ్డైన ఓదంపతి ద్వయాన్ని చూసి భర్తని అడిగాడు!

“తమరు అనుమతిస్తే తమ ఆర్థాంగిని చిత్రాల్లో ప్రవేశ పెట్టాలని వుంది”

భర్త ఎగిరిగంతేసి పరవశ త్వంతో అడిగాడు: “మరి ప్రతి ఫలంగా నాకేం యిప్పిస్తారండీ?” అని.

“విడకుల నోటికు” అన్నాడు నిర్మాత క్లుప్తంగా.

—యక ఆర్. సంది.

కొండి” అని సర్వాధికారి వెళ్ళిపోయారు.

ఆరాత్రి మాకు నిద్రలు లేవు. ఆయన కాలలో, జైర్ రెస్ యంత్రాలదిగ్గర ద్యూటీలో ఉన్న భారతీయులని కమాం డింగ్ ఆఫీసరు వెంటనే ఆరాత్రి ద్యూటీ లోంచి తొలగించాడు. అయినా బొంబాయిలో కరాచీలో జరుగుతున్న విషయాలు వినిముహుని కానిముహం మా నాయకులకి వార్తలు వస్తూనే ఉన్నాయి! రహస్యంగా తెలియవలసినవాళ్లకి మాత్రం తెలుస్తూనే ఉన్నాయి.

ఏప్రిల్ ఫూల్

భాస్కరం ప్రభాకరం

పంతులయ్యగారి కొక్క
పార్సెలు అందింది, చాల
పూజనది ఆపార్సెలు
పైకి చాల బాగున్నది.
పెట్టి మూత తీయగానే
వట్టి గడ్డి కనబడింది
వట్టి గడ్డి తీసేస్తే
పున్నదొక్క గమ్మత్తు.

ఏమిటి ఆ గమ్మత్తు?
ఏప్రిల్ ఫూల్! ఏప్రిల్ ఫూల్!

అట్టెండే నేనుకుంటు
అడిగినాడు పంతులయ్య
“ఇంకులేదు పెన్నులోన
ఇవ్వండి వాకపెన్” అని
కుర్రవాళ్లు పెన్నిస్తే
త్యాపుతీసి చూడగానే
పాళిలేదు, ఇంకులేదు
నాలికేది? ఇదియేమిటి?

ఏమిటి ఆ గమ్మత్తు?
ఏప్రిల్ ఫూల్! ఏప్రిల్ ఫూల్!

మంత్రిగారు వస్తారని
తంతివార్త అందగానే
ఎవ్వరితోనూ చెప్పక
ఇట్లు వదిలి వచ్చినారు
కాన్సిల్లు, కోమట్లూ

కామ్రేడ్లు, కార్మికులూ
మొయిలువచ్చి పెల్లిపోయె
మంత్రియేడి? మంత్రియేడి?

ఏమిటి ఆ గమ్మత్తు?
ఏప్రిల్ ఫూల్! ఏప్రిల్ ఫూల్!

ఎరువు నలుపు ఆకుపచ్చ
ఎన్నోరంగుల సిరాలు
చొక్కాపై పోడ్డామని
సిరాబుడ్డి ఎత్తునరికి
పొరపాటున చేయిజారి
సిరావాలిక తనమీదనే
జనమంతా నవ్వినారు
తనుకూడా నవ్వినాడు

ఏమిటి ఆ గమ్మత్తు?
ఏప్రిల్ ఫూల్! ఏప్రిల్ ఫూల్!

పెన్నులోన మంచినీళ్లు!
అగ్నిపెల్లా తేలుపిల్ల!
చింతగింజ లుప్పాలో!
సున్నం స్నో నీసాలో!
ఫౌంటెన్ పెన్ రాయడేమి?
అగ్నిపెల్లా అయ్ బాజోయ్!
ఉప్పాతో ఇది ఏమిటి?
ఇది ఎక్కడ స్నో అయ్యో?

ఏమిటి ఈ గమ్మత్తు?
ఏప్రిల్ ఫూల్! ఏప్రిల్ ఫూల్!

బొంబాయిలో మా విమానదళం కేంపుని
బ్రిటిష్ దళం చుట్టముట్టినప్పుడు మరికొన్ని
స్థావరాలలో తిండికూడా దొరకనివ్వ
నప్పుడు పాదులు వైమానికులకి, నావికులకి
ఇచ్చిన ప్రోత్సాహం, చేసిన సహాయం
ఇంతా అంతా కాదు.

సర్దార్ పటేలు పుణ్యం కట్టుకోకుండా
ఉంటే స్వాతంత్ర్యాన్ని సంపాదించిన
ఘనత ప్రత్యక్షంగా మన సైనికదళాలకే
దక్కది ఏమైతేనేం మనకి స్వతంత్రం
వచ్చింది. అది కాంగ్రెసువాళ్ళు చేసిన ఘన
కార్యాలనలే సిద్ధించినవికాదు. రాజ
కీయబాధ అనుభవించి స్వతంత్ర్యాన్ని తెచ్చి,
నందుకు భూములు పుచ్చుకోమనండి. నావి
కుల తిరుగుబాటులో పాల్గొని బ్రిటిష్ వాళ్ళకి
దొరికిపోయిన సైనికనాయకులు ఏమైతేనేం?
వాళ్ళమీద నేరాలుమోసి, వాళ్ళని శిక్షించి
జైళ్లలో వేస్తేనేం? కఠినశిక్షలు అనుభవించి
విడుదలపొంది వాళ్ళు పౌరజీవితంలో భావి
భీతిలేని ఉద్యోగాలు దొరక్క అభూరిస్తూ
ఉంటేనేం? అది దేశం అంతగా పట్టించు
కోదు. అందుకు వాళ్ళూ ఏమనుకోరు. ఆ
తిరుగుబాటులో జాల్స్ “మితో నే ఉన్నాం”
అని దేశం అన్నందుకు మాజీ సైనికులు జన్మ
జన్మంత సంపూర్ణులు.

కేంద్రబడ్డెట్ రక్షణకాఖ దిమాండుపై
చర్చ, ఇండియన్ విమానదళం ఇర్రెరెండేన
జన్మదినంలో జరిగిన వేడుకల వార్తలు చదు
వుకూడంటే పై విషయాలు జ్ఞాపకం
వచ్చాయి.

పాదులకి రెఫిల్ శిక్షణ ఇవ్వడానికి
మహావీరత్యాగిగారు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నా
రట. పూర్వం మిలటరీలో చేరమంటూ
బ్రిటిష్ వాళ్ళు భారతీయులకి ఒకరకం ఆక
పెట్టేవారు “ఎర్నె వైల్ యు రెర్న్”
“నేర్చుకొంటూనే ఉన్నా మార్చుకొనండి”
అని. అతి చక్కని సలహా అది. మనకి
స్వతంత్రం వచ్చాక అది మార్చకపోతే
బాగుండదని కబోలు త్యాగిగారు. “మీ
జేబులో ఉన్నాయి త్యాగం చేసి నేర్చు
కొనండి” అని పాదులకి ఉబ్బోక చేసేటట్టు
ఉన్నారు.

భారత పాదులలో ఎవరైనా సరే తన
ఏర్పాట్లు ఉన్న పోలిసులెనుకు చెల్లి బాట
ఒక్కంటికి ఒక అణా చొప్పున మండు
గుండు ఖరీదు చెల్లించి రెఫిల్ కల్పడం
నేర్చుకోవచ్చు” అని త్యాగిగారి స్పీచు.
ప్రజలలో ప్రతిఘటనా శక్తి పెంపొంద
చేయడంద్వారానే దురాక్రమణుడు సర్
ఫించగలమని త్యాగిగారి విశ్వాసం. దురా
క్రమణి ప్రతిఘటించినా ప్రతిఘటించక

★ కుర్చీలో కూనిరాగం ★

ఆ మర్నాడు అంబాలా పురపిఠులలో
పెద్ద ఉరేగింపు చేశాం. అందులో విమాన
దళంలోని ప్రతిఒక్క భారత సైనికుడు
పాల్గొన్నాడు. నివాదాలు ఇచ్చుకుంటూ

సాగాము. మమ్మల్ని చూసి వీధిలో ప్రతి
ఒక్క పాదుడూ గర్వించాడు. ఆడవాళ్ళు
మమ్మల్ని చూసి ఆనందబాష్పాలు రాల్చారు.
వృద్ధులు మమ్మల్ని దీనించాడు.

తల్లి — ఒరే రాముడూ!
నువ్వు మేడమీద అలా గంతు
తూంటే క్రింద ఎంత చప్పుడవు
తోందో ఒక్క సారి యిలా
వచ్చి విను.
—సి. వి. జగన్నాథరావు, కోకినాడ.

పోయినా “మీ డబ్బు తో నే ను పాకి
పేల్చడం నేర్చుకొనండి” అనే స్క్రీముని
ప్రజలు ప్రతిఘటిస్తారేమో అన్నది నా అను
మానం.

దేశాన్ని రక్షించుకొనే బాధ్యత పౌరు
లకి లేకపోలేదు. అందుకోసం అంతా మహా
వీరత్వాలు చేయాలి నిజమే. గాని
కనాలు ఈ దౌర్జన్యతల తీర్పుటం లేని
ప్రభుత్వానికి పన్నులు కట్టడమే మహా
త్యాగంగా ఉంటున్నప్పుడు బాధాభరిత
అణా తగలెట్టి మందుగుండు తగలెట్టడానికి
■ పౌరుడు ముందుకొస్తాడు? చెప్పాల
మీదా, వక్కలమీదా పన్నులు పెను
న్నారే. అలాగే ఏదోదానిమీద పన్ను పెసి
ఆ డబ్బుతో నిర్బంధ ఉచిత ఆయుధశిక్షణ
ఇస్తే పౌరులు సంతోషిస్తారు.

* * *
ఏ కొత్తపన్నులు వెయ్యాలో దేశముఖ
గారికి తెలియకపోతే ఆయన కుటుంబాల
లోని పంచాయితీ అధికారుల దగ్గర రెండు
రోజులు శిష్యురీకం చేస్తే చాలు. అస్సాంలో
దిబ్రుఘర్ సబ్ డివిజన్ లో చాగువా అనే
గ్రామం ఉందట. ■ ఉచిత పంచాయితీ
అధికారులు పెరిశ్రమమీద పన్ను వేకారట.
“బహిరంగంగా జరుపుకున్న ప్రతి వివా
హానికి ఆయిదు రూపాయల పన్ను. కాని
గాంధర్వ వివాహానికిమాత్రం రెండున్నర
రూపాయలు మాత్రమే!”

ఇలా పన్ను వేయడం బాగుంటుందని ఏ
మహానుభావుడికీతట్టిందో అతణ్ణి ఒక్కరోజు
ఆంధ్రరాష్ట్రానికి ఆర్థికమంత్రిగా పెడితే
చాలు. లోటుబడ్డట్లు అన్నవి ఉండవ్.
తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు కొత్తపన్నులు
వేసమీద వెయ్యాలో చెప్పడానికి మొహా
మాట పడుతున్నారగాని ఈ పంచాయితీ
వార్తలనుంచి ఆయన నేర్చుకోవలసింది చాలా
ఉన్నట్లు కనబడుతోంది.

* * *
ఆంధ్రా ఆర్థికమంత్రి చేసిన బడ్జెటు
విందులో గవర్నర్ త్రివేదిగారు ప్రత్యేక
విశేషాన్నే కలుసుకొని “ఆశ్చర్యకరమైన
వార్తలేమీలేవు” అని చిరునవ్వుతో అన్నా
రట! పాపం! గవర్నర్ గారికి పాత్రికేయుల

సత్తా తెలియదా! “ఆశ్చర్యకరమైనవార్తలు
లేవు” అన్న వార్తనే చాలా ఆశ్చర్యకరమైన
వార్తగా ప్రకటించ గల చాక చక్ర్యం తలమ
కొంటే పాత్రికేయులకి లేకపోలేదుదూడండి.
మన విమానదళం ఇరవై రెండో జన్మదినం
వేడుకలు ధిల్లీకి పంపా లుగుమైళ్ళ దూరంలో
జరిగేయి. అక్కడికి ధిల్లీనుంచి వెళ్ళడానికి
ఆల్పేసేపు పట్టడుగాని ఊరు ఊరంతా అక్క
డికే ఎగబడడం చేత తొడతొక్కిడి ఏర్పడి
కొంతమంది పాత్రికేయులు అక్కడికి చేరు
కొనడానికి వీలైకపోయింది. అయితే వాళ్ళు

“అయ్యో అది చూడలేకపోయామే!” అని
విచారించి కాగితాలు జేబులో పెట్టుకొని
కూర్చున్నారా? అబ్బే! ఆ తొడతొక్కిడి
రాకపోకల రద్దీనే వర్తించి అదొక పెద్ద
వార్తగా రెండుమూడు కాలమ్ము రాశారు!
పాత్రికేయుడు తలమకొంటే పుట్టింపలేని
వార్తంటూ లేదు.

* * *
కొసమెరుపు: — ఆకావాదికి నిర్వచనం!
పాడుగాటి ‘మ్యూ’ లో ఆఖరున నిలబడ్డ
వాడివెనక నిలబడేవాడు. ★

దినదినమునకు ఇంక స్వచ్ఛమైనటువంటియు, ఇంక మనోహరమైనటువంటియునైన చర్మము

కేడిల్ తో గుడిసె రక్షానాతో ఈ
అద్భుతమైన మార్పును మీరు
తెచ్చుకొంటారు

రక్షానా యొక్క కేడిల్ తో గుడిసెకొన్న
సురగను మీ చర్మముమీద మెల్లగా రుద్ది
తరువాత కడిగివేయండి. మీ చర్మము
దినదినమునకు ఇంక మృదువుగాను, ఇంక
మెత్తగాను అగుటను మీరు చూస్తారు
మరియు మీరు క్రొత్త అకర్షణను
తెచ్చుకొంటారు.

రక్షానా 40 ఒకకేడిల్ తో గుడిసె సబ్బు

* చర్మమును పోషించేటటువంటియు, చర్మమును
మెత్తగాచేయుటవంటియునైన మూసెల ఒక
ప్రత్యేక మిశ్రమమునకు రిజిస్టర్డ్ చేదు.

ఊర్వశి

పతావి

(రసేంద్రుని పంగమాతృక నుండి అనువాదము)

1

ఈపు తల్లివి కాపు ఇల్లాలివియు కాపు
కన్యవేనియు కాని కాపుగా, ఊర్వశీ!
నుందరీ! యావనీ! నందనవాసినీ!
చలుచంగ చీకట్లు పడునట్టి సమయాన
శ్రాంతదేహము పయిన స్వర్ణాంచలము లాగి
అల నల్ల రవళింప అందియల్ ముఖగులు
సంధ్యాద్వి రగిలించ చనవీపు;—చనవీపు
ప్రేదాగమనమై, నిగూఢ హాస్యము తోడ
పడకిల్లు లోనికి;—పసిడి వేకువ విధాన
మునుగేని లేనట్టి మొక్క నోవని మేటి
ఓసు కత్తియవీపు

ఓ యూర్వశీ!

2

వృంతహీన సుమమ్ము విధి నిన్ను నీవుగా
వికసించుకొని యుద్భవించితివ? ఊర్వశీ!
లోలియామని జగన తెలవారు కాలాన
మంధితార్థోరాశి మధ్య లేచితి వీవు
ఒకచేతిలోన పీయూష పాత్రక బూని
వేరుచేతిన బట్టి విషపూర్ణ భండమ్ము,
మంత్ర శాంత భుజంగమటులా మహాజడధి
వేనవేలుగ తనవెల్ల పడగల వంచి
పడియుండినది నీదు పాదాల చెంగిట
శుభ్రకుండనమాన సురవందితపు నీవు
ఓ యనిందితమూర్తి!

ఓ యూర్వశీ!

3

వి నాథయిన చిన్నదానివిగ నీవుంటి
వా? ఓయనంత యావనవతి, ఊర్వశీ!
ఏ శాంతమయినట్టి ఏచోట నజ్ఞాత
ముగ నాడితివి నీవు ముత్యాల పల్యంకి?
క్షుబ్ధపాథోనిధి జోల పాడుచు నుండ
ఏతల్లి కొగింట ఇంద్రునిలా లింట
పగడాల పాన్మున పవళించి యుంటివా?

నిరుపమ రోచితో నీ మందహాసము
దీపింప నే ధరితి పునీత మయినదో?
ఏ శుభక్షణమందు నిలయందు లేచితో?
ఓ యావన ఘటిత!

ఓ యూర్వశీ!

4

సర్వ విశ్వమునకు సంతతి ప్రియ వీవు
ఓ మహాపూర్వకోభామయీ, ఊర్వశీ!
నీ పదాల కడ మునీశ్వరుల్ కూడ, చి
రార్జిత తపముల్ విసర్జించుచున్నారు;
చలియించి నీ కట్టా ఖై ఘాతమువల్ల
ఈమూడు లోకాలు కౌమార దశనొందు;
ద్విగంతాల నీ దివ్యాతిమాధుర్య
వాసనాభరితాంధవాయువుల్ వీవంగ
మధుమత్త భృంగాల మాద్రి ముగ్ధకవులు
ఉద్దామనంగీత మొనరించుచున్నారు
ఓ తటిచ్చంచలా! ఓ యూర్వశీ!

5

ఉల్లాస పులకిత కల్లోలముగ, సుర
నభలోన నీవు లాస్యముజేయ, యూర్వశీ!
కనుము! ఛందస్ ఛందమునకు సింఘపుమధ్య
లేచి యాడును రుద్రవీచీనమూహమ్ము
శస్యశీర్షముమీద శయించి యున్నట్టి
భవనాంచలము తీవ్రముగ నూగు కంపించి;
నీ మేఖలమునుండి వ్యోమస్థలములోన
వెదజల్ల బడుచున్నవి మహోద్వలోల్కలు
ప్రేక్షకావళి తీక్షణ వక్రములకు మధ్య
చిత్తములను నీల్చిచీల్చి అకస్మాత్తు
నర్తనము చేయుచున్నది రక్తధార; ఓ
ఉన్మత్త నర్తకీ!

ఓ యూర్వశీ!

6

వివోదయాద్రి సందీప్తరోచివి నీవు
ఓ భువన మోహిని! ఓ ప్రోజలారాశీ!

కడుగబడినది తావక తనూ తనిమ రోచి
జగదశ్రు యురియందు, నర్వజగతి చిత్త
రక్తసిక్తము నీ చరణశోణ జలజాలు
ముక్తపేణివి, లుప్త నక్తకమ్ముల, విక
సిత విశ్వకామనా శతపత్రమున సీపు
నిలిపితివి లఘువుగ నీపాదపద్మాల,
మానస స్వర్గ సభారంజనివి, సీపు
ఓ నవ్వు నంగిని!

ఓ యూర్యశీ!

7

ప్రతిహేట, సీకోనరము, ఆలకింపుము
రోదించుచున్నదీ రోదము, ఊర్యశీ!
ఆదికాలము మరలిరాదా, జగమునకు?—
సింధు సీరమునుండి సిక్తకచములతోడ
ఉద్భవించవ మరియెఱుకసారి, సీవహో?—
అఖిల మానవకోటి అశ్రుభూషణములను
ధరియించి రగులుము, దానకానబడును
భవదీయ ప్రథమ ప్రభాత దేహోదోచి

కంకణమ్ములలోన కలకల న/మంట,
పాదోనిధి తరంగ భావన్ విసవనిపు?—
ఓ నిఘోర బధిర!

ఓ యూర్యశీ!

8

రాదింక;—తొలినాటి రవి యన్తమించింది
అస్తావల శిఖరవిహారిణి, ఊర్యశీ!
అందుకే, నేడీ వసంతకాలమునందు
ఆనందనోచ్ఛ్వాస మే నారి విడచు, చి
ర విరహ తప్త దీర్ఘశ్వాసతో కూడి
వీచుచున్నది?—నర్వ పృథ్వీవలయమందు
నీరంద్ర చంద్రికానిశి నవ్వుమండంగ
భీరు స్వరముతోడ దూరసంస్మృతి చింత
ఏమూలనుండి మోయించుచున్నది వంశి
నేత్రాలవడ వేడినీరు మానవులకు?—
కాని మా మనముల క్రందనమ్మున, అక
ఉజ్వలించుచునుంది,

ఓ యూర్యశీ!

ప్రియ సోదరిమణులకు

నేను నర్వనో, డాక్టరునో కాదు. మీవలె సామాన్యస్త్రిని. నాకు వివాహ
మైన తర్వాత నేను భయంకరమైన కుసుమవ్యాధికి గురి అయితిని ఆకాల బహిష్టువల్ల
బాధ, బలహీనత, నడుమునొప్పి, మూర్ఛ, తలనొప్పి ఏర్పడినది. నా భర్త పేల
కొలది రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి అనేక ఔషధములు యిప్పించిరి కాని ఫలితము కలుగ
లేదు. ఇలా మాడు సంవత్సరములు గడిచింది అదృష్టవశాత్తు మా యింటికి వచ్చిన
ఒక నన్యానికి భిక్ష పెట్టునప్పుడు, ఆ మహాత్ముడు నన్ను చూచి “అమ్మాయి! నీకేమి
వ్యాధి. ఈ వయస్సులో నీ ముఖము పాలిపోయినదే” అని ప్రశ్నించిరి. వెంటనే
నా భర్త నా వ్యాధి పూర్తి వివరములు ఆ మహాత్మునికి తెలిపిరి. మహాత్ముడు
ఒక మందును చెప్పిరి ఆ మందు నా వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొటింది. ఈశ్వరాను
గ్రహంవల్ల నాకు యిప్పుడు దక్కని బిడ్డలు గలరు ఈ మందును అనేక సోదరి
మణులకు యిచ్చి వారి వ్యాధి నయం చేసి నాను. ఇంకను అనేకులకు యిస్తున్నాను.
“నారీ కల్పాశో” నలభై ఆయుర్వేద ద్రవ్యములచే చేయబడినది. యీ మందును
తయారుచేయుటకగు విలువకు మాత్రమే అమ్ముచున్నాను దీనివల్ల నేనేమి లాభం
పొందటంలేదు నే వ్యాధిచే పిడింపబడు ఏస్త్రియైన నాకు వ్రాయండి. ఒక స్త్రీకి 15
రోజుల మందు తయారుచేయుటకు ఖర్చు రూ. 8/- పోస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

గమనిక: వేసు వై వ్యాధికి మాత్రమే మందు వంపగలను
ఇతర వ్యాధులనుగూర్చి నాకు వ్రాయవద్దని గోరుచున్నాను

మీ పేరు, అడ్రసు యింగ్లీషులో వ్రాయండి.

Wanted Stockists in all towns:

KAMALAVATI,
Above A-1 Resturant, 3rd Floor, Grant Road Bridge,
BOMBAY-7

కాంచన ద్వీపం

వెల 1-8-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకం.

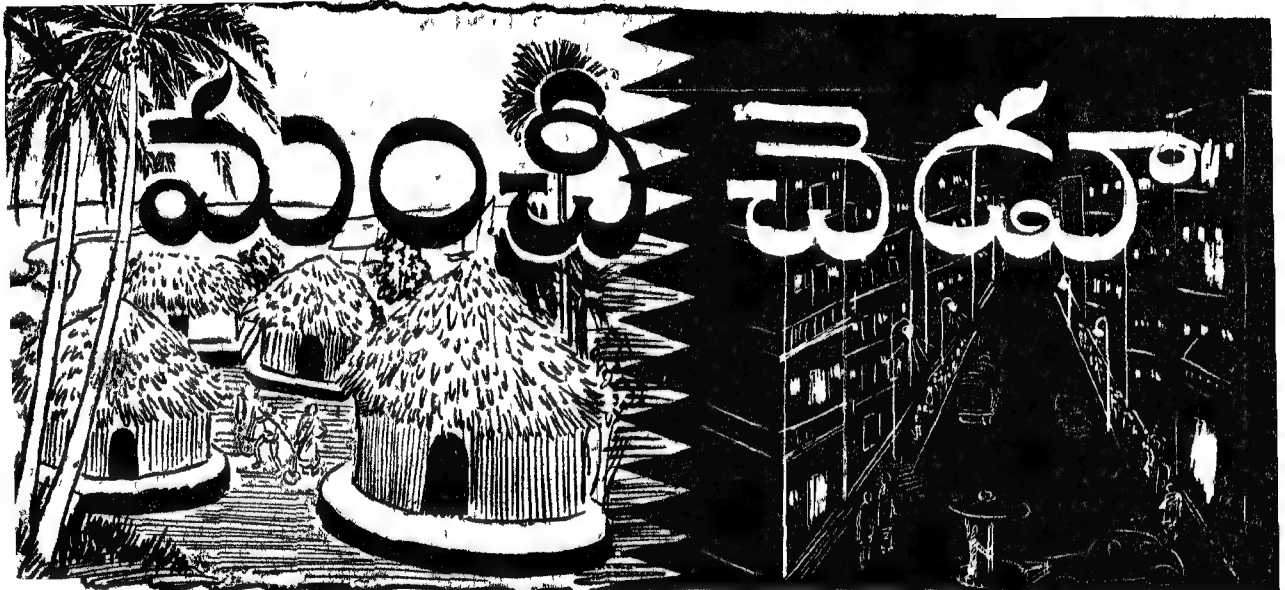
ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మద్రాసు-1.

కేశ సంపదకు

రీటా

బాందూ దేశ మంత్రటా దారకును

పిరియల్

చారం

1

పూరిపానెంజర్ పెద్దగా జూత పెట్టి, ఒక్కనారి ఘోరిల్లి, విజయవాడ ప్లాట్ ఫారంమీద అగింది. విజయవాడ సేవను, జనసమూహంతో కలకలంబాడుతోంది; ప్లాట్ ఫారంమీద వందలాది మనుషులు అరి ఆదుర్లాతో, అటూ ఇటూ పరిగెత్తుతున్నారు. ఫలహారపు కాలలో జనం ఒకరిమీద ఒకరు పడి నెట్టుకుంటూ ఇడ్డీ, గారి, కాఫీలు పీచిస్తున్నారు. సేవలో దిగవనవరంలేని ప్రయాణికులు కొందరు, రైలు పెట్టెలోకి ఫలహారాలు తెప్పించుకుంటున్నారు. తెల్లని యూనిఫారం దుస్తులు ధరించిన టికెట్ కలెక్టర్లు, ఖాళీ యూనిఫారం కేసిన పానెంజర్ గైడులు, ఇతర రైల్వే ఉద్యోగులు, అడాపుడేగా తిరుగుతున్నారు.

పూరిపానెంజర్ విజయవాడలో సగం ఖాళీని, తిరిగి నిండుతోంది. రైలు దిగి ప్లాట్ ఫారం కళ్ళవల్లన పాగు పెట్టెలా మూటలు చేరినట్లుకుని వెళ్ళిపోతున్నారు. ఏపనీ లేనివాళ్లు కొందరు నివాసంగా, పేదరు చదువుకుంటూ వెళ్తున్నారు. అది నేసని. పూరిపానెంజర్ విజయవాడ చేరుకునేసరికి, దాదాపు 9 గంటలపైచిలుకు అవుతుంది. అప్పటికే వడిగాలి మెల్లగా ప్రారంభమైంది. ఎండ తుద్రుకుంటోంది. విజయవాడలో చెప్పలులేకండా కాలు కింద పెట్టటం అసంభవం.

భాస్కరావు పూరిపానెంజర్ దిగి, చేతిలోని తోలుపెట్టె తెరిచి, టికెట్టు

తీసుకుని బయల్దేరాడు. గేట్ దగ్గరకి. అతనికి 22 ఏళ్ళుంటాయి. అంత పొడవరిగాడు, పొట్టికాడు. చక్కని నుండని మొహం; నున్నగా చుట్టిన వత్తుగా పెరిగిన శుంగరాల కాపు; దువ్వెన కదురుతిరిగిన కొన్ని జాటు వుంగరాలు నుదురు మీద పడి వున్నాయి మల్లభోవలి గోచిహానికట్టాడు. ముందు కళ్ళెక్కి వదిలేశాడు. పెద్దాపురం స్కూలులో తోడిగాడు. అతడి ఎర్రటి కిరీరచ్చాయకు, ఆదుస్తులు తగినట్లుగా సరిపోయినాయి.

ఎండ ఉగ్రం మెచ్చుతూ వుంది. భాస్కరావు గేట్ దగ్గర టికెట్టు ఇచ్చి, జనసమూహంలోనించి తోసుకుని ఎట్లాగో వూడి చిట్టపడ్డాడు. రాత్రులా పానెంజర్ లో, పిడింటూ పట్టలేదు. కిక్కిరిస్తూ వున్నాయి పిట్టలన్నీ. ఎట్టుమాసివా జనం! దుర్భాషన మొగం కడుక్కుంటామని, వీరాలనుంచి ప్రయత్నించాడు అతను. భుక్షరలేదు. మొహంపుల్ల వీరాల నుంచి తెనాలిదాకా నవలటంతో, నోరంతా చేదకింది. దీనికి తోడు, ఒంగోలు సేవనులో ఎక్కడ ముసలాయన ఒకడు ఘటించిన చుట్ట, తెనాలి కచ్చేవరకూ కాగడా మలేత వెలుగుతూ, రైలు ఇంజనలాగా పొగ పొడుట్టూ అతనికి ఊపిరాడనిచ్చిందికాదు; అతని కిప్పుడు ఆ చిరాకూ, నిద్రలేమి బాధా కొంత తగ్గాయి. ఎక్కడైనా ఓ హోటల్ లోకి పోయి, మొహం కడుక్కుని, వేడి ఇడ్డీ, కాఫీ పుచ్చుకుంటేగాని, కాస్త కూస్త మిగిలి వున్న చిరాకుగూడా వాదించిపోదు. భాస్కరావు గవర్నర్ పేటవైపు మెట్లెక్కి

బ్రిడ్జిమీద నడుస్తున్నాడు బద్ధకంగా. మనస్సులో ఏవిధమైన దిగులుగాని లేకపోవలం చేత అతని మొహం కేటగా వుంది. అతడట్లా బ్రిడ్జిమీద రెండడుగులు వేసి నిలబడి పోయాడు.

ఎదురుగా, అయిదారు గజాలదూరంలో, అతని బాల్యమిత్రుడు, అతనియింటికి సమీపంగానే ఉంటున్నవాడు, పాండురంగ ఎదురువస్తున్నాడు. పాండురంగ పనిగా అతని ఈడే. కొంచెం నలుపు, పొడవరి, తీక్షణమైన చూపులు, మాటల్లో కేరికగా, త్వరగా చెప్పగలవాడు.

పాండురంగగూడా తన మిత్రుని అకస్మాత్తుగా చూడంతో, అదుర్లాతో పరిగెత్తుకొచ్చాడు. "అరే! నవ్వు ఇవ్వాళ వస్తావని, మీ నాన్నయినా చెప్పలేదే! నవ్వు ఇంత ఆలస్యంగా వస్తున్నావేమిటి? సంగతి తెలిపిందా నీకు?" అని అతడు గలగబా అడిగేశాడు. బ్రిడ్జికిందినించి, ఏజ్ ఇంజనీరూగ వస్తోంది. జూత వినవతుతోంది, కర్కశరంగా.

"ఎట్లా చెబుతాడు తూనాన్న! ఆయన! నేను వస్తానని తెలియందేనా?" అన్న భాస్కరావు, తన మిత్రుని కెయ్యికుని నివాసంగా నడుస్తూ

పాండురంగ ఆశ్చర్యంగా, కొత్తగా చూశాడు మిత్రునివంక. అట్లాగే రెండు మూడు నిమిషాలు చూస్తూ మానంగా వడిచాడు మిత్రునితోపాటే వాళ్ళిద్దరిపక్కలనించి జనం తోసుకుంటూ వడిచి వెళ్ళిపోతున్నారు. జల్లావాళ్లు, రైల్వే తిక్కావాళ్లు, ఎదురై, "బాబూ రండి. ప్లాట్లో!

పద్మ సరస్వతి నటించుకున్న చూసింది... ఒక నిమిషం ఆమెకు అంతా

★ మంచి - చెడ్డ ★

మరికీ! లేదా? అంటూ ఆహ్వానంగా బంధువులూదిరి ఆహ్వానిస్తున్నారు.

ఉన్నట్టుండి పొయ్యిరంగు, "అయితే మీనామ్మ నీకు ఉత్తరమున్నా రాణిలే వస్తు చూట!" అన్నాడు, భావంగా తన ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తూ.

"ఏమిటి మాయలుగా వారం క్రితం ఉత్తరం రాకాడు. అంతే. విశేషం లేమి లేదు అంటూ. ఏమిటి నువ్వైతే? అంత ఆదుర్దాపడవల్సి అవసరం ఏమిటిరా?" అన్నాడు, భాస్కరావు.

"ఆదుర్దా కేమందిరేకాని..." అంటూ అనుకుంటూ, ఎందుకో వెనుగులాడుకున్నాడు పాండు.

"చెప్పరా నాయనా." అన్నాడు భాస్కరావు తొందర తొందరగా అడుగులు వేస్తూ.

"మొత్తాన. నీ మొహం చూస్తే, నీకు నంగలి సందర్భాలు తెలిసేసట్టా తెలియ నటా అని ఊహించలేక బాధ పడు తున్నాను. నీకు ఏమీ తెలియనట్టే అనుకుని చెప్పమంటావా?" అన్నాడు సందిగ్ధస్థలో ఉన్న పాండు.

"నువ్వు చెబుతే చెప్పే లేకపోతే లేదు. నాకు తగని ఆకలిగా వుంది. మొట్టమొదట ఓహోటలుకువెళ్లి ఆత్మరాయణ్ణి సంతృప్తి పరిచాక నీమర్యాదా వింటాను. నడు" అంటూ భాస్కరావు ద్రిడ్డిగా, రిక్త వాణ్ణి పిలుస్తున్నా వినిపించుకోకుండా, తొందర తొందరగా నడవసాగాడు, ఒక చేత్తో పాండురంగుని తనతో పోలేలాక్కు పోతూ. అతడు, కారేణి బల్ల ప్రదర్శనాల్లో రెండో బహుభుతి పొందిన వ్యాయామి విద్యార్థి. పాండురంగు కేమి తోచటం లేదు. అతడు చాలా సందిగ్ధంలో వున్నాడు. ఇతనికి, ఆ సంగతి తెలియనే తెలియదా? ఎంచేతే? కాళ్ళనాన్న చిడికి ఓ ముక్క రాయకండా వున్నావా? అయినా, అతని ఆలోచనలు తెలిసేయవలసి. భాస్కరావు గాంధీ వగరే చారితేన, కాలవనం తెన చాటి ఒక హాటల్లో అడుగు పెట్టాడు.

హాటల్లోకి వెళ్తూనే, "పాండు, నువ్వు క్లౌడ నుల్లో కేసు మొహం కడుక్కో న్నాను" అని అతన్ని బయటివుంటే, లోప లికి వెళ్ళాడు. పాండురంగు ఓ విషయం ప్రస్తావిస్తూ అన్న ఆదుర్దా ఏమార్తం కలగలేదు అతడికి. దానికి అవకాశమే లేదేమో, విడు నిమిషాల్లా అతడు చేతి బుగ్గలుతో మొహం తుడుచుకుంటూ కైటికనచ్చి తన మిత్రుని పీపు పరిచాడు.

ఇంతవరకూ పరస్పరంగావున్న పాండు రంగు ఉరిక్కి పడి వెనక్కి తిరిగాడు. భాస్కరావు నవ్వుతున్నాడు అతడు కంఠా. "కాబోయ్, లోపలికి. కాఫీ తాగుదాం" అంటూ అతడు తన స్నేహితుని లోపలికి లాక్కుపోయాడు. పాండు రంగు ఆలోచిస్తూ ఒక బల్ల చుండు పద్మిలో కూలబడ్డాడు. ఎదురుగా భాస్కరావు నువ్వున్నాడు.

రంగు ప్లేటు ఇడ్లీకి జిజ్ఞాసుచ్చి "ఏమో విశేషం అన్నావుగదా ఇంకా? ఏమిటా? ఇప్పుడు చెప్ప నివాసంగా. తింటూ వింటాను" అన్నాడు భాస్కరావు.

"అయితే నీకు అవసరమే తెలియవచ్చు చూట!"

"చెప్పరా చంపక. నా కనీసం తెలియదంటున్నానుగా! ఇదిగో - నిన్న రాత్రితో, కారేణి కలవు లిచ్చారు. వెంటనే బండెక్కేకాను. అంతకంటే నా కింకమీ తెలియదు." అన్నాడతను, నడి ఇడ్లీ పచ్చడిలా నంజూతూ.

"ఏమింది? నా నాయన పెళ్ళిచేసు తున్నాడు నిన్న" అన్నాడు పాండురంగు, పూచిరి తిగబట్టి; అతనింక ఇడ్లీ తినటానికి ఉత్సాహించలేదు.

భాస్కరావు, ఇడ్లీ తింటూ తింటూ పకపక నవ్వాడు. "ఇదిలా నువ్వు చెప్పే కలుగు? నా నాయక పెళ్ళా?... ఛా! ఛా! వరావకలాడమ... తిను తిను, ఇడ్లీ చల్లారిపోతోంది."

పాండురంగు, చాలా సీరియస్ గా, ఇడ్లీ తినకండానే, "అరే నేను అబద్ధమేమో తున్నాననా నీ వుద్దేశం? నిన్న రాత్రి 11 గంటల 40 నిమిషాల సుమారులో మీ నాయన, పెద్దల సమక్షంలో పెళ్ళి చేసు తున్నాడు. ఇదిగో సాక్ష్యం కావలిస్తే..." అంటూ తన కేబుల్ నింపి, ఓ సుధలేఖ తీసి ఇచ్చాడు.

భాస్కరావు చేతిలో నడి కాఫీగ్లాసు వున్నదన్న స్మరణ విశా లేకండా, ఆ ప్రతిని అదేమనిగా వివాద నిమిషాలు తీవ్రంగా చూశాడు. అతడు నాన్న చదువు తున్నాడో లేదో, అది అతనికి అర్థమైందో లేదో, పాండురంగు బోధపడలేదు. భాస్కరావు మొహం ఒక కుంగిపోతు వివర్ణమైంది. మురుగునీటి అతలా దెబ్బ తట్టుకున్నట్టు, సుధలేఖ బల్లమీద పడేసి, కాఫీ అతి ఆహ్లాదంగా చప్పరించి తాగ సాగాడు. అట్లా మిత్రులిద్దరూ విడు నిమిషాలేపు మాట్లాడుకుంటూ, మానంగా

ఒక కారేణి అమ్మాయి తనను వివాహమాడ గోరి వచ్చిన లోటి విద్యార్థిలో ఇలా చెప్పింది:
"నేను పెళ్ళి చేసుకోబోయే వ్యక్తి చాలా అందంగా ఉండాలి; పాటలు పాడాలి; మంచి వక్తగావాలి; సిగరెట్లు, వీడియో, మట్టలు తాగకూడదు. నేను నోరు మూసుకోమన్న స్వధు మూసుకోవాలి."
విద్యార్థి నిస్సహాయో నిట్టూర్చి అన్నాడు: "అటువంటివాడు దొరకడం కష్టం. శుభ్రమైన రేడియో సెట్టు కొనుక్కోండి."

వుండిపోయారు. కాఫీ హాటల్లోని వివరీత మైన గండరగోళం, రేడియో పాట, పిథిలో ప్లతికలమ్మే మర్రాళ్ళ కేకలు, అన్నీ వాళ్ళకి లీలగా వినిపిస్తున్నాయి. కాళ్ళ మన స్సులలో మాత్రం భయానకమైన ప్రకాంతి ఆవరించింది. వాళ్ళ ఇండ్రియాలన్నీ అంత యల్లమై వున్నాయి.
కాఫీ తాగుతున్నా జేగాని భాస్కరావు ఆలోచన యావత్తు తన తోడ్పడి పెళ్ళి మారే వుంది. ఏమిటి? పెళ్ళివివర మేమిటి? తనకి ఒక్క ముక్క వ్రాస్తే ఏం పోయింది? అంత వ్యతిరేక లేకపోయిందా? తన నలభా అడగక్కలేకపోవచ్చు. కాని తనకు తెలియచెయ్యటంలో ప్రమాదం ఏమింది? అయినా ఇప్పుడే పిలుస్తుంటే ఇవాలు చెప్పేవారెవరికి నివాసంగానే ఆలోచించ వచ్చు... అతను అలవాటు ప్రకారం, చవ్వన ఆలోచన చూసేసి, పాండురంగు కైపు తిరిగాడు. అతని మొహంలో యధా ప్రకారం కాంతి మర్చి నెలొచ్చింది.
"పాండు, భావినీ ఎట్లా వుంటో యాకా నువ్వైతా?" అని అడిగాడు ఆ స్యాట్రుగా. పాండురంగు మొదట కొంచెం నిర్భారపోయినా, వెంటనే కోలుకుని, "అమాటానే పెళ్ళిచేతనం అంతా, మీ నాన్నామీద వేకాడురే... పోదారే... చారిలో చెబుతా అంతా" అన్నాడు లేస్తూ.
భాస్కరావు లేక బోతున్న తన మిత్రుని చెయ్యిపట్టి లాగి వర్షిలో కూర్చో

జేతుకూ, “పెళ్ళిమో అవ నే అయి పోయింది; ఇప్పుడేం తొందరనుకు? నిదానంగా వెళ్ళిం. అసలు వివరంగా చెప్పి వింటాను,” అన్నాడు చాలా కాంతంగా.

పాండురంగ నివ్వరపోయాడు. కాని కూర్చున్నాడు. అవును. అతను చెప్పేది ఎటూ నిజమే. కొంత వివరంగా తెలుసుకుని ఇంటికిపోతే మరి కొత్తిగా వుండక, కాస్త తెరిసిగా వుంటుందిగూడా. ఇట్లా ఆలోచిస్తూ, పాండు గొంతు సవరించుకున్నాడు. ఇంతలో సెర్వర్ బిల్లు ఇచ్చాడు. ఇద్దరు మిత్రులూ, విడుదలమాల పాటు, ఆ బిల్లు ఎవరు తీసుకోవాలని తర్జన భర్జనలో పడి ఒకరిచేతిలోది ఇంకొకరు లాక్కోబోయారు. అది కాస్తా చినిగింది. చివరికి భాస్కరావు గలిచాడు.

“అదికాదు పాండురంగా, ఈ ఆలోచన మానాన్నకి ఎప్పుడు కలిగిందంటావు?” అని ఉపక్రమించాడు అతడే.

“వారంముందు. అంత చక్కచక్క అయి పోయింది. ఈ ఆలోచన ఎట్లా వచ్చిందో నేను ఊహించలేకపోతున్నాను. నిన్నటి తెారూ జాముకల్లా, పెళ్ళివారంతా ఇక్కడికి వచ్చారు. రాత్రి లగ్నం; ఈపూట, పెళ్ళికూతురు తప్ప అందరూ వెళ్ళిపోయారు గూడాను. నేను, వాళ్ళను పానెంజరుకి పంపించి, రిక్తవాళ్ళకి కూర్చి ఇచ్చిపంపి తిరిగి నేడనులోకి వస్తుంటే నువ్వెదురైనావు”

“అయితే, వాళ్ళది ఏమారు?”

“ముహూర్త పత్రికలో చూడలేదు?”

“నువ్వు చెబుదూ?”

“బాపట్ల తాలుకా, లంకపల్లి గ్రామంట్”

“అదిసరేగాని, మా పిన్ని ఎట్లావుందో చెప్పనేలేను నువ్వు” భాస్కరావు అతి సహజంగా అడిగాడీ ప్రశ్న

పాండురంగ కాస్త ఆలోచించాడు. ఆమెని అభివర్ణించటం శక్యంకాదు;ఆమె, ఈ ప్రశ్నించేవాడి తండ్రికి భార్య... వాడెంత స్నేహితుడైనా, ఏమైనా అనుకోగలడు. ఏమనుకుంటాడు? ఏదో కాస్త సామాన్యంగా చెప్పితే సరిపోతుంది; “ఎట్లావుందా?...ఆమెకేం? బాగానేవుంది. చామనచాయ. కాస్త పాడుకే...అంతే” అన్నాడు పాండురంగ.

భాస్కరావు మానంగా వూహించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు తన పిసతల్లిని; అతని మనోనేత్రంముందు తన తల్లి రూపు అగుపించింది మొదట. ఆమె 40 ఏళ్ళ సుమంగళి; పెద్దముత్రియవుతు; లక్ష్మీలాగ ఆయింట్లో మనులతూ, కళకళలాడుతూ వుండేది. ఆమె రూపం పక్కనే ఇప్పుడు ఇంకో తల్లికి ఓ స్థానం ఇవ్వటానికి భాస్క

రావు ప్రయత్నిస్తున్నాడు. తల్లి సీతమ్మ గారి ప్రేమవాత్సల్యాలు అతనికి బాగా గుర్తే; ఆమె చనిపోయి ఇంకా సరిగ్గా రెండేళ్ళన్నా కాలేదు; తన కింకా ఆమెను గురించిన జ్ఞాపకం అతి గాఢంగా వుంది; నాన్న మర్చిపోయాడా ఆమెను అప్పుడే? 80 ఏళ్ళ దాదాపు సాహచర్యం చేసిన తన ఇల్లాలి జ్ఞాపకం ఇంతలోనే భర్తకి మాసి పోతుందా?...అయినా అతన్నీ ఇప్పుడు అనవసరం; ఈ కొత్త వ్యక్తిసంగతేమిటి? ఆమెకి తను ఇవ్వగలిగే స్థానం ఎలాంటిది? సవతితల్లుల్ని గురించి అతనికి చాలా తెలుసు కాని ఆ కథలో మల్లె ఈమె తనను బాధపెట్టే స్థితిలో...తను ఎన్నడూ వుండడు.. భాస్కరావు పాండునుమాసి సంబోధించి, “అయితే మా పిన్నికి ఎన్నే ఖంటాయి అంటావు?” అని అడిగాడు.

ఇది క్లిష్టమైన ప్రశ్న. పాండురంగ నూటిగా తన మిత్రుని మొహంలోకి చూడక, కాఫిహోటల్ గోడకివున్న సినిమా పోస్టరులో బొమ్మకేసిమాస్తూ, “20 ఏళ్ళంటాయి అనుకున్నాను నేను” అన్నాడు కొంచెం తికమకతో.

భాస్కరావు నిదానంగా లేచాడు. అతనికి ఏసంకయమూ, ఏద్వేషమూ ఏ ఇతర ఆలోచనా లేవు. తనకు అపరిచితవ్యక్తివన పిన్ని, లీలగా అతనికి గోచరిస్తోంది. ఇరవై ఏళ్ళ వయస్సులో పాడుగా, సన్నగా, చామనచాయగా, తనకు తల్లిలేని లోటు కనపడకుండా వాత్సల్యంతో ఆదరిస్తూ,... అతని ఆలోచన అంతిక్ష్న ఎక్కువపోవటం లేదు.

“రావెట్టాం. దంపతులకు ఏదైనా బహు

మతి కొనుక్కుపోదాం.” అంటూ బయల్దేరాడు యువకుడు. పాండురంగ వెనకాలే వెళ్ళాడు.

2

మొగ్గలాజపురం ప్రవేశించే మొదట్లోనే ఒక పెద్దలోగిలి ముందు పెళ్ళిపందిరి కనపడుతోంది. పందిరి నాలుగు వేపులా మామిడాకులు వాడిపోయి కనపడుతున్నాయి. పందిరికింద అక్కడ కాస్తపసుపు, ఇక్కడ కాస్త కుంకుమ, అక్కడో అక్షింతి, ఇక్కడో అక్షింతి పడివుండి, పెళ్ళి జరిగిన కళను, బాగా జుప్టికి తెస్తున్నాయి. పందిరివెనక పెద్ద లోగిలి.అప్పుడు ఉదయం 8 గంటలవుతుంది. పచ్చని ఎండ పందిరిలో చుక్కలుచుక్కలుగా, చారలు చారలుగా తాటాకులగుండా పడుతోంది, విచిత్రంగా అందంగా. భద్రయ్యగారు, జరి అంచు ధోవతి కట్టుకుని, పైసో టర్క్లీటవల్ జేసుకుని, పడస్కర్నీలో పడుకుని పేపరు చదువుతున్నాడు ఇంటివరండాలో. ఆయన్ని చూస్తే 40, 42 ఏళ్ళ వయస్సు ఉంటుందనిపిస్తుంది. యధార్థంగా 50 పైచిలుకు ఉంటుంది. తల సగం నెరిసింది. దిట్టమైన మీసంగూడా నెరిసిపోయింది. వెడల్పాటి కోలమొహం మీద ముడతలు పడ్డాయి. ఆయన శరీరం దృఢంగా వుంది; ఎర్రని నిమ్మపండువంటి శరీరచ్ఛాయ. ఎప్పుడూ నవ్వుతూవుండే స్వరీ

ఆయనది అసలు నాగాయిలంక. వూర్వా ర్థితం పదేకరాల సుత్రేత్రమైన మాగాణి భూమి వుంది. నాగాయిలంకలో ఓపెద్ద ఇల్లుకూడా వుంది. దాన్నివరికో అడె

బాలసుధ

డాక్టరుగారు చెప్పినట్లుగా తీసుకోండి!

మీపిల్లకు పయోగించిన సమస్త వ్యాధులను పోగొట్టే కండపుష్టిని కల్గు జేయును.

శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి అండ్ సన్స్, రాజమండ్రి.

★ మంచి - చెడ్డూ ★

కొన్నిడు. బెజవాడ వచ్చేవరకు ఆయన మామూలురైతు. పొలంపని యావత్తు ఆయనకు కరతలామలకమే. కాని, పెళ్లయిన పక్షేళ్ళకల్లా ఆయనికి ఓ స్నేహితుడు దొరికాడు. అతని ఉపదేశఫలితంగా, భద్రయ్యగారు తనదగ్గర నిలవవున్న రొట్టెం పెట్టి వేరుశనగ వ్యాపారంలోకి దిగాడో. ఆ స్నేహితుడు చాకచక్యంగా వ్యవహరించి లాభం చూపెట్టాడు. వ్యాపారంలో రుచి మరగటంతోనే భద్రయ్యగారు సరుటుంబంగా బెజవాడవచ్చి స్థిరపడి పొయ్యాడు. వేరు శనగ వ్యాపారంలోలాగే ఆయన చెయ్యి పెట్టిన ప్రతివ్యాపారంలో బంగారం పురిసింది. అది ఆయన వ్యక్తిత్వ ప్రభావం మాత్రమే కాదు, ఆ స్నేహితుని వ్యాపార దక్షతకు చిహ్నంగా ఉండేది. ఆ స్నేహితునికి బెజవాడలో కొట్టు, ఇళ్లు వున్నాయి. ఆయన పాత బెజవాడలోనే కాపరం వున్నాడు. ఆయన పేరు సుదన్ననం. సుదర్శనం బాగా నల్లగా నిగనిగలాడుతూ నంక లే శ్వర సాక్షాత్కారం అయినట్టుంటాడు. తిగ్గట్టు నుదుటమెరిసే నామాలు దిద్దుతాడు. గుణాలలోగూడా వెంకటేశ్వర

స్వామికేమీ తీసిపోడు. ఆయన చేతికి అందిన జుట్టు మొదలంటూ తువరం. నీలంతవాడు లేడన్నవాడికి అడిగిందల్లా ఇచ్చేవాటి కుటేరుడు. ఆయనదీ నాగాయిలంకే చిన్నదుకాణంలో ప్రారంభించి, ఈరోజున బెజవాడలో నాలుగైదు ఇళ్ళు కట్టాడు. అదైదే 2000 రూ వస్తాయి ఏటా. నాగాయిలంకలో పాలంగూడా వుంది. ఇంకా వ్యాపారం లక్ష్మీకరంగా సాగుతోంది. భద్రయ్యగారి వ్యాపారాన్ని చూసి పెట్టేదీయనే. ఈయన మాటంటే భద్రయ్యగారికి వేదమాక్కు.

భద్రయ్యగారు భార్య గలిగించిన రెండేళ్ల వరకూ ఇక తనకు ఇహ సౌఖ్యాల అవసరం తీరిపోయినట్టు, సన్యాసమే తరవాయి అన్నట్టు కొలం గడుపుతూ వచ్చాడు సుదర్శనంగారు, మొదట్లో చివర భద్రయ్యగారికి అన్ని సలహాలూ చెప్పినట్టు, భార్య పోయాక ఒకనాడు ఆయనకి, “తిరిగి పెళ్లి చేసుకోండి! నేను చేసుకోలా మూడో పెళ్లి! తప్పేలేదు” అన్నాడు చేతులు తిప్పతూ. వేళ్ళు ఉంగరాలు మెరుస్తు

న్నాయి, బంగారపు కడియాలు మిరుమిట్లు గొల్పుతున్నాయి.

భద్రయ్యగారు పెదవి విరిచి, “నాకెందుకోయ్ పెళ్లి! ఇంక ఏం మిగిలివున్నాయి నే ననుభవించవల్సిన సౌఖ్యాలు! అబ్బాయి చేతి కక్కురకొచ్చాడాయ్. పోదూ” అని నానుడుగా అన్నాడు. సుదర్శనం ఓ సలహా ఇచ్చాడూ అంటే అది లాభించే వ్యవహారంగానే ఉంటుందని ఆయన దృఢ సమ్మతం. ఎట్లాగో చివరికి వొప్పకుతున్నాడు. ఆడదిక్కులేని సంసారం మక్కానిలేని పడవ వంటిదని సుదర్శనం వాదించి నేగాడు దీనికి ఇంకో కారణం కూడా లేకపోలేదు; భద్రయ్యగారి శరీరంలో ఇంకా పటుత్వం నశించలేదు. ఆయనలో ఐహిక సుఖాల స్వప్నాలింకా లీలగా మిగిలివున్నాయేమో కూడా వాటిన్ని ఇన్నాళ్ళుగా ఆయన తర్కప్రభావంతో అణిచిపెట్టి వుండాడు. తన కాబాయ్యో వధువును సుదర్శనం, వర్తిం చేసరికి, చాపల్యం పుట్టుకొచ్చింది ఆయనకు. చల్లబడి పోయిన రక్తం కొంచెం వేడెక్కింది. పురి నడలిన నరాలు బికికాయి తల వూపాడు.

ఇంగులో, సుదర్శనంగారి స్వార్థంకూడా వుంది. స్వార్థం లేకండా ఆయన ఏపనైనా చేస్తాడే నే మాటకల. బాపట్ల తాలూకాలో ఆయన దూరపుబంధువు ఒకాయన విదుగురు ఆడపిల్లి గని, నలుగురికి ఎట్లాగో తూతూ మంత్రిగా పెళ్లిచేసి, బాచ్చే చేతికి తెచ్చుకున్నాడు విదోపిల్ల ఇరవయ్యోపడిలో అగుగు పెట్టి ఆయనకి గొప్ప భారమే కూచుంది; ఆమెకి పెళ్లి చెయ్యటానికి విదేశానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేసి విఫలమైపోయాడా అభాగ్యుడు. వరకట్నాలు పనికిరావని యువకులందరూ మీటింగుల్లో ఘోషిస్తే ఘోషించవచ్చుగాక, క్రియాంశకు వచ్చేసరికి అవన్నీ, వట్టి ఆడర్పాలుగానే మిగిలిపోయ్యేవి. రూపాయి ముందు ఆడర్పాలన్నీ దుమ్ము. అట్లాంటి ఆడర్పప్రాయమైన యువకులూ, వారి తల్లి తండ్రులూ, వెంకటయ్యగారి విదోహతురు, పద్మను కనీసం సంచీడు రొట్టెం లేనిదే పెళ్లి చేసుకోటానికి సుతరామూ అంగీకరించారు కాదు. పద్మ అందంగా, వుంటుంది; బాగా పాడుతుందికూడా. నెకండరి స్కూలులో కొంతకాలం చదివింది; ఇంటిపనులన్నీ చక్కగా చెయ్యగలదు. అన్నీ బాగానే వున్నాయి. అయితే ఏం? ఆమె తండ్రికి డబ్బులేకపోవటం మూలంగా ఆమెని ఏ యువకుడుగాని పాణి గ్రహణం చేసుకోటానికి ససేమిరా అంగీకరించకుండా వున్నాడు.

వెంకటయ్యగారు ప్రాణం విసిగి చుడ

2 దిక్కులుగం
ప్యాకెట్ మరియు
32 దిక్కులుగం
దిక్కులందు.

త్వరితంగ బాధనుండి విముక్తిపొందుటకు

రృసంగార్ని కలుసుకున్నాడు, ఆయన సలహా విమటని తెలుసుకోగలందులకు. ఆసలు ఆయన అభిప్రాయం ఏమంటే, బిల్లదాన్ని ట్రేయినింగ్ స్కూలుకు పంపించి చదివిస్తే, పెళ్ళికొకటోలే పోయిరి తన పాట తాను పోసుకుంటుంది గదా అని. దానికి కాస్త అర్థబలంవున్న సుదర్శనంగారి సహాయం ఎంతో అవసరం అని ఆలోచించి, ఆయన సుదర్శనంగార్ని కలుసుకున్నాడు.

సుదర్శనంగారు తన బంధువు, వృద్ధుడూ అయిన వెంకటయ్యగారి సాదంతా విని పెద్దగా వెకిలిగానవ్వడు. “ఇరవైయేళ్లు వచ్చి ఇంక చదువుకుని మేస్టరీ చేస్తుందేనా మీ అమ్మాయి; పొరపాటు, పొరపాటు. ఈడు ముదిరిపోకముందే పెళ్ళిచేసేయ్యి వల్సింది. ఇప్పుడు మాత్రం ఏం మునిగి పోయింది వెంకటయ్యా! నేను పెళ్ళికి ఏర్పాటుచేస్తా లే. దిగులుపడకు ఇన్నాళ్ళూ దీన్ని గురించి ఒక్కమాట నాతో చెప్పవు కాదే?” అని ఓదార్చి, పైగా, “అమ్మాయిని, తీసుకోచ్చిమాయంట్లో వదిలి పెట్టవెళ్ళు తర్వాత వ్యవహారం నేను చూస్తాను న్వయి తిరిగి బోర్డులి పేకావు; నీకు నీ భార్యకీ ఇకముందు కాలం ఎట్లా వెళ్ళింది? ఆలోచించావా కాస్తయినా? పెద్దతనంలో, ఆస్తి లేక, సంపాదించి పెట్టటానికి కొడుకు లేక ఎట్లా బతుకుతావో. నీకు రెండురకాలు కలిసి వచ్చేట్లు నేనుచేస్తాను నల్లి వెంట నే అమ్మాయిని ఇక్కడకు తీసుకురా” అని చాలా ఉదారంగా పదిరూపాయలు బదులుకూడా ఇచ్చిపంపాడు. ఆ తుణుకు ఆయన అంతర్యంలో భద్రయ్యగారు కనిపించాడు. భేష్ బాగుంది అనుకున్నాడు. ఇందులో తనకేం ఒడుకుతుంది? అది వేరే విషయం; ఇరుపక్షాలకాగితే తన ఉపకారిగా కనిపిస్తాడు. ఆ తర్వాత లాభం సంగతి ఆలోచించవచ్చు.

అయితే సుదర్శనంగారి వివేకం ఈ వ్యవహారంలోని మంచి చెడ్డలను పూర్తిగా త్రాసులో పెట్టి తూచినట్లు ఉహించి నిర్ధారించేసింది అప్పటికప్పుడే. భద్రయ్యగారు కలకాలం స్నేహితుడుగా నే ఉండటం మాత్రం చాలదు; బంధువుగూడా అయితే ఎంతో సుఖం తన కింకో ఆశ ఎప్పుట్టిందో వుంది; దాన్ని బైట పెట్టటానికి తగినంత ఆస్కారం పలుకుబడి ఇప్పటికే వ్యాపారరీత్యా, ఆర్థిక ఆధిక్యత రీత్యా వున్నప్పటికిన్నీ, బంధువు అనుకుంటూ ఇంకో కొత్తపలుకుబడి సంపాదించటం ఎంతయినా అవసరమే—అందులో తన కేమి రిస్కు లేకండా...

ఈ రకం అభిప్రాయాల ప్రకారం ఏర్ప

రుచుకున్న ప్రణాళికను అనుసరించి సుదర్శనంగారు భద్రయ్యగారికి చేసిన వుపదేశం ఫలించేసింది. ఆయన పలుకుబడి చక్కగా వుపయోగించింది; అయితే ఈ ఉభయపక్షాలలోనూ, ఒక్క వ్యక్తిమాత్రం దీనికి మనసా వ్యతిరేకం; లోలోపల శుద్ధ వ్యతిరేకం; పైకి పరిస్థితుల ప్రభావంవల్ల సహజంగా ఏ భావమూ గోచరించని మానం; అదే అంగీకార నూచకంగా స్వీకరించబడింది అందరిచేత. ఆమె పద్ధతి; పెళ్ళి అనే మహత్తర సంఘటనలో ఆమె రెండవపాత్ర స్వీకరించాలి స్వీకరించటంలో ఆమె కేమి అభ్యంతరంలేదు; ఆమె స్వభావాలకూ ఆమె ఉపాధులకూ అందిన పెళ్ళికాదు ఇది. అయితే ఏం చేస్తుంది? పరిస్థితులు అలావున్నాయి. తల్లి కంట తడి పెట్టింది; తండ్రి చాలా విరక్తిగా మాట్లాడాడు ఆమె మనస్సు సంఘర్షణలో పడి చివరికి మెరికిచ్చింది; కరుడుకట్టిపోయింది; తుపాను అంతరించి వివాళకరమైన హృదయవిదారకమైన కాంతి ఆమె మనస్సులో నెలకొన్నది.

ఆమె బెజవాడలో దిగి, పెళ్ళివారం వుందనగా సుదర్శనంగారి ‘సుఖవిలాసం’లో అడుగుపెట్టింది. చుట్టూ చూసింది; సుఖవిలాసం నామత్తు సుఖాల పుట్టిల్లుగా వుంది. ఎంత గొప్పఇల్లు! మూడంతస్తులుంది. షరాబు దుకాణాలు, మార్వాడీల బంగారం

వెండి కొట్టాదాటి, చిల్లర కొట్ట వరసలనూ, కాఫీహోటళ్ళనూదాటి, పూలచౌకుకు అనతిల, బేబాలయానికి ఎడంవేపు గంభీరంగా నిలబడివున్నదా భవనం; బైటికి అడమండాదాబు సరిగా కనపడకపోవచ్చు. లోపల అడుగు పెట్టిన తుణుంలోనే అర్థమాతుంది, అది ఎంత సీరిసంపదలతో తులతూగుతూ ఉందో!

ఆయంటి కిటికీలకు పైవేపు అర్ధగణం మేర, లేత నారింజరంగు అద్దాలు అమర్చబడి, ఆహ్లాదకరమైన కాంతి పగలల్లా లోపలికి ప్రసరిస్తూ మనోజ్ఞంగా వుంటుంది; గాలి ధారాళంగా చలగా వింత వాసనల్ని మోసుకొస్తూ వుంటుంది. బెజవాడనగరపు దారుణమైన సందడితో నడిమిగావున్న గట్టిఇల్లు కనక, ఆత్మే వినిపించవు అవి. మెల్లిగా చిన్న ట్యూబులో,

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది మేహులు, నిక్కాళ, నిస్సత్తుకు, శుక్ల ద్రవమును పొరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

40 టుల 10 బియ్యము. 3-4 0 పాస్తేజీ 15 అ. ఓ. సి. ఏ గ్రికం వెసి “ఆయుర్వేదసమాజం” పెరి నేపి నెల్లూరు జిల్లా.

రిజనరు నెం 1905

తండ్రి “Republic”

గొప్ప బహుమతులు : వీరారు ఒక బహుమతి గెలువండి!

అన్నియు గ్యాగరంటీ బహుమతులు :-

ప్రతి ఆర్ కెర్లకు రు. 6500/- ప్రతి మొదటి రెండు వరుసలు క రెర్లకు 1300/- ప్రతి మొదటి ఒక వరుస క రెర్లకు 100/- ప్రతి మొదటి రెండు నెంబర్ల క రెర్లకు 20/- కి నుండి 18 వరకు గల అంకెలను యీగళ్ళలో నిలుపుగా, అడ్డముగా, అయిమూలగా యేటు, కూడినా 42 వచ్చునట్లు వేయాలి. ఒక అంక ఒకేమారు వాడాలి.

గత పోటీ ఫలితం

11	15	8	4
2	6	13	17
9	5	14	10
16	12	3	7

మొత్తము 38

ఆఖరు .పోస్టింగ్ తేది 22-4-54 ఫలితములు : 1-5-54

ఒక ఎంట్రికి ప్రవేశమును రు. 1/- 4 ఎంట్రిలకు రు 3/- 16 ఎంట్రిల నెట్టుకు రు. 10

రూల్సు. పై రేటుప్రకారం ఫీజు పంపుచూ, తెల్ల కాగిత ముపై యొన్ని యెంట్రిలైనా పంపవచ్చును ఎంట్రిల వంటి మని యార్డు రకమైనా, పోస్టల్ ఆర్డరుగానీ, బ్యాంక్ డ్రాల్లుగానీ, జతిపర్చవలెను “విరల్ట్” లోని ఒక గొప్పచ్యాంకిల్ డిపాజిటు చేయబడిన స్టీలు సాల్వ్యాషనుతో సరిపోలిన నే, సాల్వ్యాషనుగానీ లేక వరుసలుగానీ క్రమముగా ఉన్నదని తెలిసికొనవలెను సాల్వ్యా షనులో ఇంగ్లీషు అంకెలే వాడండి ఉర్దూలు ఇంగ్లీషులోనే (నాయాల్) ఫలితములు త్వరగా తెలుసుకొనవలెనన్న, స్వంత అడ్డముగల స్టాంపు కవరు ఎంట్రిలతో కూడా పంపండి మేనేజరు తీర్మానము ఆఖరు, చట్టబద్ధమైనది మీ ఎంట్రిలు ఫీజుతో పంపవలసిన అడ్డము :-

LIBERTY CONCERNS Regd., (A M), P. B. 86, Sadar, MEERUT (U-P)

■ దారిద్ర్య దాయన.

“వెనకాలే వస్తున్నార బాబాయి” అంది పద్మ. ఆమె తండ్రి బైటబండివాడికి చిల్లర డబ్బులిచ్చి రావటానికి ఆలశ్యం అయినట్టుంది. ఇంతలో వాళ్ళిద్దరూ లోపలికి వచ్చారు. అందరూ వికాలమైన హాలుగుండా లోపలికి వెళ్ళారు. గోడలన్నీ ఆకుపచ్చని రంగుతో ఆహూ చాలా కాంతిగా కనిపిస్తోంది. గోడలకి అక్కడో పరం ఇక్కడో పతం వేశాడుతున్నాయి. వాటినిబట్టి సుదర్శనంగారి అభిరుచి నిర్ణయించటం కష్టం; గాంధీ, పాట్లీ శ్రీరాములుగార్ల చిత్రాలు, వాటిమధ్య సత్యనారాయణ స్వామి పెద్దపతం; చెదురుగా చిన్న చిన్న సినిమాతారల చిత్రాలు! వాళ్ళి సభావణ యావత్తూ ఇతర చిల్లరవిషయాలగురించే సాగాయి. కాబోయ్యే పెళ్ళిగురించి ఎందు ఎందుకనో పద్మసమక్షంలో వివరంగా మాట్లాడానికి అందరూ ఇంకుతున్నారు; వ్యక్తమౌచివున్న స్వల్ప; 50 ఏళ్ళ పైపడ్డవాడికి రెండోసంబంధం ఇచ్చి పెళ్ళి చెయ్యటం అనేది ఒక సమస్య. ఆమె ప్రస్తుతం అంగీకరించినట్టే కనపడుతున్నది. లోలోపల ఆమెలో రగులుతున్న అగ్నికణం ఏక్షణాన జ్వాలలై, తిరగబడుతుందో! పెళ్ళికొడుకును ఈలోగా ఒకసారి ఆమెకు పరిచయం చెయ్యటం చాలా అవరం; ఆమెనుగూడా భద్రయ్యగారు ఒకసారిమాడాలి మాస్తే ఇక ఈ సంబంధం స్థిరపడి పోయినట్టే.

సుదర్శనంగారు అతిథులకు కాఫీ టిఫిను తెప్పించారు.

పద్మ తిరిగి ఆలోచిస్తోంది. కాఫీ పొగ లూస్తోంది. తన జీవిత మధుర్యం అట్లా ఎగిరిపోతున్నట్టు కనిపిస్తోంది ఆమెకి. రేడియోలో ‘పలుకవడేమి నా దైవమా’ అనే కృతి సన్నగా ఆపట్టువాసపు సందడినీ ఆమెమట్టూ కూర్చుని, మానంగా ఆమె భవిష్యత్తును నిర్ణయిస్తున్న పెద్దల ఆలోచనలు కళ్ళుగలగలను ఆధిగమించి ఆమె చెవులకు సోకుతోంది.

ఆమె తల పైకెత్తి చుట్టూ చూస్తోంది. హాలుపైకప్పు నాలుగుతేపులా ఆకుపచ్చని ‘పింటిలేటర్’ అద్దాలగుండా నూర్యకాంతి, నిశితమైన గాఢమైన వర్ణప్రచీతిని ప్రదర్శిస్తోంది. ఇంత పెద్దఇంట్లో, జీతం నితశిస్తున్న ఏళ్ళానంగా, ఒక్క సుదర్శనంగారేనా ఉన్నది? మరెవరూ లేరా? అనుకుంది - ఆమె.

సుదర్శనంగారు పెళ్ళికొడుకు సాయంకాలం 8 గంటలకు వస్తాడు అని చెబుతున్నాడు పంకటయ్యగారితో;

పద్మ వ్రూపించసాగింది; ఎట్లావుంటాడీ కాబోయ్యే భర్త? అని. [ఇంకావుంది]

తులసివ్రాజు (కాగితాల కత్తిరింపు చిత్రం)

ఎ. వి. యస్. ఆర్. జోస్యులు

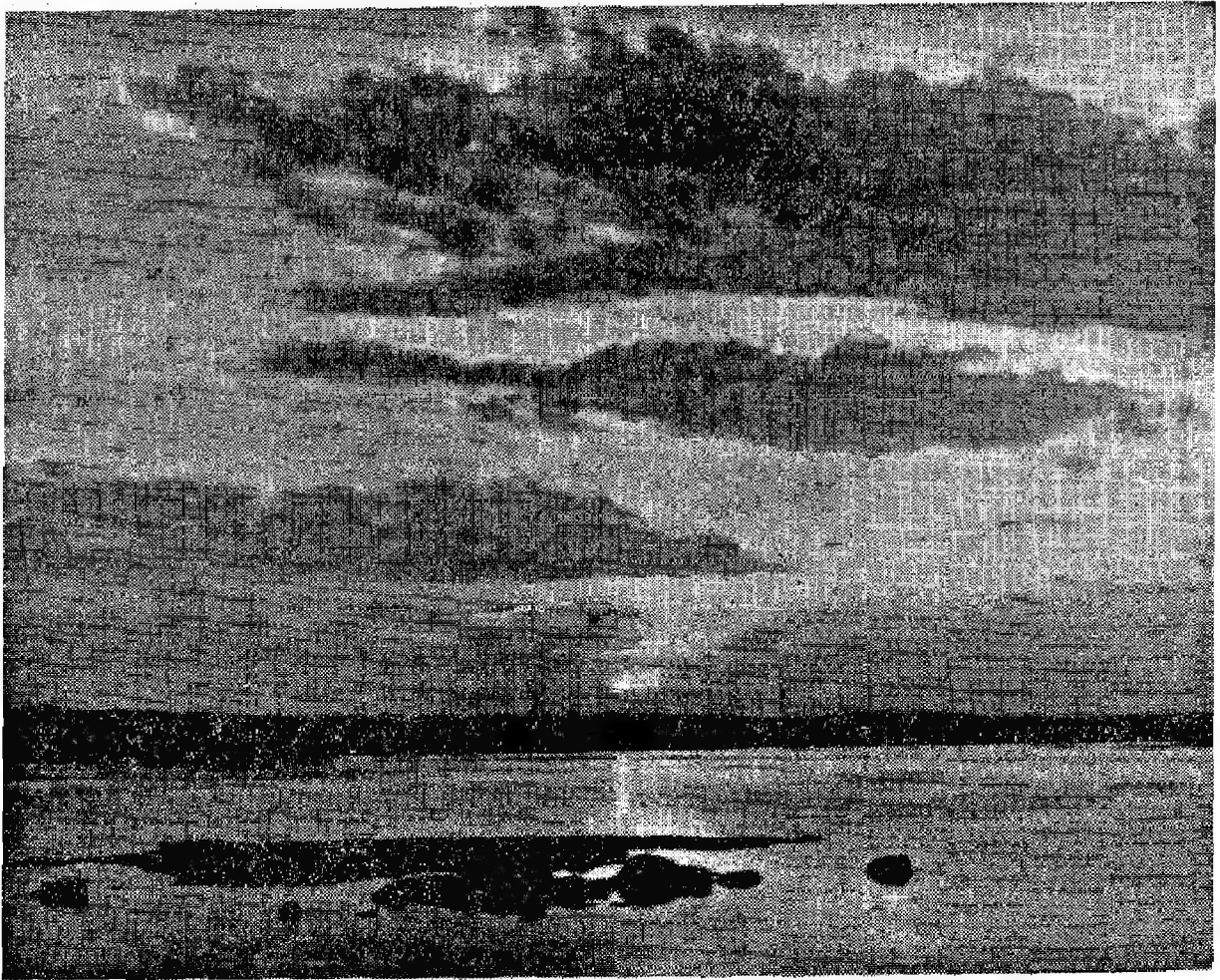
★ మంచి - చెడ్డ ★

మైదాసో, విజయవాడో, లోపలహాల్లో రేడియోనించి పాటలు వినిపిస్తూ మనసుకు పట్టిన తుప్పను దిగుళ్ళ నూ వొదిలిస్తూ వుంటాయి. కొయ్యసామానన్నీ ఖరీదైనవి, నున్నగా అందంగా వున్నాయి.

పద్మ లోపలికి వెళ్ళబోయ్యేముందే, సుదర్శనంగారు ఇక్కడా నామాలు దిద్ది, ఏడిగా, పలు పంచె కట్టుకుని. అప్పుడే

తూజనించి లేచి వచ్చినట్టున్నాడు, ఎదురు వచ్చి ఆమెని కులాసాగా ఆహ్వానించాడు. ఆయనమొహంమీద ఎంతో ఆహ్లాదంతో, ఎడటివార్ని ఇట్టే ఆకర్షించే చిరునవ్వు ఎల్లప్పుడూవుంటాయి. అది ఇప్పుడు మరింత కౌంతివంతంగా ప్రకాశిస్తోంది.

“రాఅమ్మో, నాన్నగారేరీ, అమ్మగారు కూడా వచ్చారా?” అని అడుగుతూ లోప

తొలి ప్రాధు

—భావో: పి. వీరయ్య, సికింద్రాబాద్

ఈ గామాని “ఒకరబ్బాయి బమ్మాయివాడి
నీకంటిపోయింది పొండి ఇళ్ళకిపోండి”
అన్నాడు వాళ్ళామాటలు విన్నట్టుగా
తేడు మతో మనిషి వచ్చేదని చూసి
నట్టుగానే తేడు ముసలాడున దగ్గరకంటూ
తెల్లి ఎంకనున్న గోనె విప్పి అమ్మవారి
గుడిపక్క ఇష్టామీది పరుచుకొని కీళ్ళు
కొవ్వకుండా నెమ్మదిగా జాగ్రత్తగా పడు
కున్నాడు బొంబాయి బమ్మలనేని
అంటాయని ముసలాయనకి తెలియ

* * *
చంద్రుణ్ణి చుక్కల్ని కొడుక్కొక్క
నక్కల్ని బొంబాయి బమ్మల్ని మాత్రం
కొడుక్కొవారి

అయితే ఆ బొంబాయి బమ్మ ఎర్రసుబ్బ
డికి కొవకుండానే వచ్చింది మొన్నమ్య
సుబ్బడి బావ—అప్ప పెనిమిటి—బొంబాయి
మంచి బండి దిగేడు దిగి ఇంట్లో అడుగు
పెడుతూ నీ, పెటె తెరిచి, పెరిసిన బహూక

రించేను, - మరనది కొక ‘సాటిన్ ఫ్రామ్’
బావయరది కొక ‘బొంబాయి బమ్మ’ను
బొమ్మనీ, బొమ్మని తెచ్చిన బావనీ,
బావని పెళ్ళాడిన అప్పనీ చూసుకొని బ్రహ్మ
నందభరితుడైన ఎర్రసుబ్బడు ఇంట్లో అటూ
ఇటూ ఎగిరెగిరి ఎగిరెగిరి తరువారే ఒక్క
మామ మాకేను నల్లగోపాలం ఇంటికి

ఎవటింటి ఎండు వెంకడుగాడు, పక్కింటి
దుక్క బుజ్జాయిగాడు, వెంకంటి దొంగ
బాదిగాడు, మాతి పక్కింట్లో నూనె జిడు
గాడు, బామిచెట్టిలో నామకాల సీత—
వీళ్ళంతా సుబ్బడి స్నేహితులే కాని ఆ
బొమ్మని వాళ్ళవారికి చూపించకుండా,
మాటిగా, రామకాణంలా ఆ నల్లగోపాలం
ఇంటికి ఎర్రసుబ్బడు ముందుగా పరిగెత్త
డానికి కారణం

వాళ్ళిద్దరూ ప్రాణస్నేహితులని ఆ
వీధిలో అందరికీ తెలుసు సుబ్బడి తండ్రికి,
గోపాలం తండ్రికి ఒకే “మర”లా వాని

ఆ తండ్రు రిద్దరూ ముగ్ధోకి తాగడానికి
మాదా కలిసే వెళ్ళుంటారు వాళ్ళ ఇళ్ళు
కొంచెం దూరమారంగా ఉన్నా ఒకే
వీధిలో ఉన్నాయి వారి భార్యల అప్ప
నవ్వులకి ఒకరిళ్ళ కొకరు వెళ్ళినప్పుడు ఒకరి
చెబ్బి లోకరికి చూపించుకోడం వారికి
మామూలు.

గోపాలానిది సుబ్బడిది ఇంచుమించు
ఒకే వయసు వాళ్ళిద్దరిది ఒకే
స్కూల్లో ఒకే క్లాసుకు క్లాసుకి
ఎప్పుడూ ఆలస్యంగా వెళేది వాళ్ళి
ద్దరే ఒకటో ఎక్కం, రెండో ఎక్కం,
పదో ఎక్కం తెప్పించి ఘర ఒక్క ఎక్కం
మాదా రానివాళ్ళ ఆ క్లాసుకి వాళ్ళిద్దరే
అప్పరిచేసి మాసారిచేత బోదాగా చెబ్బుట
లివేది వాళ్ళిద్దరే

పెద్దలైనా, పిన్నలైనా ఇటువంటి పరి
స్థితుల్లో స్నేహితులవక తప్పదు.
కాని, ఒక రామయ్యగారికి బామిచెట్టే

ఇద్దరు విల్లులు

లేకపోయినట్లుంటే కాల్పవృక్షం ప్రాణ స్నేహితులవక పోయేవారేనా.

మూలకేంద్రంలో రామయ్యగారి ఇల్లుంది. ఇంటివక్క రామయ్యగారి బానిసెట్టుంది. బానిసెట్టుమీద రామయ్యగారి కుంభ ప్రాణాలూ ఉంటాయి.

కలకలాడుతూ కల్పవృక్షంలా కనిపించే బానిసెట్టునించా నవనవలాడుతూ వ్యభక్తులన్నీ పట్టు ఉన్న పుటికి, అడిపిలక అదోక చలోకం అడవిలా ఉన్న పుటికి, పిరిక్కు అడిపిలదూ మాదా ఆ పళ్ళెనిమీసే అనందించడంతప్ప తిని ఆనందించక పోదానికి రెండు కారణాలున్నాయి.

ఒకటి: రామయ్యగారి తోటవూలి యమ కింకరుళ్ళా ఉండడం.

రెండు: రామయ్యగారు కాలయముగ్ధా ఉండడం.

నల్లగోపాలంమాత్రం మూసివూసి ఓరో వాన ధైర్యం చేసేసేడు.

దిగువని ఎర్రసుబ్బుడు రాతేవళ్ళని బోరు బోరుగా ఏరుతున్నాడు. పెనుంచి నల్ల గోపాలం వళ్ళని తేలి పోరేస్తున్నాడు. ఇద్దరూమాదా యముడూ, కింకరుడూ ఇంట్లోంచి వెళ్ళడమే మారేరుకాని రావడం గమనించలేడు. వాళ్ళుమాత్రం వస్తూనే మూసింది బీళ్ళే. వస్తూనే చెరోకట్టి పట్టు కొని భావగోటి చెవులు మూసేరు. ఆదినం రామయ్యగారికి రావడానురుడికి, లేదా తొమ్మిదితలల్లో మాత్రం.

కాలయముడు; కల్పవృక్షం; కాపు చెట్టులు.

నల్లగోపాలం, ఎర్రసుబ్బుడూ ప్రాణ స్నేహితులవడానికి అరే కారణాలు. అని మాత్రం సిమెంటు కాంక్రీటువంటి కారణాలు.

ఈ స్నేహితులకి—

బటాసీలు, పకోడీలు, ఉసిరికాయలు, లేగుపళ్ళు, వేరుశనగలు, గారిపడగలు, పలక పుల్లలు, రబ్బిడ్డలు తెల్లకాయతాలు, బొంగరాలు, గొట్టికాయలు వగైరాలు - అన్నీ కూడా వారి సమిష్టి ఆస్తులు. అది ఒకరికి ఉన్నట్లయితే రెండోవారికూడా ఉన్నట్టే లెక్క.

బొమ్మ బమ్మని మాసేసప్పుడు కూడా సుబ్బుడెంత సంతోషించేడో గోపాలం అంతగానూ సంతోషించేడు.

చోలా చిన్నది బొంబాయిబమ్మ. ఎర్రటి రంగుతో మెరుస్తూంది. అంత చిన్న బొమ్మలోనూ రెండు అంతస్తులు కనిపించేలా రయారు చేసేరు. ధైర్యం తీవ్ర ధైర్యం.

కిటికీలదగ్గర ప్రయాణీకులూ, గుమ్మందగ్గర కండక్టర్లూ మాత్రం రంగు లేకుండా రంగుబొమ్మలు. “ఓ” ఇస్తే బమ్మ పరిగెడు తుంది.

“బతే బతే బతేగుందిరా” అన్నాడు నల్ల గోపాలం.

కాని సుబ్బుడి వ్యవహారం బతేగా ఉంచా?

దీనికి ‘ఓ’ ఇలా ఇవ్వాలి. మడిచెత్తుకి తిప్పాలి. వెనక చక్రాలు గిరగిరమని తిరమ్మందా ఇలా పట్టుకోవాలి.

అని ఆ బొమ్మకి ‘ఓ’ ఎలా ఇవ్వడమో చూపించేడు సుబ్బుడు.

ఇలా ఒదలాలి.

బమ్మని ఒదిలేడు.

జరజర కల్పంచేస్తూ వెళ్లి గోడని గుడ్డని ఆగిపోయింది బమ్మ.

“అక్షేపి లేపోలే చాల్వారం వెళ్తుంది తెల్సా!” అన్నాడు సుబ్బుడు;

బమ్మని గోడకి ఇకతలచెత్తుకి మళ్ళీ తిప్పి వదిలేడు.

జరజరా మళ్ళీ పరిగెత్తింది బమ్మ. చివరకి ఆగింది.

దాన్ని చేతిలోకి తీసుకొని చెప్తున్నాడు సుబ్బుడు:

మాసేవా, ముందు కూర్చున్నాడు ధైర్యవరూ. మా బావా అలాగే కూర్చుంటాడు. మరో తమాషారా, గోపాలం! ఇది మేడ బమ్మ. “మనూగో ఇటువంటి దేది చూపించు చూదాం!” బొంబాయిలో అన్నీ ఇలాటి బమ్మలే. బొంబాయి మా బావతో “నేనూ జల్దన్ తెల్సా!”

అమాటలు చెప్పడంతో, చెప్తున్నప్పుడు ఆ కళ్ళు తిప్పడంతో, ఆ బొమ్మని చేత్తో గట్టిగా పట్టుకోడంతో, ‘ఓ’ ఇచ్చి దాన్ని పరిగెత్తించినప్పుడు గోపాలం ఎక్కడ లాక్కుంటాడో అని తనే ముందు పరిగెత్తి దాన్ని తీసి గుండెలో అడుముకోడంతో, మళ్ళీ కోక్కుపారేసా దాన్ని గోపాలం చేతికి ఇవ్వకపోడంతో—

సుబ్బుడి ఉత్సాహమే కాకుండా, “ఇది నాది. దీన్ని నేనే వాడాలి” అనే భావం కూడా వ్యక్తమవుతోంది. కొద్దిసేపట్లో గోపాలానిక్కూడా అంతా స్పష్టమయింది.

“ఈ బొమ్మ వీడు నా కివ్వడు”

అని చాలా ఖచ్చితంగా, రెండు రెళ్ళు నాలుగులాగ, నూర్చుకు ఉదయించి అస్తమింతులాగ తెలిసింది గోపాలానికి.

“నేనోసారి ‘ఓ’ ఇస్తూ నిలా ఇవ్వతా” అని అడిగేసేడు.

అప్పుడు సుబ్బుడు బమ్మకి ‘ఓ’ ఇవ్వ బోతున్నాడు. ఇవ్వబోతూ ఆగేడు.

ఇస్తాడా ఇవ్వడా? ఇస్తాడా ఇవ్వడా? ఇస్తాడా ఇవ్వడా?...

“ఓ” ఇవ్వడం మొదలుపెట్టేడు సుబ్బుడు. “మా బావా... (‘ఓ’ తిప్పేడు)... మరీ ... (మళ్ళీ తిప్పేడు)... మా బావాచ్చి మరీ... (మరోసారి తిప్పేడు)... కోవ్వదే తాదా...”

అని ఇంకా ఏదో పనిగేడు సుబ్బుడు, కరకరమని ‘ఓ’ ఇచ్చేస్తూ. సామలు చెప్తున్నాడు సుబ్బుడు!

గోపాలానికి అసహ్యం తేసింది. అసహ్యం చెయ్యడంతో!

“బోనేరా ఒడ్డులే” అనేగాడు.

గోపాలం ఉత్సాహం అంతా చచ్చింది. ఏందుకు చావడు? కాని సుబ్బుడి హామీ రంతాకూడా ఎందుకు పన్నగిరింది? ఏదో తప్పచేసేట్టు ఎందుకు సిగ్గేసింది? మరో అయిదు నిమిషాలైనా ఉండలేకపోయేడు అక్కడ. తిరిగి ఇంటికి మళ్ళీగా బయల్దేరిడు.

బయల్దేరబోయేడు.

ఇంతలో ఎదురుగా గోపాలం తమ్ముడి ఎత్తుకొని గోపాలం తల్లి వచ్చింది.

గోపాలం తమ్ముడు అందరికీ తమ్ముడే. బొంబాయి బమ్మని చూడగానే, తమ్ముడు—నిజంగా చాలా కానికీ—

నచ్చేడు.

“ఏమిరా సుబ్బుడూ, ఏమిటా ఆ చేతిలో దీ?” అని అడిగింది ‘తమ్ముడి’ తల్లి.

ఎడంగా నిల్చున్న నల్లగోపాలం నిక్కబొంగా నిల్చుని తీక్షణంగా చూస్తున్నాడు.

“బమ్మ! బొంబాయి బమ్మ!” అన్నాడు సుబ్బుడు, తలవంచుకొని చేతిలో బొమ్మ వైపు చూస్తూ.

భావ రావడం, బొమ్మ లేవడం మొదలైన విషయాలన్నీ సెమ్మదిగా ఒకటి ఒకటి తెలుసుకొంది గోపాలం తల్లి.

తమ్ముడు ఈలోపున “బమ్మ బమ్మ” అంటూ చెయ్యి వాస్తూనే ఉన్నాడు. చూస్తున్నాడు గోపాలం. గోపాలం చూస్తున్నాడు.

తనకయితే ఇవ్వలేడు. తమ్ముడికైనా ఇస్తాడా ఇవ్వడా?

తమ్ముడికేకాని ఇవ్వకపోతే సుబ్బుడితో ఆక్షేపంలోనే జట్టు విప్పిసి తిరుతాడు గోపాలం.

సుబ్బుడు కూడా చూస్తున్నాడు. తేగిరం ఉదయించేదామని చూస్తున్నాడు. కాని కాలం కదలడంలేదు. వన్నుడు ఆడుకుందారా నివినబడేలా గుండెలు కోటాడుతున్నాడు.

★ ఇద్దరు పిల్లలు ★

“బెబ్బలాడుకున్నారట్రా?”

■ లేదండీ ■

అనేకాడేకాని సుబ్బడి మనసు పీకుతోంది

ఆరోజు గోపాలం బడికి రానేలేదు

సాయంకాలం అయిగున్నర గంటలకి చేతో బొంబాయిబస్సు పట్టుకొని వేప చెట్టు దాటేడు సుబ్బడు. ఏదో నేరం చేసినవాడి

ముఖంలా ముఖం అంతా వాడింది. బరువుగా పడుతోంది అడుగు

గోపాలం ఇంటిముందు, పెంటకుప్ప పక్క నిల్చుని, ముగ్గురు పిల్లలు పిల్లలొచ్చి ఇంట్లోకి తొంగి తొంగి చూస్తున్నారు ఇద్దరివి, ఎర్రగళ్ళలాల్సీలు; ఖాకీ నిక్కరు ఒకడికి నిక్కరే ఉంది కాని చొక్కా లేదు ముగ్గురి చేతుల్లోనూ తాట్లా బొంగ రాలూ ఉన్నాయి. వాళ్ళకి ఆ ఇంట్లోకి వెళ్ళాలని ఉన్నట్టుగా ఉంది కాని ఎందుకో భయపడుతూన్నట్టుగా ఉన్నారు వాళ్ళ మాపులూ, వాళ్ళ గుసగుసలూ, మొత్తం మీద వాళ్ళ ప్రవర్తనా మాట్లే సుబ్బడికి ఎందుకో గాని భయం కలిగింది. గుండెలు బరువేక్కియి జోరుగా నడుద్దామనుకొంటే అడుగుమాత్రం లేచిగా పడ్డంలేదు చేతిలో ఉన్న బొంబాయిబస్సు నెత్తిమీదకొండలా ఉంది.

“ఏంరా, గోపాలం లేడూ?” అని కొంచెం చెప్పుతూ అడిగేడు చెన్నా సే

ముగ్గురు పిల్లలూ గుడ్లు పెద్దవి చేసేరు

వాళ్ళల్లో చొక్కా లేనివాడు - దొంగ బాచిగాడు - “ఇమ్! నీకు తెల్లుట్రా?” అని సాశ్వర్యం గా అన్నాడు ప్రమాదకరమైనది, ఘోరమైనది, విషాదకరమైనది, ముఖ్యమైనది, ఆ సమయానికి ఎంతో గొప్పదైన వార్త చెప్పబోయే ఆత్రుతి కనిపిస్తోంది బాచిగాడి ముఖంలో.

ముగ్గురు పిల్లలూ స్వరాలు బాగాతగ్గించి, మాటల్ని జోరుగా దొర్లించి సంగతి ఏమిటో వివరంగా చెప్పేరు చెప్పేక,

“అర్ర! నవ్వేశీకరా బాబూ! ఎవరూ ఎళ్ళకూడదట మావోళ్ళు చెప్పేరు” అని ఒక ఎర్రగళ్ళ చొక్కావాడు గొంతుక తగ్గించి గోలపెట్టేడు

ఆమాటలు సుబ్బడికి వినిపించ నేలేదు తొందరగా గుమ్మంలోంచి రెండు మెట్లుదిగి ముందు గదిలోకి వెళ్ళేడు

గదిలో ఓవారకి గోడకి ఓ పానెటిలు చేరనేసి ఉంది దానికి ఇవతలగా, ఒక తడిసి ఎండిన చాపమీద తలకింద చెయ్యి పెట్టుకొని ఒకపక్కకి తిరిగి పడుక్కొంది గోపాలం తల్లి తడిసి ఆరని జుట్టుంతా ఆమె వంటిమీదా చాప మీదా పడుతోంది శుష్కించిపోయిన ఓ ముసలావిడా, మోటాగా ఉన్న ఒక నడినయసు ఆడమనిషీ ఆమె తలదగ్గర కూర్చొని నెమ్మదిగా ఏదో మాట్లాడుతున్నారు

గుమ్మంలోంచే గదంతా కలయజూసి తిన్నగా వెనకగదిలోకి వెళ్ళేడు సుబ్బడు.

వెనక గదికి కిటికీలేవు గదినిండా నీడలు పడగలువిప్పుకొని ఉన్నాయి చీకట్లో అడవి లాగా సామానంతా అస్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఎడమవైపుకి ఎత్తుగా భూతంలా నిల్చుంది ఒక పందిరి మంచం.

నీడల్లో మునిగిపోయేడు సుబ్బడు.

కొద్దిసేపల్లో, ముందుగదిలో కూర్చొన్న ముసలావిడ “అయ్యో, పిల్లడు ఏడుస్తున్నాడమ్మా” అంది

ఎక్కడో ఏదో లోకంలో పాతుకు పోయినట్టుగా ఉన్న గోపాలం తల్లి మెల్లిగా కదిలి లేవబోతోంటే, “నువ్వుండమ్మా! నే వెళ్ళి సముదాయస్తా” అని శుష్కించి పోయిన ఆ ముసలావిడే లేచి గుమ్మం దాటి వెనకగదిలోకి వెళ్ళింది

పందిరి మంచానికి పక్కగా, నేలమీద కూర్చొని, ఓ మేకుతో గచ్చుని బద్దలేస్తున్నాడు గోపాలం. వంచిన తల పాముల బుల్బలా ఉంది అడుగు పెడితే కొరలకింద నొక్కుకుపోతోంది

ఎదురుగా నిల్చున్నాడు ఎర్రగుబ్బుడు.

కొన్ని వస్తువులు మనుష్యుల్ని వేరు చేస్తాయి

కొన్ని పరిస్థితులు మనుష్యుల్ని దగ్గరగా తీసుకొస్తాయి

ఒకప్పుడు నలుపు నిగనిగ మెగుస్తోంది ఒకప్పుడు ఎండ చల్లగా ఉంటుంది. “నిన్ను అంటం అంటం” అనేటి నక్షత్రాలే ఒకప్పుడు కరిగి జారి కిందకి దిగి భూమిని అంగుకొంటాయి.

ఎర్రగుబ్బుడు చెప్పేమాటలు గదిలోకి వచ్చిన ముసలావిడికి సరిగా అర్థంకాలేదు కాని, గోపాలానికి స్పష్టంగా వినిపిస్తున్నాయి, తెలుస్తున్నాయి

గోపాలాన్ని బొంబాయి బస్సు తీసుకో మంటున్నాడు ఎర్రగుబ్బుడు

“అద్దంగా, అచ్చంగా తీసుకోరా! నా కొద్దురా ఇదీ” అంటూ చెయ్యిజూచి ఇస్తున్నాడు బొంబాయి బస్సుని గోపాలం కన్నెత్తలేదు తలఎత్తలేదు సుబ్బడికి అక్కరేదట ఆ బస్సు గోపాలానిక్కడా అక్కర్లేదు కావాలన్నది తమ్ముడు కావాలన్న తమ్ముడు, ఏడీ? ఏడీ? ఏడీ? బొంబాయి బస్సు అక్కరేదు, సుబ్బడి సానుభూతి అక్కర్లేదు గోపాలానికి.

సుబ్బడికి అర్థం అవుతోంది గోపాలానికి ఎందుకంతకోపంగా ఉందో అందుకే, — “మనవాడు కాదే అల్లవాళ్ళు ఎర్రగుబ్బుడు ఏడుస్తున్నాడు”

అనవలసి వచ్చింది ముందుగదిలో చాప దగ్గర తిరిగి కూర్చొన్న ముసలావిడ. ★

కేసరి రత్న త్రయము తోడ్ర

గర్భాశయ రోగ నివారిణి

ప్రతిక గణగు యుతుకూలం. ఐ హి వ్య కాకుండుట అకాల బహిష్ట, మైల జానీ గాను తక్కువగాను పోవుట కు సుమ రోగము సంతాన హీనత. రక్తహీనత, మలబద్ధము, పూతికావతము, కిళ్ళ వొప్పలు, అరికాళ్ళు, అరచేతులు మంట మొదలగు ప్రతిమర్మవ్యాధులను కుదుర్చును

అమృత

రక్త శుద్ధి ద్రావకము

ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధము, అజీర్ణము, కిళ్ళ వొప్పలు, పోమరితనము, మేహవణములు సుఖసంకటములు, విస్మయమైన, కడుపులోమంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమునకు శాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును

అర్చ

సర్వ జ్వర నివారిణి

ఆహార, విహార యుక్తబేద దోషంబుల వలన అన్యాయమునందు క్రిమికూటము చేరి పలువిధములైన జ్వరములు సంభవించుచున్నవి వాతజ్వరము, పిత్తజ్వరము కఫజ్వరము, సన్నిపాతజ్వరము మరియుతర విషమజ్వరములను, కడుపులోపిహమును జ్వరగర్భను కుదుర్చును

కేసరి కుటీరం

అమెటెడ్

రాయపేట మద్రాసు-14

తెనుగుజ్జిలంకు, వైజాముకు ఏలంట్ల శ్రీ సితారాం జనరల్ డ్రోగ్స్ బెజవాడ. ఏకింద్రాబాదు

వాయు భక్తకుడు

దాదాపు పదేళ్ళక్రితం ఒక కుక్క మంట్లో ఒక మామూలు ఇల్లాల ఒక్కసారిగా ప్రసిద్ధిపట్టి అయిపోయింది. ఫలాని మా లక్ష్మమ్మ గారితో చాకిరి చేసే రంగడు అన్న పేరు తెలుసు. అన్న పుకారు ఊరంతా చుట్టుకుంది. అది క్రమంగా చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలకు కూడా పోయింది. ఈ పుకారు అందరూ నమ్మలేదు.

“అ, దొంగ వెళ్ళమొకంటుంది” అన్నార కొందరు ఈ బాధాప్రపంచంలో ఏది చెప్పినా నమ్మకా లేకపోయినా అన్నాడు మరి కొందరు అట్లా అన్నం తినకుండా బతికే అవకాశమే ఉంటే నిన్న మొన్న ఆ ఊరంతా అన్ని లక్షలమంది ఎందుకు బాధాల్లో నొచ్చింది? అన్నార ఇంకా కొందరు.

కొన్ని ఈవార్త నమ్మనవ్వలేనా పై “దీనునిపిలో ఏమహత్తుంటుందో ఎవరు చూడరు మా నది నెగారి ఊళ్లో ఒక పిచ్చి పిల్లవాడు చెట్టుచూసి తనలో చెప్పేస్తాడు చెట్టున ఎన్ని అకులున్నాయో! ఎరడుమీరపకాయ గలగల్గొడి పే ఎన్ని విత్తులన్నది చెప్పేస్తాడు!” అని కొందరూ, జల భక్షిగా, వాయుభక్షిగా అనే మాటలు ఊరంతా పుట్టించాయి. ఎప్పుట్లో ఏసా మురదో ఎవరు చెప్పగలరు? ఏజన్యంలోనూ దొంగిలించు ఉంటుంది కిందపై దోచుం చేసుకోని ఈ జన్మలో ఈ తక్కువ లెట్టక పుట్టాడు ఆ పాపం కాస్తా ధర్మపరం అయి పోగానే ఆ శ్రమన్నారాయణ మా రీసారి పుట్టింది. నీరుగా చక్కా బాతాడు!” అని మరికొందరూ, “ప్రకృతి చిత్రాలను మనం చూడొకటేం! మా మేనమామల ఊళ్లో ఏడు తల్లికి తండ్రికి లేదా? సిద్ధాంతంలో భుజం అట్లా పోయిందేని కాస్తా? హిమాలయం నుంచుకొందిలో దిగివచ్చిపోయింది మన దిక్కులో! ఒకానొక నా చిన్న తినంటా మన ఊరి చెరువులో బానిసపట్టు చేసుకుని ఈ చింతలకుచి ఆ చింతలకు ఈదాని చెప్పే తాళా? బాటిని మనం అర్థం చేసుకోలేం మన జీవితానికి చాలదు. అంతే”, అని ఒకరూ, ఈవిధంగా తలమాటలు అన్నారు. ఇంతవరకు రంగడు అన్నం తినడం నేటి ఎట్లా బయటపడిందంటే -

వాడు మా లక్ష్మమ్మగారింట్లో చాకిరి చేస్తూండేవాడు. నాగి కన్నులు పనేలో

పన్నెంజేళ్ళో ఉంటాయో, వాడి దనటం ప్రాదుకాదు. తనదే ప్రాజాతో వాడి! తెలియ. చిన్నతనంలోనే తల్లి వచ్చింది. కండ్లనీ వాడు ఉన్నాడో లేదో కూడా ఎవరికీ తెలియ. వాడి కిరణ - ఆ ప్రాదుకాదు మా లక్ష్మమ్మగారింటికివచ్చి వదిలేస్తా నన్నాడు. ఏ భాగి అయినా చేస్తా నన్నాడు. ఇంతమాదా అడగలేదు. రెండు భూటలు ఇంతి తిండిపెట్టే విధానంతో వాణ్ణి తనకి పెట్టుకున్నాడు. పిల్లల ఎంగిలి కంచాల్లో మిగిలినది వాణ్ణి తినమనేవాళ్ళు. కంచాల్లో ఎక్కువ మిగిలినా తక్కువ మిగిలినా వాణ్ణిమీ చేదీ పెట్టేవాడు కాదు. ఎంగిలికంచాలు తీసుకుని ఇంటివెళ్ళు చాటువాడు, కంచాలు కడిగి తెచ్చి ఇంట్లో పెట్టేవాడు కంచాల్లోని వాడు తింటున్నాడనే మా లక్ష్మమ్మగారు రదుకు చేదీ ఆదిదాకి ముటుకేం తెలుసో?

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

ఒకనాడు వెన్నెలకాశ్రీ, పిల్లల అన్నా లయోక, ఎందుకో మా లక్ష్మమ్మగారు ఇంటివెనక్కు వెళ్ళేసరికి అక్కడ రంగడు తెల్లపక్కను చేరదీసి దానికి కంచాల్లో అన్నం పెనుతున్నాడు. భూట రంగడి అన్నం తక్కువయిందని అంతో ఇంట్లో నొమ్మకుంటున్న మా లక్ష్మమ్మకి ఇది చూడగానే శివం ఎత్తిపట్టయింది.

“నీ కడుపురాతో! అన్నం కాస్తా కుక్కకి పెనుతున్నా వేళా! నువ్వెంత తిన దస్తా?” అని అడిగిం దావడం.

రంగడు మాటా షలకా లేకుండా కంచాట తీసుకుపోయి, కడిగి తెచ్చి, బాపల పెట్టి, అరుగుమీద ముట్టుకున్నాడు పడుకుని, నిద్రపోతూ ఉండినప్పుడు జనుమనారాలు వాణ్ణి తట్టిపోస్తూనే వుంది అడుక్కు తీసే వాళ్ళెందరికీ ఉంటే తెలరే ఇదన్నది పిల్లల ఎంగిలి తినటం విరళకీ నాకూడీ అయింది కావాలనన్నది. పాపం కదా అని ముష్టి వాణ్ణి చేరదీసి పిల్లలతో నడుతూ పెనుచిలే కళ్ళు నెత్తికొచ్చాయన్నది తెలరంది బాగా విలపిస్తూ ఈకాడీ వచ్చివెళ్ళింది. నాలుగు రోజులు తలకి పెట్టుకోవాలే దొక్క మాది అట్టడం తెలిసి నీ న్నర దన్నది. ఇంతమేరూ అన్నది. చేసికీ రంగడు పను దానం కాదు.

కోపంవస్తే మా లక్ష్మమ్మ కూడా అటు మునిపికాదు. మల్లాడు బొడ్డున పిల్లల కంచాల్లో మిగిలినది రంగడు తినటానికి లేకుండా పిథిలో పోలేసింది. మళ్ళీ తెల్ల పక్క వచ్చి అది కాస్తా తినేసింది. అ కుక్కను చూడగానే తాను చేసినదని అర్థం చేసింది అని ఆదిదాకి తెల్లంది. తాను ఈ ప్రాట చేసిన పనేగా రాత్రి వాడు చేసిందినో అది కిక్కి ఎట్లా అవుతుంది?

నితేరులంటే అన్నం కాస్తా కుక్కకి పెట్టాడని ఆదిదా ఆగ్రహించిందేగాని, రంగడు ఏంగిన్నాడు. తనకుండా ఎట్లా ఉన్నానన్న అనుమానం మా లక్ష్మమ్మకు ఇప్పుడే కలిగింది. తాను పెట్టే ఎంగిలిమేలు మలుకుక్కను చేసివాడు ఇంకోవో తింటూ ఉండాలని ఆదిదాకి తోచింది తిండిగాని, దబ్బులుగాని ఇంటిమంచి దొంగిలిస్తున్నాడా అని ఆలోచించి చూసింది. నమ్మక కష్టంగా లేదు ఒకవేర అవతల పిథిలో ఉన్నత ఆదజనులు వాణ్ణివీచి తిండి తెట్టి దబ్బు లిచ్చి తన ఇంటి రహస్యాలనున్నా తెలుసుకుంటున్నాడా అని అనుమానం కలిగిరదీ ఈ అనుమానానికి ఆధారం దొరకలేదు. ఎరడుకైనా మంచిదని ఆ రోజుల్లా వాణ్ణి ఒకంట కని పెనుకూనే వుంది వాడెక్కడికి పోలేదు ఎంగిలొనూ మాట్లాడలేదు.

సకల దంత వ్యాధులకు

కోతిమారు

నల్ల విండ్లవాడి

ప్రతిరోజు దొరకును.

నోగి అండ్ కో

72, హైదరాబాద్ రోడ్, హైదరాబాద్ - 1

తెజవాడ స్టాక్స్ లు: (లెడ్) ప్రమాటించు కార్పరేషన్, బొమ్మబాపన్న నెం. 50 గాంధీనగరం

★ వాయు భక్తకుడు ★

ఏమీ కొనుక్కొని తినలేదు అన్నటిని మించిన చిత్రమేమంటే లిండిమాటే ఎత్తలేదు మామూలుగానే పనులన్నీ చేశాడు.

ఆరాతి మా లక్ష్యమృగం దే కరిగింది. వాడిమీద వచ్చిన కోపమంతా దిగిపోయింది. ఆవిడ లెక్కన వాడప్పటికీ మూడు పూటలు లిండి తినలేదు. పిల్లల అన్నాలయినా వాడికి మామూలుకన్న ఎక్కువ అన్నం పెట్టి, “పో నెగవా, పిచ్చికోలు పోక కడుపునొందా తను” అన్నది. కంచాలూ, అన్నమూ తీసుకుని రంగడు ఇంటివెనక్కు పోయినాడు మరుక్షణమే ఆవిడ కెవో సందేహం తోచింది. ఆకలి మీద ఉన్నవాడు ఎంత క్రంంగా తింటాడో చూచామని ఆవిడ వాడి వెనకే పిల్లలాగా బయలుదేరింది. ఆవిడ గోడ మలుపునుంచి తొంగిచూసేసరికి బాదం చెట్టు పక్కగా జోక ఆడినూ, తెల్లకుక్కా, దానిముందు అన్నం పోర్లిస్తూ రంగడూ కనిపించాడు.

మొదట మా లక్ష్యమృగ నిర్ధారణపోయింది తరవాత ఆవిడకు కలిగినది ఆగ్రహం. ఈ సారి అవి, కోపానికి కారణం అన్నం కుక్క తినేస్తున్నదనికాదు, రంగడు ఇంత అన్యభావికంగా ఎందుకు ప్రవర్తిస్తాడని! అసహజమైన పని చెయ్యటంలో వాడికొ పట్టుదల ఏమిటని! ఆవిడకు రంగడిపై కలిగిన కోపంలాటిదే పూర్వం హిరణ్యకశిపుడికి ప్రహాదుడిపై కలిగిఉండాలి.

“ఒకే రంగడూ! అని ఒక్క పొలికే పెట్టింది మా లక్ష్యమృగ రంగడు నిరాంతర

పోయినాడు. ఆవిడ దగ్గరికి వస్తుంటే వాడికి పోయినాడు. మా లక్ష్యమృగ రంగడి చేతికి గొరికిన ఎండు బాదంకొమ్మతో బాదింది ఆ బాదాడుకు అర్థంలేదు వాడు తన దొక్క మాడ్చుకుంటున్నాడుగాని ఆవిడకు చేసిన ద్రోహం ఏమీలేదు ఆ ఎంగిలి కంచాల అన్నంతో ఆవిడకు ఇంకేమీ ఉపయోగం లేదు న్యాయంగా అది రంగడికొత్తు ఆవిడ ఆవాదించే న్యాయం ప్రకారం చూసినా! దాన్ని వాడు ఏంచేసుకున్నా ఆవిడకు అభ్యంతరం ఉండదు.

రంగడు ఏడిచాడు మళ్ళీ, “ఇట్లా చేస్తావా? చేస్తావా?” అని అడుగుతూ ఆవిడ కొడుకుంటే “చెయ్యవచ్చుగారూ చెయ్యవచ్చుగారూ!” అన్నాడేగాని వాడు చేసిన తప్పేమిటో వాడికి తెలీదు.

ఇదంతా మా లక్ష్యమృగ కూ గుఖంగా లేదు కొంతసేపయ్యాక ఆవిడ వాణ్ణి లోపలికి తీసుకుపోయి, “ఎందుకిట్లా అన్నం తీసుకుపోయి కుక్కకు పెడతావు? పొద్దు నల్లా మాడిస్తినే, సిగ్గులేదుట్రా? నీ పొట్ట పంగలి నువు మానుకోక ఆ కుక్కగొడవ నీకెందుకురా?” అన్నది.

వాడు మాట్లాడలేదు వేరే ఏం తింటున్నావు చెప్పమన్నది ఏమీ తినటం లేదన్నాడు - వాడు. నీకన్నం అట్లులేక పోతేచెప్పు నా చేతి విమోచనంగా దేనికి వండి వార్చిస్తావు? అన్న దావిడ తనకు అన్నం అక్కర్లేదన్నాడు రంగడు ఆవిడ నిర్ధారణపోయింది కాని, వాడు చాలా ఏడుగా తిండితినటమే లేదనినది, దాన్ని

రూఢిచేసుకుని అవిడపోందిన ఆశ్చర్యానికి అంతే లేదు.

అవిడే ఊరంతా టాంటా వేసింది. రంగడు అసలు అన్నం తినడని. తననోట ఈమాటవిని ఒక్కొక్కరే ఆశ్చర్యపోతున్న కొద్దీ ఆవిడకు ఓవిధమైన ఆనందం కలగ సాగింది. తానే అన్నం తినని మనిషి అయి కట్టూ ప్రపంచం తననుదూరే ఆశ్చర్యపోతున్నట్టూ ఆవిడ భావించసాగింది రంగడు అన్నం తినకపోవటంవల్ల తనకు ఊళ్ళో ఇంత ప్రాముఖ్యం వస్తుందని ఆవిడ కలలో కూడా అనుకోలేదు అందరూ రంగడి గురించి తనను అడిగేవాళ్లే రంగడికి తానొక గార్డియన్ అయి కూచుంది!

కాని యీ ఆనందం ఆవిడకాటే కాలం దక్కలేదు ఇతరులు రంగడి తనకు కాకుండాచేయాలని మాన్తున్నట్టు ఆవిడకు తోచింది పొరుగుంటి కుబ్బమృగచ్చి చాలా ఇదృకలాడింది. రంగడి గూసినప్పుడే అనుకుందిట, వాడు మామూలుమనిషి కాదని - నోరుబిడ! వాడు తనఇంట్లో నేపనిచేసుంటే పువ్వుల పేటి పూజించేదట! వాణ్ణి కుక్కకన్నా హింసగా మాతానట వాడు వచ్చి నప్పుట్టుంచి మా లక్ష్యమృగారి ఇంటికి ఎంతో కలిసొచ్చిందట! వాడొచ్చిన ఏడు మా లక్ష్యమృగారి కౌకరపాదు కాచిన కాపు తోనే తాను - అంటే కుబ్బమృగ - అదంతా రంగడి మహిమ అనుకుందిట.

ఆంజనేయపాసన చేసే గడ్డం హను మయ్య వచ్చాడు. రంగడికేసి రెప్పవాలాకుండా చాలాసేపు చూసి, తల ఆడించి, “తెలిసింది, తెలిసింది” అన్నాడు చేతులు జోడించి ఆకాళంకేసి చూసి, కళ్లు లేతేసి, గుంజిలాతీసి, రంగడి దగ్గరికివచ్చి వాడి చెవులో విదో చాలాసేపు నూరిపోశాడు. “హనుమయ్య ఏం చెప్పాడా?” అని తరవాత అడిగితే రంగడు భయంతో “చెప్ప కూడదు, చెబితే నాతల పగిలిపోతుంది” అన్నాడు.

నోరు మాట్లాడితే నొసలు వెక్కిరిస్తుంది. ఆ బసవయ్యకు ఆయనవచ్చి కత్తెగ రెన్నా నేర్పంటే మా లక్ష్యమృగ రంగడికిన్నాటూ తలమూ ఇవ్వకుండా, తిండి పెట్టకుండా పనిచేయించుకుంది? అని పదిమంది వింటుండగా అ సేకాడు - నోరుబిడ.

రంగడుకూడా వెనకటి రంగడుకొడిప్పకు అందరూ తనను చూడరావటమూ “ఎన్నాళ్లనుంచి నువు లిండిమా నెకావురా? నీ కేదైనా మంత్రం వచ్చా! ఏ బైరాగి అయినా చిట్లా ఇచ్చాడా? చాటుగా ఏమన్నా తింటూంటావా? కాలాలని అన్నం తింటే ఏమవుతుందిరా? కడుపు నెప్పి వస్తుందా? దాహమవుతుందా? వంటవాసన

ప్రత్యేక మలబార్ చికిత్స

అసగా ఉన్నాదము కిక్లవారము, సజ్జవారము, రత్నంబోలు నాడివ్వారి మున్నగు వివిధ పురాణ వ్యాధులను సముచితముగా తుదిర్చు ధార, విజ్ఞాన, సవరణి. మొదలైన ప్రత్యేక మలబార్ చికిత్స చేయుటకు మేము సర్వసాధములు కలిగియున్నాము

ముందుగా తెలియపరచి నచో నియతిపూర్వముంది సచ్చివారికి వసతి ఏర్పాటు యుడును

ములబార్ ఆయుర్వేదక్ సార్వ

107-108, బ్రాడ్వే మ ద రౌ సు-1

ఫోన్ 4116

వస్తే నోరారదూ?" ఇత్యాది ప్రశ్నలు వేస్తూండడము వాడికి భలే సరదాగా ఉంది.

గడిచిన రోజుల్లో టెంటుసినిమా లాడించిన వెంకయ్య రంగణ్ణి గురించి మొదటగా పత్రికల్లో వేయించాడు. ఆయన పత్రిక పట్టుకువచ్చి తాను వేయించిన వార్త చదివి వినిపించాడు... "ఈ కుర్రవానికి వ్రాయన చదువను రాదు వీనికి ఎట్టి మంత్రములును రావు. ఈ వింత చూచుటకు ప్రజలు తండోప తండములుగా చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములనుండి వచ్చుచున్నారు కొందరు ఈ భగవంతుని సంభూతునికే కానుకలు అర్పించి మొక్కుకొనుచున్నారు," అని వెంకయ్య చదివే సరికి, అదంతా నిజం కాకపోయినా ఊళ్లోవాళ్లు హర్షించారు.

ఈ వార్త పత్రికల్లో పడ్డవాటినుండి నిజంగానే జనం కానుకలతో రాసాగారు చాలామంది కంగారులో పడింది. ఈ వచ్చేజనమూ, వాళ్లుతెచ్చే కానుకలూ మొదలైనవి చూస్తే వాటికి తగ్గ పవిత్ర వాతావరణం తనయింట లేనట్లు అవిడకు స్పష్టమయింది. ఈ సంగతి అవిడ వెంకయ్య తోనే అన్నది. వెంటనే వెంకయ్యకు గొప్ప అలోచన తట్టింది ఆయన రాఘవయ్యతో మాట్లాడి, వాళ్ళతోటలో చిన్న కుటీరం వేయించాడు. అందులో రంగణ్ణి మకాం ఏర్పాటు చేశారు వాడికి చిన్న యోగి వేషం వేయించాడు వెంకయ్య. తపస్సు చేస్తున్నట్లు వాణ్ణి కూచోమన్నారు. ఎవరికీ ఏమీ జవాబు లివ్వక్కర్లేదన్నారు. భక్తులనుండర్ని అక్కడికి రమ్మ వసున్నారు.

రంగణ్ణి కిది సమ్యతంకాలేదు. ఒకగంట కదలకుండా కూచునేసరికి వాడికి యమచెర అయిపోయింది. ఆటలి ఒకటి లేకపోయినా వాడికి మిగిలిన కోరికలన్నీ ఉన్నాయాయె మరీ గొడ్లమధ్య తిరగటం, గోలికాయ లాడటం, చింతచెక్కెడం, బుడకాల వలో ఈతలుకొట్టటం, దాం దగ్గర చేపలు పట్టేవాళ్ళతో కలుపు చెప్పటం: ఇవేవీ లేంచే వాడికి జీవితమేలేదు. కళ్ళుమూసుకుని కూచుంటే వాడికి మొదట్లో నవ్వువచ్చింది.

"భీ నవ్వకు" అన్నాడు రాఘవయ్య. "మేం చెప్పినట్లు చేయకపోతినా తాట పోలుస్తాం!" అన్నాడు వెంకయ్య. ఈ ఇద్దరూ వాడికి యముల వాళ్ళయినారు.

కుక్క ఒకసమస్త అయింది రంగడు రాఘవయ్యగారి తోటలో మకాం పెట్టి నట్లు తెల్లకుక్క పనికిట్టి నేరుగా వాడిదగ్గరికివచ్చి వాడి కెదురుగా కూచొంది. రంగడు రెండు మణికట్టూ రెండు మోకాళ్ళ మీదా ఆనించి అభయముడ్ర పట్టినట్లు కళ్ళు మూసుకుని కూచుంటే కుక్కకి ఇదంతా నిజమూ? లేక నేను కలగంటున్నానా? అని

అనుమానం కలిగినట్లుంది. అది తల ఒక పక్కకి ఒకగేసి రంగణ్ణికి పరీక్ష గాచూసి, ఎందుకన్నా మంచిని ముందుకువచ్చి వాడి మొహం నాకింది ఈ సమయంలో లోపలి వచ్చిన రాఘవయ్య దానినుంచి విరిగేట్లు ఒక్కతెన్ను తన్నాడు. 2 అపరాధం చెయ్యని తెల్లకుక్క భగవంతుడికి మొర పెట్టుకుంటూ అవతలికి పోయి పాక బయటి నుంచి అరచనాగింది.

మాలత్యమ్మను ఎవరూ తన్నలేదుగాని అవిడ గతీ దాదాపు కుక్కగతే అయింది. అవిడ పని మానుకుని ఒక పూటలా రంగణ్ణి దగ్గరే కూచుంది. ఎందుకు కూచున్నదీ అవి డ్గతే తెలిదు. వాడిమీద తనకిప్పుడేవాళ్ళూ లేదని అవిడ కింకా స్పష్టంగా తెలియ లేదు రంగణ్ణి భక్తులెవరూ తనను గురించి పట్టించుకోవటం లేదు మధ్యాహ్నం పద కొండింటికి అవిడకు ఎవరో శోపదట్టయింది. తాను ఇక్కడ కూచుంటే ఇంటిపను లేవని చెప్తారా? అయినా తన కిక్కడ ఏం పని? తాను రంగణ్ణి కానుకలివ్వటంగాని, మొక్కుకోవటంగాని అసంభవం. అసలు రంగడు అట్లా కూచోవటమే అవిడకు ఎట్టొట్టుగా ఉంది ఎవరికీ చెప్పకుండా మాలత్యమ్మగారు ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది.

రంగణ్ణికి ఫోటో తీయించి పత్రికల్లో వేయించాలని వెంకయ్య సంకల్పించాడు. వెంకయ్య దగ్గర పాత కామెరా ఒకటుంది. దాంతో ఫోటోలు తీశాడు. కాని లాభం లేకపోయింది. ఒక ఫోటోలో రంగణ్ణి తల కావాలేదు. రెండోదాన్లో వాడు ఒరగబడి కూచున్నట్లు పడ్డాడు. అన్నిటిలోనూ పొగ మందు రంగణ్ణి ఆవరించినట్లుగానే వుంది. ఒక్కదానిలోనూ వాడి మొహమూ ముక్తా తెలియరావటంలేదు.

గత్యంతరంలేక వెంకయ్య బస్టివెల్లి ఒక ఫోటోగ్రాఫర్ను తీసుకొచ్చాడు. వాడు మూడు ఫోటోలు ఎత్తాడు. ఒక చాంట్లో రంగడు ఒకడే ఉన్నాడు. రెండోదాన్లో రంగడు, పక్కన రాఘవయ్య ఉన్నాడు. ఇది చాలా అన్యాయం. "రంగణ్ణివెంట నువ్వుంటే నేనూ ఉండాలి. అని వెంకయ్య అభ్యంతరపెట్టిన మీదట మూడో ఫోటో ముగ్గురితోనూ తీశాడు ఫోటోగ్రాఫర్. రాఘవయ్య ఫోటోగ్రాఫర్ కు డబ్బిచ్చి పంపాడు.

నాలుగోనాటికి ఫోటోలు వచ్చాయి. అన్నీ ఒకఫోటో కాపీలే అందులో రంగడు రాఘవయ్య మాత్రమే ఉన్నారు. వెంకయ్య అదరావాదరా బస్టిపోయి ఫోటోగ్రాఫర్ను ఇదేమిటని అడిగాడు "నన్నేం చెయ్యనున్నా? మిగిలిన రెండు

ఫోటోలు పగిలిపోయాయి." అన్నాడు ఫోటో గ్రాఫర్.

రంగడు చాలా గిట్టుబాటుగాఉన్నాడు. వాడూ, రాఘవయ్య ఉన్న ఫోటో పత్రికల్లో పడ్డప్పటినుంచీ జనం దూరపు గ్రామాలనుంచి కూడా రాసాగారు. కట్నాలూ, కానుకలూ, రాసాగాయి. ఇందులో వెంకయ్యకు వంతుపెట్టటం రాఘవయ్యకు శుష్కదండగగా తోచింది.

"నువ్వుకూడా పనిమానుకొని ఈతోటలో జీవికి పనిబడవ్వకు నేను నీకు కలుగు చేస్తాగా?" అన్నాడు రాఘవయ్య వెంకయ్యతో.

"ఓహో! అదా సంగతి?" అన్నాడు వెంకయ్య.

మర్నాటినుంచీ వెంకయ్య రకరకాల ప్రచారం చెయ్యసాగాడు రంగడు మూడు పూటలా మెక్కి తింటాడనీ, రాఘవయ్య ప్రపంచాన్ని వంచున్నాడనీ ఊరూరా ప్రచారం చెయ్యసాగాడు ఈ ప్రచారం ఊరికే పోలేదు. రంగణ్ణి కానుకలు అర్పించుకున్నవాళ్లు కొందరు రంగణ్ణిలో ఏ మహిమోలేదనీ, వాడికి దణ్ణం పెట్టి కోరుకుంటే కోరిక సిద్ధించదనీ తీససాగారు.

ఒకరోజు వెంకయ్యగారి దడి అంటు కుంది రంగణ్ణిగురించి దుష్ప్రచారం చేసి నందుకే 2 పని జరిగి ఉంటుందని రాఘవయ్య కొందరితో అన్నాడు. అందరూ నమ్మలేదు. రంగణ్ణిగురించి ఎందరో ఎన్ని రకాలుగానో చెప్పకున్నారు. కాని వాడి అవస్థ విచారించినవాడు లేడు. వాడిగతి నానాటికి దుర్భరమవుతున్నది. రాత్రిపూటే వాడి ప్రాణానికి కాస్త సుఖం ఒకరాత్రి వాడు కుటీరందాటి తోటదాటి పొలాలన్నీ చుట్టి వచ్చాడు. ఇంటికి రాగానే రాఘవయ్య చావదన్నాడు.

"ఈసారి తోట దాటిపోయి చూడు, పూడ్చి పెడతా!" అన్నాడు రాఘవయ్య. మర్నాడు లేడు, ఆమర్నాటి రాత్రి రాఘవయ్య గురకపెట్టి నిద్రపోతున్న సమయంలో రంగడు తోట చాటాడు. రాఘవయ్య తంతాడని కాపాలు మళ్ళీ వాడు తిరిగి రాలేదు. వాడు మళ్ళీ ఆ పూరికి తిరిగి రాలేదు. వాడివాడ తెలుసుకున్నవారే కూడా లేరు.

[అలిండియా రేడియో ప్రసారం] ★

కుప్ప ★ బొలి

వగైరా మేహమచ్చలు, పెగ, పవాయ వ్యాధులకు, గ్యూరంటి చికిత్స, క్యాట లాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిస్టర్డ్) "భాస్కరాక్రమము" గోపాల పురం. (తూర్పుగోదావరి)

ಶಿಲಂ ಯತಿ ರಾಜಿ

కమలమాలిక

సత్యుని: తలుపులమూర్తి, ఓ తలుపులమూర్తి అవచ్చినా నీవు నాయుడు నాగున్నాడు? ఎప్పుడొచ్చినావేటి మెదాను మంచి?

తలుపులమూర్తి: అవును మా వియ్యతి, ఇయ్యతి మూడుకోలాది.

స: ఏటోరి సిన్నంనాయుడు, ఎప్పుడొచ్చినావేటి. పట్నంనుంచి? అదేట్రా అలాగ మారిపోనావు.

సిన్నం: ఏ బాగునేనా?

త: ఏటి మొగోడివి కాదట్రా? అవులు పచ్చినారని మిసంమిద కత్తిరేయించి నావు? పురుగొట్టినట్లు నేరూ. మావియ్యతి, తాడి మిసం?

స: అ; అ; పిలకూడా తీసేసినావేటి?

సి: నేని తీయించేనావట్రా? గెడావు మాసిందని ఎవల్లో అడిగినాను. ఒక నావు చూపించి అందుల్లో? ఎల్లమ చేసినాడు.

స: అవుల్ని?

సి: అవుల్ని? ననూ, అందులోంచేవడో వచ్చినా జెబ్బుట్టుకోని, కురిసి మిద మాకోతేసినాడు. ఆహా, ఏటి నెప్పనా? ఎటునుసినా అద్దాలే, పెదపేద్దయి. వాయి కుంటం అనుకో...

స: అబ్బా!

సి: మీద దుప్పటి నుడేసి, నాకు మును కేసి, ఏటో బాసనడిగేడు. అదేట్రా తెలక, కానిమన్నాను. ఎవకాల దురదేత్రే గోక్కున్నాను. దాంగో లటుక్కుమని పిలక తీసేసినాడు.

త: మరిగేతే నువ్వురుకున్నావట్రా?

సి: ఏటోరి గడ్డం గీయమంటే పిలక కత్తిరించేసినావంటే, సకం తెల కత్తిరించేసి అబాసని మల్లా ఏటో అన్నాడు. ఈ లోపుని నుట్టుపక్కలోలంతా గొల్లుమని నవ్వుటం మొదలెట్టినారు. అందులో మన తెలగోడేనట ఆడేట్రా నెప్పినాను. ఊడి మాటసలే తెల్లమనకి. అది తెలుగుకాదు, అలమాటాకాదు. ఈ గొడవదో తెలక బుర్ర పూ చేసినాను. రెండునిమసాల్లో గడ్డం గీసేసి, సవరం సేసేసి, నెయ్యి పాసినాడు దబ్బులికి. సక మాబాగాసేసినావు అని అనుకోని ఎంతేటన్నాను. అగ్రపా అన్నాడు.

స: ఏటి సవరానికి ఆరు రూపాయలా, ఇచ్చినావేటిరా?

సి: మరేటనుకున్నావేటి? యిత్రానా? ఊతే, యీ ఏసాలు నాదగిరెయ్యకు, ఆరు

రూపాయలేటి సవరానికి, అని రూపాయి నేతులో ఎట్టి కత్తుర జేసినాను. మల్ల మాటాడకుండా పున్నుకున్నాడు.

త: అవునా, సిన్నంనాయు, సవరం అంటే గేవకం వచ్చింది. నాను సవరం తెమ్మన్నాను. తెచ్చినావా?

స: ఏం సవరం పూకుతోయే, ఆణ్ణి నెప్ప నియ్యే.

సి: సవరాలు నూసినానుకాని, అన్న ముసిలెంటుకులియ్యేనే.

త: పోనీయగాని సిన్నంనాయు, రెండు రోజులేసానికి మిసం తీసేసినాడట నీలాట్రా?

సి: మికలాగేవుంటాదిలే. ఇది నెయ్యడం ఎంత మంచిదనుకున్నావేటి. ఇక్కడోల్ని మురగాల్ని నూసినట్లు నూసినవ్వుతా రక్కడోలు.

స: పోనీయగానోరే, అక్కడిసేసనాలు ఏటి నెప్పనూ.

సి: ఏటి నెప్పను? నూసి తీరాలి. నెప్పతే టుంది. కన్నులు వాయికుంటం కాదట మావా మెదానంటే.

స: అవునుగానోరే నువ్వు ఆపులింట్లో దిగినావక్కడ?

సి: ఆపులింట్లో దిగనిత్రా? రెయ్యిలు బండిలో అవులో నెప్పినారు. రాంబాయి గారి సత్తరం ఉంది, అందులో దిగమని.

త: మన వరాలరాజుగారి సత్తరంగా అక్కడా వున్నాయేటి సత్తాలు?

స: మద్దని నువ్వే! పట్నంగాని పట్నం, సత్తాలేవుండవేటే, నువు నెప్పరా, సిన్నంనాయుడు.

సి: ఏటి నెప్పమంటావు? కన్నులు వాయికుంటామే. మనకేసి రెయ్యిలు బండి ఎక్కడానుతాది?

స: తేసినకాడ.

సి: మెదానులో రెయ్యిలు బండి యింట్లోకి ఎలిపోతాది.

త: ఏట్రాయది. ఇచ్చిత్రం.

సి: అవునే. పేద్దిలుంటాది. అందులో కల్లగింది. ఎవులోల్లాగొచ్చి పడ్డారు.

స: అవులా ఆలు?

సి: కూలోల్లు. నేతుల్లో సామాను పీకెల్లి పోటమే.

త: అయిబాబు. నువ్వురుకున్నావట్రా?

సి: నా నొదిలి నానేటి. నా నేతులో

మూట? నా పక్కబండ్లోనుంచి అవులో

దొర్లసాని దిగినాది. దాన్నొట్టుకోని దొర

సెలగాటాలడతన్నాడు. పేడితల్లి తీర్థం

నాగ జనం కిటకిట లాడుతుంటే, ఇదేట్రా

అని నూతుంటే సలగా నా మాటాకాదు

ఎత్తికెల్లిపోతున్నాడూ! పరిగేత్తికెల్లి ఆడ్చి

పట్టుకున్నాను. టఫీమని, ఆడు, ముందు

నెంపకాయ కొట్టేసినాడు.

త: నువ్వాడ్చి కొట్టడంపోయి, ఆడినే

త్రిన్నావా? మరి నువ్వురుకున్నావా?

సి: ఊరుకుంతానా! దుమ్ములిరగ్గాట్టేసి

నాను. కొంతనుకుంతాచేమా ఆడు గుటుక్కు

మని పేనం వొగ్గేసినాడు. పచ్చినోట్టి తీసి

కెల్లిపోనారు. అక్కడున్నావోలు ముక్కు

మీదేలేట్టేసికోని, బాబూ మీదేపూరని

అడిగినారు. మాదిజ్ఞానగరం కాడ కొణిసి,

నా పేరు సల్లి సిన్నంనాయుడు అన్నాను.

స: బాబోరే పేరు నిలబెట్టినావురా.

సి: కాపోలేటిమావా. ఆకుకూంత ముసి

లోను కవక సంచేసినాను. పడుపోడైతే

ఏంసేనెద్దనో.

త: మా మంచినది సేసినావురా. నెప్ప.

సి: ఆ జనంలోంచి బయటపడ్డానోలేదో

జటకాబండ్లో మిదపడ్డారు. ఒకడు

మూటట్టుకోని అటులాగ ఇంకోడు ఇటు

లాగాను. పేనం సాలాచ్చిందనుకో. తేం

మని కేకెట్టినాను. దాంతోటి నన్నొగిసి

నారు. ఇంకోడెవడో కూంతి మనమాట

తెలిసినోడు, బాబు ఎక్కడికెల్లాలన్నాడు.

త: పోనీయితే.

సి: బండోడితోటి రాంబాయి గారి

సత్తరం కెల్లాలన్నాను. మంచోడి నాగు

న్నాడు, ఎంటనే ఎక్కించేసుకున్నాడు.

స: మన ఇజ్జానగరంనాగ బండిలో

యింకెవుల్ని ఎక్కించుకోనేదా?

సి: నేదు. పొద్దునెక్కిన బండి, ఎల్లి,

ఎల్లి, మద్దేసానికి దేబెట్టేసినాడు. కూలెం

తంటే పదిరూపాయలన్నాడు. ఇంతదూరం

వుంది, అంతయినా వుండదా అని, సాలే

ఎనిమిది రూపాయలుచ్చుకో అని యిచ్చేసి

నాను. ఇంతదబ్బు పుచ్చుకోని కాఫీ కేట

యినా సిల్లరి డబ్బులేటయినా యియ్యబా

అంతాడు.

త అయినకాడికి ఎనిమిది రూపాయలు చుట్టొని మల్లీ కాపికి డబ్బులు.

సి: నేనిచ్చినా నేటి నేన్నే నాకడుపు మండుతుందని కేకనీ పలు బిగబెట్టి, కల్లెర నే నెతప్పుడికి, కోతలను కుం తా రే మో, మాయమయిపోనాడు.

స: మరి నీ తిండో?

అక్కడెవల్లో అడిగితే, రండి బాబూ అని వొట్టెల్లోకి తీసుకెలిచాడు. నోపటి కల్లెరపప్పుడికి వరసగా బల్లలున్నాయి అందులో ఒకదానిమీద కూర్చున్నారు. నన్ను తీసుకెళ్లి నోడు నా పక్కనే కూర్చున్నాడు తిండానికి. ఒక డిల్లెరారులు మా ముందాడేసి పోనాడు ఇంకోడు వన్నం, నెయ్యి, కూర్లు, అప్పడాలు, బాగాబా, పడేసుకెల్లిపోనాడు. నాలుగు మెతుకులు కలిపినానో నేదో దప్పకం వొట్టుకొచ్చినాడు

త: యెంత తింటే అంతే తేడాకట్టి

సి: ఓ - ఆ మద్దిసెప్పడో కోల్ల కూడే నంట ఇప్పుడు తిన్నంతా యెట్టెత్తన్నారు.

త: నయినే.

సి: మనకేటి కావాలో అడక్కుండా వాడేసి కల్లిపోతాడు. ఆలకల తేలుతాడో యేదో, బకమంతుడు నాగ. కడుపునిండా తినిసినావు, ఆదూ నేనున్ను.

త ఆడవకు?

స: మన సిన్నంనాయుమ్మి వొట్టెల్లోకి తీసికెలిచాడుకాడా ఆడు

సి: ఆడుముందు తినేసి, నెయ్యి కడుక్కొని, తమలపాకు లాటుకొత్తానని ఎల్లినాగు మరి రానేదు నేను నెగిసిమాట్టుంటే, ఇద్దరికీ కలిసి నన్నియ్యమన్నాడు వొట్టెల్లోడు నేన్నే, ఆడవడో నాకేటి తెల్పు అన్నాను డబ్బులిచ్చి మరి కడులని యిద్దరు నానెరొకజబ్బు వొట్టుకున్నారు కోతలను కుంతాకట్టోకాని వొక పూపు పూపేకో నేదో చైడు కాలనాలో పడ్డా రిద్దరూను పళ్లు బిగిం గి ముందుకెల్లుంటే ఒకడు నాగడ మొట్టుకొని బాబేటనుకోకు, మాజే తప్పని, అప్పుడుమంచి ముందే డబ్బుచ్చుకొని నీటి లియ్యడం మొదలెట్టినారు

సన్యాసి. పోనియిగా నొక, పూరు యిసేసనాటే లేటో నెప్పినావుగండా

సి ఏటి సెప్పమంతావు నన్నాసిమావ! వొయికుంటం కొదూ, ఎల్లీ నూడాలికాని, నేనొక్క నోటితోటి ఏది సెప్పను?

త మమ్మల్ని రమ్మన్నాడు కూడాను, మానియ్యి ఈదూ ఎలిపోయి, యింటికొడ మీ అబ్బాయీ నేక పోతే కోతలెలుల కోత్తరు పాలంకాడ?

సి అది కాదే డబ్బుయిపోదని, మీగు రానేగు. నాకు తెల్లేటి మీయేసం మాబావ

రాకపోతే నువ్వు రానేకపోనావా? మూతి బిగించి మూటకట్టండ్రా సచ్చిసప్పు డొట్టి కల్లిపోయిరుగాని.

స: పోనాలతోటేటి, నువ్వు సెప్పరా. సి. తేసిని కెదురుగుండా ఎట్టోపేద్ద దుంది.

స: ఏటిదది?

సి: ఆసపటాలు. లోనకల్లినాను త: నీవొల్లు బాగునేదేటి నే పోతే ఆసపటా రెండుకు నీకు?

కాదే, నూద్దామని నోపలకల్లెని ఆపరెసను నేత్రాన్నా రెవలకోను. గుమ్మం కాడ నిలబడ్డాను డాకి తే రొచ్చి నెయ్యిట్టుకొని నోపలికి తీసుకెల్లి కుర్చి మీద కూర్చోబెట్టినాడు ఒక బల్లమీద తల కాయి నో పోచ్చి పడుకోబెట్టినారు టకాటకా మని రెండుడబ్బులు కల్లితల కాయమీద కొట్టినారు. టమిమని పెట్టిమూ తొచ్చిసినట్లు పురొచ్చిసినాది

స ఆ ఏటి ఇచ్చిత్రం

సి: ఆడితల్లొంచి రెండు కిలకీలాడుతున్నాయి తీసి సిప్పలాడేసినాడు డాకిలేరు.

త: ఏటయ్యి?

కప్ప పిల్లలు

త బుర్రలోకలా గొచ్చినాయి కప్ప పిల్లలు.

స అదేనే, ఆడిని సెప్పనియ్యే, మద్దిని మప్పేటి

సి మల్లా బుర్ర అతికేసి పడుకున్న వాడిని నేసినాడు

త ఆడు నెగిసినాడా

సి మారాజునాగ కమ్మ సులుపుకోని నెగిసి ఏటదని అడిగినాడు. డాకిలేరు, నువ్వెప్పుడైనా సంవద్రతానమాడినావా అని అడిగినాడు ఆడినాను బాబన్నాడాడు. మర్నైతే ఇయ్యి సంవద్రం కప్పలు కాలక కప్పలు కావన్నాడాడు నువ్వు తానవాడి నప్పుడు రెండు కప్పగుడ్లు నీ ముక్కు లొంచి నోపలికల్లిపోయి పిల్లలెపోనా యన్నాడు నా దగ్గరికి రాకపోతే నీ బుర్ర కప్పబుర్రయిపోను అనిసినాడు డాకిలేరు.

స ఒకే మన నారాయణగోడిది కప్ప బుర్రరా ఆమ్మి అక్కడికి తీసికెల్లి ఆప రెసను నేత్రే సిన్నంనాయుగు బాగున్నే మో నొక

ఆడక్కడొత్తాడు.

త రాపోతే పోనాడుకాని, యింకేటేటి నూసినానో నువ్వు సెప్పరా

సి ఆహా, ఏటిసెప్పను మావా. కాలెన కాల కూర్లు, బుర్రు బుర్రు నెల్లిపోతాయి నడిసినప్పుడుగాని నూసుకోపోతే వొచ్చి పడిపోనాదన్నమాటే

స ఏటిదది?

అతిమూత్రవ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రములో అధికముగా చక్కరపోవుట అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు (Diabetes)

ఇది యింత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పాలవదినవారు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు ఆనన్నమోతుంటారు దీనికి డాక్టర్లు ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మూత్రమే కనిపెట్టారు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేకాదు ఇన్జెక్షన్ గుణము వున్నంతకాలము మూత్రం చక్కెర తాత్కాలికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజబ్బు ఒకడా లలో ముఖ్యమైనది దాహం. అకలి తరచుగా చక్కెరతో మూత్రము నయలు వెడలబడు. దురద మొదలైనవి ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాజ వుండు, కురువులు, కంటిపోర ఇతర చిక్కులు సంభవించును వీనస్ ఛారమ్స్ ఆధునిక శాస్త్రంలో అద్భుతమైన చికిత్స. దీన్ని వాడటం వల్ల వేసకు వేలమంది మృత్యుముఖంనుండి బయటపడ్డారు దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రములో చక్కెర తగ్గించి అత్యధికమూత్రము గూడ వివారిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీకు బాగా తేలిక యిస్తుంది దీనికి ఎత్త్యం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు ఆవ సరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కర పత్రానికి వ్రాయండి ఉచితంగా పంపుతాము.

50 ఏళ్లం బుడ్డి ఖరీదు రు 6-12-0 లు

ప్యాకింగు పోస్టేజి ఉచితము

వీనస్ రిసెర్చి లేబరేటరీ,

పోస్టుబాక్సు నం. 587, కలకత్తా (A. P. W)

58 సం॥ బాగా రోజు 3 వ్యాధిజెందిన మదనమంజరి మాత్రలు

ఈ మాత్రలు వ్యవస్థాపకము కమితవశము ధాతుక్షణమువలన పుటురోగములను తొలగించి, కుద్ధ వీర్యమును ఎటించి ధాతువును గట్టి పరచును అక్షింమును పారదోలి శీర్షక క్రింద వృద్ధి పరచును కీరమునందు ఉత్పాదమునిచ్చును 40 మాత్రలు వెల రు 1-4-0 లు

మదనమంజరి ఫార్మసీ

184, ప్రెనాబాదు రోడ్డు మద్రాసు-1

విజవాడ శ్రీనివాస పెడికర్ పోర్టు-పాడురోడ్డు రాజమండ్రి-ఈశ్వరదాస్ & కో మెయినరోడ్డు నెలూరు:- అర్యన్ ఫార్మసీ-దింకరోడ్డు ఇతర పేందలలో ఏజెంట్లుకావాలి

★

కోతపై కోసం

నీ కార్లు
నీ అవులియూ కార్లు?

నీ అవులియూ, ఆలబాబు కొడుకులియ్యి.
ఊకోలియ్యి.

వేడిగానున్నప్పటికీ
ఆనందము
మరియు
ఉత్సాహము!

వేడి వాతావరణమునెల్ల జీర్ణకోశము మందముగా ఉండవచ్చును..
అప్పుడు శరీరములో విషమాలిన్యములు కూడుకొని మీకు భారంగా
అలుపుగా. నిరుత్సాహంగా ఉంటుంది తళతళ మెరయుచు పొంగే
ఈనోస్ "ఫ్రూట్ సాల్ట్"ను పుచ్చుకోండి అది మీకు ఎంతో
ఉత్సాహమునిస్తుంది దాని సౌమ్య విరేచన గుణము మీలోని
అపాయకరమగు మాలిన్యములన్నిటిని తొలగించుటలో సహకరించి
మిమ్ములను హాయిగా ఉత్సాహంగా ఉంచును

ఈనోస్
'ఫ్రూట్ సాల్ట్'

మిమ్ములను ఆరోగ్యంగా ఉత్సాహంగా ఉంచును

భాజా గుణము విరకోలముందుటకుగాను
నీసాలలో అమ్మబడును

"ఈనోస్" మరియు "ఫ్రూట్ సాల్ట్"
అను మాటలు రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు

అవు నే, ఆలియ్యి అక్క...
బస్సులుం తాయి ఆట్టి మీదక్కెసి
యొక్కడిక్కావాలంటే అక్కడికి ఎల్లి
పోడమే

త: డబ్బుచ్చుకుంటారా?

సి. ఉచ్చుకోరా మరి. ఉచ్చుకుంటేం
గాక, ఆటిల్లో కూకుంటే పేనం నెగిసాచ్చి
నట్టుం తాది. ఆటిల్లోనూ పరుపులే మావా.
మన బస్సుల్లో కూకుంటే నడుం జారిపోయి,
వొల్లు కవిలిపోయి, జోరం వొచ్చినట్టుం
తాది ఆయాలలాగ నడినెల్లినాను కూంత
దూర మెల్లినాల్తే పొద్దున్న రెయ్యిలుబండి
దిగిన తేసిను కాపడ్డాది

స: పొద్దున్న జటకా యెక్కితే మద్దే
నానికి సత్తిరంకాడ బేబెట్టినాడన్నావు

సి: అదే మావా నాలుగు గజాలదూరం
నేదు ఊరంత బలాదురు తిప్పకొచ్చి
ఎనిమిదియాపాయ లొడేసుకున్నాడు మల్లి
కాపడతాడేమా నని నూసినాను

త కాపడ్డాడా?

సి వొదిలి పెట్టి నా చేటి, కోతలను
కుంటాలో! మక్కిలిరగ బొడిసినాను
కోండి

త. మా నాంచి పనినేసినావు. ఆడు సావ
నేదుకదా?

సి సచ్చినంత పనైందిలే

స. ఎంత మాయరా! మీకును అంతాను.

సి. మరేలునుకున్నా వేటి? ఆయేల్నుంచి
నెద్దు సాయుకున్నానులే గోడ కవతల
గట్టుని విదో బస్సాగింది సముద్రం వొడ్డుకి
యెల్లాదా అంటే యెల్లాదన్నాడు, డ్రేవారు.
అందులో కూకున్నాను ఆడేవడో డబ్బు
లుచ్చుకొని పిక్కెట్టచ్చినాడు కోంతలక్క
ఎత్తేక బస్సాగిపోనాది అందరూ దిగి
పోనారు బస్సుకి మిస్టింగం వొచ్చింది దను
కున్నాను దిగమన్నారు దిగి విదయ్యా
సముద్రం అన్నాను అల్లదిగో నడిసె
న్నాడు మల్లి బస్సెక్కి, నాల్తే సముద్రం
వొడ్డుకని పిక్కెటు కోసినావు నేనిక్కడ
దిగిన నే మాన్ను అప్పుడు సచ్చినట్టు బస్సు
సంవద్రపొడ్డుకి పోనిచ్చినాడు

స నువ్వు గడుసోడివి కాబట్ట నరిపో
నాది మానాగోలయితే ఏటిగతి

సి మీనాటోలయితే ఎనకూల తాటో
కులుకట్టి, ముందుమం పే బైయ్యరు సంవద్ర
పొద్దుని ఆలబాసని బీసీఅంతారు ఏం జనం,
మావా, పోలిపిలి సంబంతుకో ఆడోల్లు,
మొగ్గాలు పిల్లల్నె చేసుకోని వొచ్చేతారు.

త అక్కడేట నేతారు?

సి. ఏటి నేతారు? వొచ్చిపోలు, ఎల్లి
వోలు మొకాలుకేసి నూసుకోని కూకుం
తారు ఎవనోవచ్చి నా పక్కని కూకు
నాకు

దిజ్ఞానగరం కాడ కొణిసి నాపేగు నల్లి సిన్నం నాయుడంతరన్నాను అలాగ వొలు మరిసిపోయి కూకున్నీ తలికి పోద్దుపోనాది గబ్బిమని వెలట్టివైట్లు ముట్టించిసి నారు పొట్ట పొట్టలై పోనాది. పొగులేవుంది, పొద్దోయిం దిరునాత నూడారి. వొయికుంటపే అనుకో నాను నేటయిపోనాదని నేగి సి నాను. నువ్వొక్కడి కెల్లాలన్నాడు నా పక్కని కూకున్నావోడు రాంబాయిగారి సత్తెంలా మకాం అని చెప్పినాను

స ఆడిదార్ని ఆడు పోనాడుకావోను సి ఆడలాగ నడిచెలివాడో నేదో, వొచ్చి పడ్డా రామిడ అరగజంమంది.

స. అవులూ?

సి అవులా, కొంగలు.

త = పూల్లోను దొంగలుంతాచేటి? అమ్మ బాబోయ్, నిన్నేటి నేనియ నేదుగద స అతని దగ్గరికి రానిత్రాజేటే, మన సిన్నంనాయుడు?

సి అక్కడొక కర్రముక్క పడుంటేని, అవొట్టుకొని సామునెయ్యిడం మొదలెట్టి నాను మానుకో, కోతలనుకుంతాగుకాని సామునేర్తుంటే జబ్బులకి కాల్చిరిగిపోయి నోళ్లు, పీక తెగి, రోడ్డుమీద దొర్లిపోయి నోళ్ళు, ఏటి నెప్పును ఇంతనోకి జనం మూగిపోనారు బాబూ మనదేవూరిని అడిగి నారు మాది ఇజ్జానగరం కాడ కొణిసి, నా పేగు నల్లి సిన్నంనాయు డనీతప్పుడికి, ముక్కుమీదేలేటేనుకున్నారు. అంగులో వొకడు బాబూ మీ రెక్కడి కెల్లాలన్నాడు రాంబాయిగారి చిత్రపుకాడికంటే ఆడి కారులో ఎన్నింటికాడికి చేబ్రనీసి నాడు

స. ఆ డెవనో మంవోడి నాగున్నాడు

సి బాబూ రేపు మాయింటికి యిందుకి రావాలన్నాడు ఆడి మకాం కాయితం మీద రాసిచ్చినాడు ఆడ్లి మ చిత్రానికి దగ్గరిలో నేడంది

త మరాడింటికి యెలి నావా?

సి ఓ, ఎల్లి నాను ఆడు నోపూన్నాడో నేదో, బయటొక్క పిటయినా లేగు. తోడపెట్టెల్లాటి రెండు కుక్కలు గుమ్మని కడం గా ఇటొకటి అటొకటి కూకున్నాయి బొమ్మలనుకున్నాను నాను నన్ను నూసి బొయ్యిమని మీదపడని కొచ్చినయి

త ఓరి బానో మీదపడి కరి నెయి నేగు కద!

సి నేగు, నేటేసుంది నే ఒగుద్దుతో ఆ రెండు చేపల్ని సంతెదునుగాని, ఆ జేగు తావని వూరుకున్నాను

స మరేటి నేసి నావు?

సి ఇంతటినోకి ఆకు పరుగేటుకోచ్చి నెయ్యెట్టుకొని నోవలి తీసుకెల్లి నాడు ఎం బోజం యెట్టివాడని నెప్పునో కదుపు

నిండా నాలుగు మెకులు తిని అలాగ నడి చెల్లి నాను

త అతగోడు నిన్ను మోటరులో చేబ్బు నేదా?

సి చేబెతానని బతుకుములాడినాడు వొద్దనీసి నాను అలాగ నడి చెల్లి నాను కూంతలక్కల్లి తప్పుడికి జంతువులు కాలేజీ అని బోడికొంది అజీటోనూడ్డాం అని నోపలకెలి నాను.

పైపెమ్మ: ఏలోయి సిన్నంనాయుడు, ఎప్పుడొచ్చినా నేటికి?

స కూకోరా పైడెన్నా. మన సిన్నం నాయుడు మెండ్రాను ఇసేసనాలు నెప్పు తున్నాడు ఇలా

పై ఊ, నెప్పురా

సి: నోపలికి యెల్లి నాను.

పై ఏ నేపలికి?

సి జంతువులు కాల్చినోకి

పై అడేం జంతువులి కాలేదోయ్, కల కత్తనో నూడారి

స బాబారే నువ్వు కలకత్తా నూసి నావు కాని, అడ్లి నెప్పనిదు ఊ, నెప్పురా సిన్నంనాయుడు.

సి ఏం జంతువులానో సివాలు, పుల్లు, ఏనుగులు, కోతులు, ఒకటేటి అన్నీ సగువు కుంతన్నాయి. అంది కే కాలేజంతారు దాన్ని

పై అక్కడయ్యి సదువుకుంతన్నాయి కాని, కలకత్తాలో పాటలే పాడెత్తాయి

సి నూడుండ్రా యాగు, నెప్పనియడం లేదు

స ఒకే పైడన్న నువ్వు మాటాడక యినుకుంతానా, ఎలిపోతానా నెప్పురా, అడితోటేటి, నెప్పురా నువ్వు

త నువ్వు నోపలికెలి నావు, అయికరిసి యి నేదెట్టా?

పై అట్టికి కమ్మలు బిగించుతాయి ఈతలికి రానేవు

సి నేను గోగలి కెలిపోనాను పులి మీద నెయ్యేసి గుచ్చినా మేకపిల్లనాగ విటనదు

త ఓరిబాబు నీకేటిబయం ఎయ్యి నేగు? పై ఓసి, కలకత్తా సిరంనోస్కో మన తలకొయ్యేనా విటనగు

సి తెలేనుకు నేదంటారా! నేను తెల్లేను గును నూసి నాను

పై ఓ సదేనా, కలకత్తాలో నేను పచ్చేనుగుని నూసిసి నాను

స ఇక్కడా వుండేయట పచ్చేనుగులు. సచ్చిపోనాయిగాని, నిప్పుకోడంట అ దీ గుట్టవంత వుంతాది మూకులో ఎట్టి నిప్పు ల్లావుకొచ్చి దానిముంద తెట్టేసి నారు లయకు, లటుకుమని మింగేసి నాది.

పై ఓన్ అది నూసి నావు కాని, ఇలా. కలకత్తాలోను ఎట్టి పాముందిరా అది కుంపట్లో యెలిగే నిప్పులుమీద తొంగుం తాది దానిపక్కని బుట్టలో బొగ్గులేనుకొని కూకొని, కుంపట్లో రెండుబొగ్గులేసి, ఉల్లా, ఉల్లా అని ఊదుకుంతాడోకడు.

స. ఎందుకురా వూదడం?

పై నిప్పు లారిపోతే పాము సచ్చి పోతాది

స అవునుగానోరే, పైడన్నా, తెల్లేను గుంతాదని ఇన్నాం గానీ, నువ్వు పచ్చేను గుని నూసి నానంతావు, పచ్చేనుగుంతాదిరా?

పై సిన్నంనాయుడు తెల్లేనుగుని నూసి నాడేటి? నేను పచ్చేనుగిని నూసే నడ టానికి? ఆకు కోతకోతే ఆడికి పైకోత నేను కోసి నాను కోతకి పైకోత అంటే

స: నా నప్పుడే అనుకున్నాను. ఏటి చ్చిత్రం ఈకు నెప్పియన్ని నిబట్టేనా అని. సి ఏటి? నాను నెప్పియ్యిన్నీ కోత లను కుంతన్నా చేటి? కావాలంటే మార్కల్లి నూసిరండి,

స నేనెంతె నూజ్జేగుగాని మా పెద్దన్న యుద్దంలో నేరిపోయి మెండ్రానులో నే వుండేవోడు. నీ కెరిక నేదే తిలుపులమ్మ! ఏలో అక్కడ యియ్యంటాయి, అయ్యం టాయని నేప్పివోడు కాని యిలాటి కోతలు కోసి నాడా!

త మాయన్న అబద్ధాలాడినాడంతానా?

స కోతలుకొక మరేటే గంటకొకటి సంతేసి నాడేటిగు ఆ లూరుకున్నారంట.

సి ఏంరా పెడన్నా, నువ్వు మాటాడ నేటిరా కలకత్తాలో నువ్వు, మెండ్రానులో నేను నూసి పోనీలే అని ఈలకి నెపుంటే యి నే వుంటాది ఏలాకోలం. పోదాం పదరా మన కేటి?

త అవునా, మార్కల్లి ఈలతోటేటి?

స అవునే అన్న నెంటెనుకో త్రిన్నపు కారి, పైడన్న కలకత్తా యెల్లి నాడేటి? ఆలబాబు నెప్పనాకు ఈకుండేది కలుకం రిక్కాగాడి నానేవోదని

పై కలకత్తా ఎక్కడుండనుకున్నా చేటి? కటకం యాది గుమ్మంనో నే ఏరా సిన్నం నాయుడు మాటాడవు?

సి. అవుననానే

పై కావలితే పుర్రపల్లాయని క ను కోగ్గండి కిందటేగు పెద్దపండుక్కి ఆ డింస్కో వున్నానో నేదో

గురువులు. ఏలో పుర్రపల్లాయంత న్నారు

పై కాదురా గురువులు, కూకో, నేను కలకత్తా నూసేదంతన్నారు కిందటేగు

కోతపై కోత

పెద్దపండక్కి పుర్రపుల్లాయింటికొడ దిగి
నానని నెప్పకున్నాను.
ఓ ఏదీ, పండక్కి నానా డింటికొడ

పదిరోజు లుండొచ్చినాను! నువ్వెక్క
డొచ్చినావు?
■ ఏటా ఈలోటి మీ రెల్లండి

యిననుకున్నవోలికి నెప్పివోలు నోకువని.
మీరెల్లండి యిన్నకొడికియిని, కమ్మ కట్టె
తన్నాను నేన్నే. (అలిండియారేడియో)

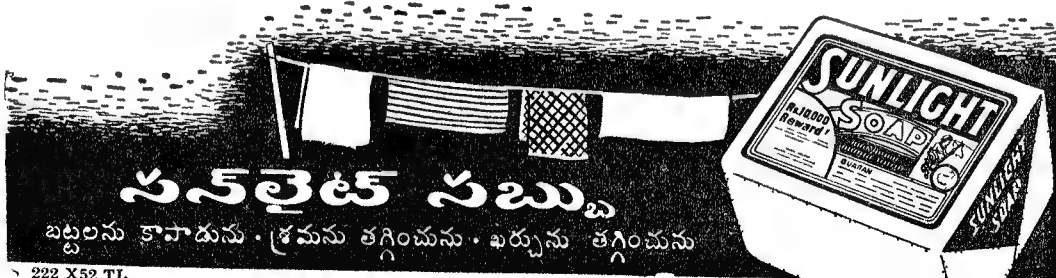
త్వరగా నురగను తెచ్చు సన్లైట్ బాద కుండ తెల్లగాను మరియు ప్రకాశవంతముగాను ఉతు కును

మీ బట్టలను సన్లైట్తో ఉతికినదో
మరినము ఎంత సులభముగా దొర్లిపోతుందో
మీరే చూడండి కొద్ది నిమిషములలో
మీ తెల్లని బట్టలన్నియు (రుమాలునుండి
దున్నట్లు వరకు) ప్రాత్రవాటికంటె తెల్లగా
నగును! మరియు సన్లైట్తో ఉతుకుట
వలన మీ బట్టలు ధారకాలము నిలబడును "

"దీనిని బాగా జ్ఞాపకముంచుకొనండి—
సన్లైట్ నబ్బు రంగు బట్టలను తళతళముని
మెరసేటంత ప్రకాశవంతముగా నుతికేబట్ట
మరేదియు నుతుకుదు సన్లైట్ నబ్బునుండి
త్వరగావచ్చు నురిగ బట్టలను బాదకుండిగనే
వాటిలోని మలినమును తరిమివేసి వాటి అసలు
రంగును తిరిగి తెచ్చుటను మీరే చూడండి "

ఆంధ్రమాతా!!

ప్రనివాసకాళ్యవ

★

జయము! జయము!
మన ఆంధ్రమాతకు!
జయము! జయము!
మన కన్నతల్లికి!!

* * *

విజయ వర్షమున
విజయ మొదలైన
జయ వర్షము మన
జయము కావలెను!!

* * *

జయము! జయము!
మన ఆంధ్రమాతకు!
జయము! జయము!
మన కన్నతల్లికి!!

* * *

వచ్చెను ఉగాది
పండుగ మనకూ!
తెచ్చెను వసంత
శోభల నన్నో!
హెచ్చెను బాలల
కాత్యుక్యమూ!

వచ్చిపలుకరా
జీజేల్ మాతకు!!

* * *

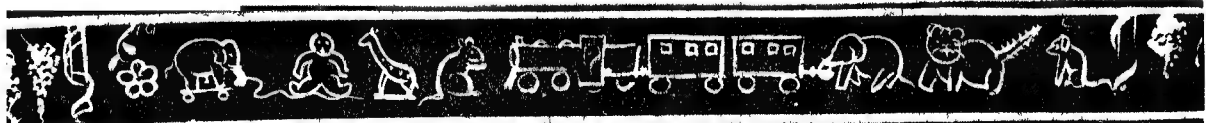
జయము! జయము!
మన ఆంధ్రమాతకు!
జయము! జయము!
మన కన్నతల్లికి!!

* * *

నన్యము లన్నియు
చక్కగ పండి
దేశము సాభా
గ్యమును పొందే!
జయ వర్షమున
జయము నీదే
జయ! జయ! జయ!
జయ! ఆంధ్రమాతా!!

* * *

జయము! జయము!
మన ఆంధ్రమాతకు!
జయము! జయము!
మన కన్నతల్లికి!!

కర్పూరదీపయాత్ర

(జామ్నూరిల్లు సీరియల్)

నోరి నరసింహశాస్త్రి

9

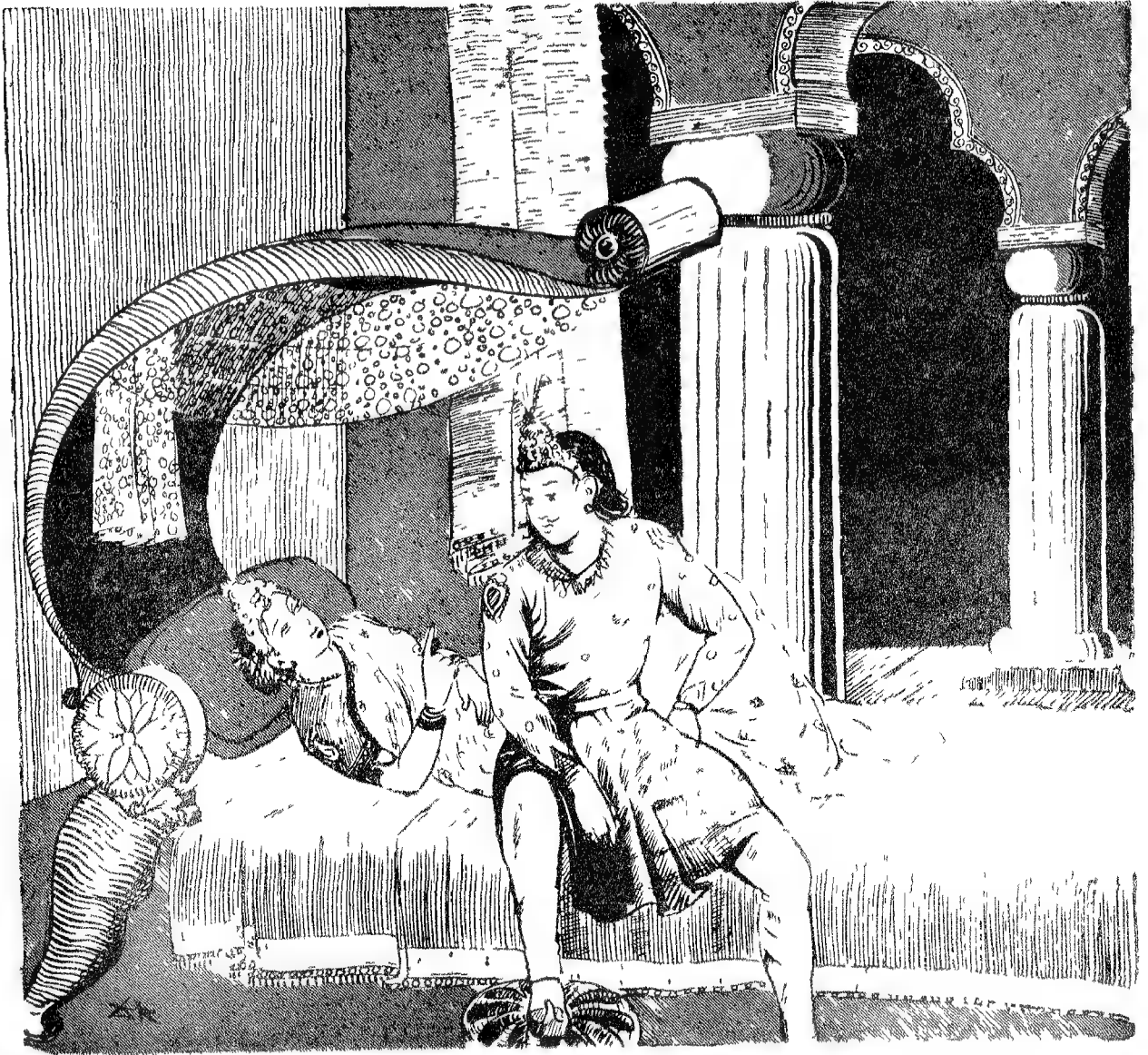
కొత్త రాజుకు విదేశవర్తకుడు కోశాధికారి వనప్పటినుంచీ పూర్వమెన్నడూ లేని డబ్బురాసాగింది. విద్యాంసుడు మంత్రిగా ఉండి రాజు సేనలను బలపరిచి చాలామంది రాజులతో మైత్రి చేయించాడు. పెంకెతనం చూపిన రాజులమీదికి సేనలువంపి శాస్త్రచేశాడు ఈవిధంగా కొత్త రాజు శ్రీఘృకాలంగో గొప్ప చక్రవర్తి వినాడు.

చక్రవర్తి అంటే ఎవరో తెలుసునా? చాలామంది రాజులకు పైరాజు. అటువంటివాడికి పెద్ద సింహాసనం ఉంటుంది దానిమీద ఆయన కూచుంటాడు. ఆయనపాదాలు పెట్టుకొనేందుకు పాదపీఠమనే రత్నపీఠ మొకటి ఉంటుంది. కింది రాజులంతా వచ్చి తమశిరస్సులు కిరీటాలతో సహా ఆపాదపీఠానికి ఆనించి వంగి మొక్కుతారు. ప్రపంచంలో ఉన్న రాజులంతావచ్చి ఆవిధంగా అతనికి మొక్కేట్లుగా ప్రధానిచేశాడు.

రాజ్యం పెద్దదవుతున్న కొద్దీ కోశాధికారి కోశముకూడా పెద్దదిచేస్తున్నాడు. ధనం పోస్తుంటే కొట్లకు కొట్లు పట్టక నిండిపోతున్నవి. రకరకాల రత్నాలు వజ్రాలు ముత్యాలు బంగారము వెండి—అన్నీ పెరిగిపోతున్నవి. అంతా కోశాధికారి డమ్మిడీలతో సహా జాగ్రత్తగా లెక్కవేస్తున్నాడు.

చక్రవర్తికి అంతవైభవము అంత సంపదఉన్నా, ఆయన కంతకంటే విలువైనది సంగీతవిద్వాంసుని సంగీతము. అది అంత ఆనందం కలిగించేది. విద్వాంసులంటే గౌరవమున్న కొద్దిమందికికూడా ఈరోజుల్లో ఒకవిధమైన భయముంటుంది. తక్కిన అశేషజనానికి అనన్యాయంకూడా ఉన్నదనడం పొరపాటు కాదు అటువంటి ఈరోజులలో సంగీతవిద్వాంసుడంటే సరిగ్గా అర్థంకాదేమో!

■ విద్వాంసుడి సంగీతమెట్లాంటిదో తెలుసునా? అది చక్రవర్తికి ఆయన ఆస్థానంలోని విద్వాంసులకూ చెప్పలేనంత ఆనందం కలిగించేది. అంతేకాదు నభలోఉన్న సేనాపతులకూ అన్నిరకాల అమాంబాపతు ఉద్యోగస్తులకూ—అంటే డబ్బైరెండు నియోగాలవారికీ, అట్లాగే ఆనందంగా ఉండేది ఇంకా అంతేకాదు. సింహాసనంవెనక చామరాలు విననకరలు విసురుతూ ఉండే యవనపరిచారికలు ఆనందతన్మయత్వంతో నిశ్చేష్టులై తమ చేతుల్లోవీవనలట్లాగే వేలవేసుకొని నిలిచిపోయేవారు. వాళ్లు చేసిన విధిభంగము ఎవరూ గమనించేవాళ్ళేకాదు. మరి అక్కడ రాజుగారి ఊడిగాలు చేయడానికి పొట్టిగా ఉండేకుబ్బలూ వంకరటింకర దేహాలవాళ్లూ తదేకధ్యానంగా ఆలకించేవాళ్లు. జబ్బులవల్లా దురభ్యాసాలవల్లా ముక్కుముఠా ముడిచేవాళ్లూ, కళ్లు మాటిమాటికీ ఆర్యేవాళ్లూ, ఉలిక్కిపడట్లు తరుచుగా వీపు చరుచుకొనేవాళ్లూ, చేతులూ

“రేపిపాటికల్లా మంత్రి భార్యకాళ్లు సరికించి
తెప్పించారీ! కోకాధిపతి భార్యనాటక కోయించారీ!
గాయకుని భార్యకాళ్లు పీకించారీ!” (18 వ ప్రకరణం)

తలలూ కాళ్లుూ ఆరించేవాళ్లు—అన్ని ఊపులూ ఆర్పులూ వణుకులూ ఆపి శ్రద్ధగా గోడమీది చిత్రాలవలె నిలచిపోయేవాళ్లు మనస్సులో రాక్షసబుద్ధికలిగి చక్రవర్తిమీద కని తీర్పుకోవలెనని ఎప్పుడూ ఆలోచించే వాళ్లుకూడా ఆనంగీతంవిని తమ పూర్వవైరాలు మరచేవాళ్లు.

అది వినడానికి రాజధానినగరంలోని బాలురను బాలికలనుకూడా పిలిపించేవాళ్లు, అప్పుడప్పుడు. వాళ్లుకూడా ఆనంగీతం వింటున్నంతసేపూ ఒక్కకోరిచేప్టకూడా చేయకుండా బుద్ధిమంతులలాగా కూచుని ఆలకించేవాళ్లు. అట్లా పాడేవాణ్ణి విద్వాంసుడంటే ఈకాలంలో ఎవరన్నా నమ్ముతారా?

సంగీతశాస్త్రమంటే సంగీతంలో ఏమీ కోపం లేకుండా ఆబాలగోపాలము ఆనందించేట్లు పాడగల శక్తి కలిగించే దన్నమాట చక్రవర్తి మహారాజ్యము విచ్చిపోకుండా ఒక్కనూత్రంతో కట్టుబడి ఉన్న

★ కర్పూర ద్వీపయాత్ర ★

దంట, దానికి మంత్రి రాజనీతి చక్రవర్తి పరాక్రమము కోకాధికారి కూర్చిన మహాధనమూ గొప్పకారని నాడే. ఐతే వాటి అన్నిటికంటే ఆమహారాజ్యంలో అనేకప్రజలకు సామరస్యం కలిగించింది ఆ గాయకు విద్యగానమే. అది పిల్లలఆటవలే మాటవలే ముద్దుగా ఉండేది.

రాజమందిరం ముందు ఉండేగుర్రాలూ వీనుగులూకూడా మెడలకుండా వినేవి. గోష్ఠంలో ఆవులూ మాడలూ మేకలూ వాలించి సంగీతమాలిం చేవి. చివరకు కుక్కలూ పిల్లులూకూడా హాయిగా వినేవి.

మీరన్నదన్నా గ్రీకు కథలలో అర్చియను అనే గాయకుడి సంగతి విన్నారా? అతని భార్య చనిపోతే దానిని బలికించుకోవలెనని తన వీణలీనుకొని పాడుకుంటూపోయి వయాదాక్షిణ్యలు ఎకగని ప్రతపతిని కూడా మెప్పించాడంటారు. ఆకాశి సంగీత మాగాయకుడిది.

10

కాలమంతా ముఖంగా గడచిపోతున్నది. లోకంలో యుద్ధాలులేవు. స్వర్ణాలులేవు. అన్యాయాలు లేవు. కరువులు లేవు. కాటకాలు లేవు. జనుల కందరికీ పుష్కలంగా తినడానికి తిండి కట్టడానికి గుడ్డా నివసించడానికి సుఖమైనఇళ్ళూ ఉన్నవి. పనిపాటలు చేయడమంటే అందరికీ ఆటగా ఉన్నది.

రాజుగారు దేశమంతా చక్కని బాటలు వేయించాడు. కాలవలు తవ్వించాడు. అనకట్టలు కట్టించాడు. ఆనుపత్రులు ఊరూరా వెట్టించి ఆయుర్వేద మెరిగిన వైద్యులను ప్రజలకూ, నహదేశకాశ్రమెరిగిన వారిని పశువులకూ, ఉచితంగా వైద్యముచేయడానికి ఏర్పాట్లు చేయించాడు. రెండుకోసుల కొకటి చోవైన ధర్మసత్రాలు పెట్టించాడు. ఎక్కడ ఎండకాలమైతే అక్కడ చలివేండ్రలు వేయించాడు. చలిదేశాల్లో వెచ్చగా ఉండేందుకు చలిమంటలు ఏర్పాటు చేశాడు. ఉత్పవాలు క్రీడలు వినోదాలు అందరికీ అందుబాటులోకి తెచ్చాడు. అదర్శ నాటకశాలలు కట్టించి ఉత్తమ నాటకాలు ప్రజలందరికీ ఉచితంగా ప్రదర్శింపజేశాడు. చిత్రశాలలు నిర్మించాడు. దేవాలయాలు కట్టించాడు. దేవాలయాలు, ధర్మాదాయాలు సక్రమ మార్గాలలో నిర్వహింపబడేట్లు చూశాడు. ఇక ఆయన పెట్టించిన విద్యాలయాలకు లెక్కలేదు. బాలబాలికలకు వినోద విజ్ఞానకేంద్రాలు స్థాపించాడు.

ఈ లోకంలో అతడు తృప్తిపరచినది ఒక్క మనుష్యులనే కాదు. పశువులు, పక్షులు, కీటకాలు, నమస్త భూతాలు తృప్తిపొందినవి. గోసంపద వృద్ధి అయింది.

అనేక యజ్ఞాలు యాగాలు చేసి భూరిదక్షిణలిచ్చి ఈ లోకవాసులనే కాక ఇతర లోకవాసులను సూడా చక్రవర్తి తృప్తిపరచినాడు.

ఐతే హాయిగా ఎల్లకాలం గడిచిపోతుందా? ఒకనాడు గట్టి చిక్కు చక్రవర్తికి వచ్చింది. అదీ మహారాణి వల్లనే వచ్చింది. వెనక అడవిలో ఆమె మేక జవాబులు మీకు జ్ఞాపకమున్నవిగా, ఆ మేక తనమే చిక్కంతా తెచ్చిపెట్టింది ఆమె ఎంత మంచిదైతే ఏమి లాభము!

ఒకనాడు మధ్యాహ్నము ఆమెకు పురాణక్రవణము చేదామని బుద్ధిపుట్టింది. పౌరాణికుని! రమ్మని కబురంపి తన సావాసగత్రైలకు కూడా కబురంపింది. వాళ్లురానిది ఆమె కేమీ లోకదు.

పౌరాణికుడు వచ్చేలోపుగానే కోకాధిపతి భార్య వచ్చేసింది. పురాణం మొదలు పెట్టబోతుండగా గాయకుడి భార్యకూడా వచ్చింది. మంత్రి భార్య పురాణం మొదలుపెట్టినా కూడా రాలేదు. ఆ రోజున మంత్రిగారింట్లో ధూరదేశాలనుండి వచ్చిన విద్వాంసులెందరో అతిథులుగా ఉన్నారు ఎందరు వాకర్లున్నా వారి సౌకర్యాలు కనిపెట్టడానికి ఆమె ఇంటివద్ద స్వయంగా ఉండక తప్పిందికాదు. మహారాణి పంపిన చేతి కత్తో తనకు వచ్చే తీరికలేదని చెప్పి పంపింది.

పురాణం చెబుతున్నంతనేపూ మహారాణి మనస్సంతా మంత్ర భార్యమీదనే ఉన్నది. మాటి మాటికీ ఆమెకోసము తల ఎత్తి చూస్తున్నది ఎంతనేపటికీ ఆమె రాలేదు సరికదా, తానుపంపిన చేతిక వినా తిరిగి ఎందుకు రాలేదు? 'ఎందుకు రాలేదు?' — పురాణంలో ఒక్క ముక్కకూడా ఆమె చెప్పిన పడడంలేదు.

అందులో ఆనాడు పురాణం విన్నవాళ్లంతా ఎంతో బాగున్నదని మెచ్చుకుంటున్నారు. మార్కం డేయ పురాణంలో విదేహరాజు నరకానికి వెళ్లిన ఘట్టం పారాణికుడు వినిపిస్తున్నాడు ఆ రాజు అడగగా యమదూత అతనికి ఒక్కక్క నరకమే చూపుతూ అక్కడ బాధపడేవాళ్లు ఏమేమి పాపాలు చేశారో చెపు తున్నాడు.

“అదుగో, దేవతలకు అతిథులకు పితరులకు అగ్నికి భూతాలకు పక్షులకు పిల్లలకు ఇంటికివచ్చిన అభ్యాగతులకు పరిజనులకు పెట్టకుండా ముందుగా తానే అన్నము తినువాడు, చూచావా, — అతని దేహము పర్యతమంత పెద్దదిగా ఉన్నది, నోరు సూదివలె చిన్నది, — ఎంత తిన్నా కడుపునిండక బాధపడుతున్నాడు. అతడు తినేదికూడా, ఎల్లప్పుడూ, బంక!

“అదుగో, అక్కడ చూడు! తన పంక్తిలో ఒకడికి ఒకవిధంగానూ ఇంకొకడికి ఇంకొక విధంగానూ ఫలభక్షణ చేయించినవాడు బురద తింటున్నాడు.

“తనతో కలిసి యాత్రకు వచ్చిన వాడికి అన్నము పెట్టకుండా తానే తిన్నవాణ్ణి అక్కడ చీమిడి తినిపిస్తున్నారు.

“అదుగో! తల్లినిగాని తండ్రినిగాని అన్ననుగాని తమ్ముణ్ణిగాని అక్కనుగాని చెల్లెలినిగాని పెద్దలను గాని ఆవునుగాని అగ్నినిగాని కోపంతో తన్నినవాణ్ణి ఏంజేస్తున్నారో చూచావా? ఎర్రగా కాలిన నంజు శృతో వాడి పాదాలు రెండు గట్టిగా బిగించి తొడల లోతు నిప్పులలో పడేసి శిక్షిస్తున్నారు.

“తల్లిదండ్రుల నుంచి పిల్లలను భార్య భర్తలను స్నేహితులను చుట్టాలను గురు శిష్యులను అన్నదమ్ములను — ఒకరికొకరు కాకుండా విరోధంపెట్టి వేరుచేసిన దుర్మార్గులను చిరుకత్తులతో ముక్కలు ముక్కలుగా నరుకుతున్నారు చూడు!

“చాడీలు చెప్పేవాడి నాలికను, అవిగో, ■ పక్షులు తమ ఇనపముక్కులతో ఎక్లారెండుగా చీలుస్తున్నో చూశావా?

“పాయసము ఫులగము వంటి దేవతాయోగ్యమైన అన్నాలు దేవతలకుగాని తోటివారికిగాని పెట్టకుండా తానే తిన్నవాణ్ణి నేలమీద పడేసి ఒళ్లంతా యమభటులు మునిపశ్యతో చీకుతున్నారు.

“అటు చూడు! రచ్చకూటాన్ని దేవాలయాన్నీ చలివేంద్రను పడగొట్టిన వాళ్ళను చర్మాల పొలిచివేస్తున్నారు. పొలిచిన చర్మము మళ్ళీ వస్తే మళ్ళీ పలుస్తున్నారు.

“అదుగో, బాగా చూడు! లంచాలు పుచ్చుకున్న ఉద్యోగస్తులను, తప్పుడు సాక్ష్యాలు చెప్పిన వాళ్ళను, దారుణమైన ■ యంత్రంలో పెట్టి, నలిపి పారేస్తున్నారు. నీ రాజ్యంలో పనిచేసిన అధికారులు ఎవరైనా అందులో గుర్తు వస్తున్నారా?

“విననకర్ర చందనము వట్టివేళ్లు హరించిన వాళ్ళను మాడుతున్న ఇనుకమీద వేసి వేగిస్తున్నారు చూడు!

“ఇక తన పిల్లలకు పెట్టకుండా తన ఒక్క కడుపు కాచుకున్న తండ్రిని పళ్ళురాలగొట్టి అతని ఒంటికండలు తిరిగి అతని నోట్లోనే పెట్టి బలవంతా తినిపిస్తున్నారు.

“మరి, మంచివాళ్ళ మనస్సుకు నొప్పి కలిగేట్లు దూరులాడిన మనిషి ఒంటిని పక్షులు తొక్కిపట్టి పొడిచి తూట్లు చెస్తున్నవి చూడు!

“అబ్బో, ఉపకారికి అపకారం చేసిన కృతఘ్నుణ్ణి ఎక్ల శిక్షిస్తున్నారో చూస్తున్నావా? కాస్త

★ కర్పూర ద్వీపయాత్ర ★

నేను వేడికుంఠంలోను మరికొంత నేను వేడి ఇసుకలోను వేస్తున్నాను. అక్కడినుంచి మళ్ళీ తిరిగి యంత్రమీద వేసి చక్రంమీద తిప్పి నలగగొట్టుతున్నాను. చక్రంమీది నుంచి లాగి కింద పడవేసి తాళ్లతో ఒళ్లంతా నరుకుళ్లు పడేట్లు విగించి కడుతున్నాను. వాడికి యాతనలోనుంచి విముక్తి ఎన్నటికో గూడా తోచడంలేదు.

“పిల్లలకూ పిల్లలవంటి అమాయకమైన మనస్సులు గలవాళ్ళకు మంచి కథలు చెప్పిన వాళ్లనూ చక్కని భామ్యలు వ్రాసిన వాళ్లనూ చూచి ఓర్వలేక తేనెమాటలతో నిందించిన దుర్విమర్శకులను చూడు-తేళ్లతో కుట్టిస్తున్నారు, జేర్లలతో పాకించి కుట్టిస్తున్నారు, పాములచేత కరిపిస్తున్నారు. విషానికి విరుగుడు విషమేగా!”

ఈ మొదలైన విధంగా యమదూత విదేహరాజుకు వాళ్ల బాధలు వర్ణించుకొంటూ ముందు కారవ నరకం చూపించాడు. అందులో మంటలలో నానాబాధలు పడుతున్నారు.

తర్వాత తమో నరకం చూపించాడు. అందులో ఒళ్లు బిగిన చీకటిలో పడి ఆకలి దాహంతో తపన పడుతూ నిలవలేక తమ ఒంటి మాంసము తింటూ తమ నెత్తురే తాగుతున్నారు.

పిమ్మట నికృంతన నరకం చూపించాడు. అందులో అనేకమైన కుమ్మరి సారెలు తిరుగుతున్నవి. వాటిమీద పాపాత్ములను పడేసి పాశాలతో ఒళ్లంతా తేంపుతున్నారు.

అనంతరం అప్రతిష్ఠనరకం చూపించాడు. అందులో వాళ్లను రాట్నాలకు కట్టి తివ్వతూఉంటే నెత్తురు కళ్లల్లోనుంచి చిమ్ముతున్నది, పేగులు నోళ్లల్లోనుంచి వెళ్లుకుని వస్తున్నవి.

ఆపైన అసిష్టనరకం చూపించాడు. అందులో బయటమంటలూ, లోపల కత్తులే ఆకులుగాగల చెట్లూ, కుక్కలూ ఉన్నవి. మంటలపేడికి తాళలేక వనం లోకిపోతే చెట్లమీదినుంచి ఆకుకత్తులు రాలి ఒళ్లు చీలుస్తున్నవి; కుక్కలు పైకి కవిసి వీకుతున్నవి.

ఆమీద తప్తకుంభనరకం చూపించాడు. అందులో మసలకాగిన నూనెలున్న పెద్దబాసలలో తలక్రిందులుగా పాపిష్టివాళ్లను పడేస్తున్నారు.

చివరకు రాజు కాయలు అమితకర్మమనరకం చూపించాడు. నీళ్లు తాగగాయే ఆవులను పిల్లలను తాగ కుండా అడ్డం కొట్టినవాళ్లను అక్కడ పడేశారు. వాళ్లక్కడ ఎప్పుడూ ఒకటే దాహంతోనూ ఆకలితోనూ బాధపడుతున్నారు.

11

ఇట్లా యమదూత ఆ విదేహరాజుకు నరకాలు ఒక్కొక్కటే చూపుకుంటూ పోతున్నాడు. ఆ రాజు పాలుగారే బుగ్గలతో మూడేళ్లపిల్లవాడివలె ముద్దుపెస్తున్నాడు. అప్పుడు సరికంలో మహాద్భుత మొకటి జరిగిందట.

అక్కడ తపనపడేవాళ్ల ఒంటిమీద, ఎన్నడూలేనిది, హాయిగా చల్లటిగాలి వీచింది. దుర్వా నన తగ్గి సువాసన ప్రసరించింది. గాయాలతో బాధపడేవాళ్ల శరీరాలకు నవనీతం రాచినట్లు చమ్ముగా ఉన్నది. కటికచీమిలో ఉన్నవాళ్లకు ఒక్క సూర్యకిరణం ప్రసరించినట్లయింది. ఆకలవుతున్న వాళ్ల ఆకలి, దాహ మవుతున్న వాళ్లదాహమూ రవ్వతం శాంతించినట్లయింది.

నరకంలో ఇదేమిటి, ఇదేమిటి?—అంతా ఆశ్చర్యపడి చూస్తున్నారు.

అంతలో రాజు యమదూత నొకటి అడిగినాడు. “ఏమయ్యా, నాకు తెలిసినంతవరకు నేను పుణ్యమేకాని పాపమేమీ చేసి ఎరగనే. నన్నెందు కిక్కడికి తెచ్చావో?”

యమదూత అన్నాడుగదా, “రాజ్యాంతే నరకం ధ్రువమే! ఆ లాంఛనం తీర్చడానికి నిన్నిక్కడికి తెచ్చాను. అదీకాక ధర్మవిషయంలో ఒకనాడు నీభార్య అడిగినమాట నీవు వినిపించుకోలేదు.—అయినా ఆ లాంఛనంకూడా తీరిపోయిందిలే. ఇక స్వర్గానికి పద. అదానో, విమానంకూడా వచ్చింది.”

ఆ మాటలు విని విదేహరాజు విమానమెక్కబోతున్నాడు. అప్పుడు ఒక్కసారిగా నరకవాసులంతా నానాగొడవా చేశారు.

“ఓ పుణ్యమూర్తి, కాస్త ఆగవయ్యా! నీ వంటిమీదినుంచి సుగంధము ఇక్కడంతా వ్యాపించి యాతనపడే మాదేహీల కింత చల్లగా తాకుతున్నదయ్యా!—ఒక్క ముహూర్తమైనా ఆగరాదా, తండ్రీ!—కాస్త ఆగవా?—మామీద దయలేదా?—”

ఆ ఆర్తనాదాలు విని యమదూతను, వీరి కందరికీ ఇంతసుఖం కలిగించడానికి నేనేమి పుణ్యం చేశానేమిటి?” అని రాజడిగాడు.

“నీవా? పితరులను దేవలను అతిథులను ఆశ్రితులను ముందు తృప్తిగా భుజింపజేసి శిష్టాన్నముతో నిత్యమూ నీవు తుష్టి పొందుతూ, అనేకయాగాలు ప్రసిద్ధంగా చేసిన పుణ్యమూర్తివి, రాజా! అందుచేత నీ పుణ్యదేహమునుండి వచ్చేనువాసన ఈ నారకులకు సుఖం కలిగిస్తున్నది.”

యమదూత మాటలు విని రాజు ఖండితంగా చెప్పేశాడు: “అట్లాగే అయితే నేనిక్కడనుంచి ఇంకొకచోటికి రాను. ఈ బాధలుపడేవాళ్లకు ఉపశాంతి కలిగించడంకంటే స్వర్గసుఖమూ బ్రహ్మపదమూ కూడా నాకెక్కువ రుచికావు.

ఇట్లా అంటూ రాజు అక్కడినుంచి కదలి రానంటే రానని మొండికేశాడు. చివరకు యమధర్మ రాజు దేవేంద్రుడూ స్వయంగా వచ్చి స్వర్గానికి కదలి రమ్మని ఎన్నోవిధాల చెప్పిచూపారు.

“పాపాత్ములు నరకంలో బాధపడక తప్పతుందా? నాయనా, పుణ్యాత్ముడవైన నీవు స్వర్గంలో సుఖపడవలెనయ్యా!”

“ప్రభువుల్లారా, మీకు నమస్కారాలు! నే చేసిన పుణ్యమెంతో సెలవిస్తారా?”

ఇంద్రు డన్నాడు. “నాయనా, నీవుచేసిన పుణ్యము లెక్కచెబుతా విన. ఆకాశంలో చుక్కలెన్నన్నవి? లోకంలో ఇసుకరేణువు లెన్ని ఉన్నవి? జీవజాలం ఎంత ఉన్నది? సముద్రజలంలో నీటి తుంపర లెన్ని ఉన్నవి? ఆకాశంనుంచి కురిసేమేఘాల వర్షధారల లెక్కఎంత?—నీ పుణ్యం లెక్కకూడా అంతేనయ్యా! మరొక్కమాటకూడా ఉన్నది. ఇప్పుడు నీవీ నారకులమీద చూపుతున్న జాలివల్ల అదంతా అక్షరెట్లు పెరిగింది నాయనా!”

విదేహరాజు చేతులు జోడించి దేవేంద్రుణ్ణి ఇట్లా ప్రార్థించాడు: “మహాత్మా, నా పుణ్యమంతా ఈ నరకంలో బాధపడేవాళ్లకు పంచిపెట్టి వీళ్ళకీబాధ తప్పించి అనుగ్రహించు, మహాప్రభూ!”

ఆ ఉత్తరక్షణంలో మహద్భుతం జరిగింది. నరకాలన్నిటిలో యాతనపడేవాళ్లు ఒక్కడూ లేకుండా అందరూ పరిపరివిధాల విదేహరాజు దయాబుద్ధిని పొగడుతూ నరకలోకం విడిచి పోతున్నారు. సంక్రాంతినాడు తెలుగుదేశంలో చెరసాలలవలెనే నరకాలన్నీ ఖాళీ అయ్యె.

విదేహరాజు ఇంద్రుడికి ధర్మదేవతకూ కృతజ్ఞుడై శక్తితో మ్రొక్కి వారివెంట స్వర్గానికి బయలుదేరాడు. (ఇంకావుంది)

★ వి చి త్ర వ్య క్తి ★

మూ లం : మార్క్ టెన్

అనువాదం సందూరి రామమోహనరావు

వెల రూ. 1-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

కౌంట్ ఆఫ్
మాంట్ క్రిస్టి

ఒక్కొక్క భాగం

వెల రూ 3 8 0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

సంచి-గిన్నె-చెప్పలు

ఒక ఊళ్లో రామన్న అని ఒక పేద రైతు ఉండేవాడు. వాడికి భీమన్న సోమన్న, కామన్న అని ముగ్గురు కొడుకులు. పెద్దవాడికి 15 ఏళ్లు, రెండోవాడికి 10 ఏళ్లు, మూడోవాడికి 5 ఏళ్లు. పాపం వాళ్లు చాల బీదవాళ్లవటంచేత రిండికి గడవటం కష్టంగా వుండేది. కొన్నాళ్ళయితరవాత పెద్దవాడేమన్నాడంటే.

“నాన్నా నాన్నా, నేను పెద్ద వాడినయ్యానుగదా, ఎక్కడికైనా పోయి ఏదైనా పని నేర్చుకున్నాను. వచ్చింతరవాత ఆ పని మీద నే బాగా డబ్బు సంపాదించవచ్చు. నే పోతాను నాన్నా.” అన్నాడు. “నరే బాగానే వుంది. వెళ్ళిరా నాయనా, డబ్బు సంపాదిస్తానంటే నేమాత్రం ఒద్దంటానా,” అన్నాడు తండ్రి. నరే, భీమన్న, తల్లియిచ్చిన అటుకులు, చదైన్నం, అవకాయ మూటకట్టుకుని బయటైరాడు. పోయిపోయి ఒక పెద్ద వట్టణంలో ఒక పెద్దమౌళు కారు దగ్గర గుమాస్తాగా చేరాడు. కొంచెం, లెక్కలు చాతయినవాడవటంచేత వద్దలు గిద్దలు రాస్తూ నెలకు 20 రూపాయలు సంపాదించేవాడు.

కొన్నాళ్లకి రెండోవాడైన సోమన్నకి కూడా డబ్బు సంపాదించుకు రావాలని బుద్ధివుట్టింది.

పుట్టే తండ్రితో చెప్పాడు తను కూడా అన్నలాగావెళ్ళి ఉద్యోగం సంపాదిస్తానని. తండ్రి నరేన్నాడు. సోమన్నకూడా చద్దిమూట కట్టుకుని పోయిపోయి ఒక ఊళ్లో ఒక పెద్ద నత్రపులో ఎంగిలాకులు ఎత్తే నాకరుగా చేరాడు. వాడికి ఆట చదువురాదు గాబట్టి అంతేపని దొరికింది. వాడికి నెలకి పదిరూపాలిచ్చేవాళ్లు.

సామగానం సరస్వతీదేవి

అన్నలిద్దరూ ఊరోదారి పోయాక కుర్రకుంక కామన్నకి ఇంటిదగ్గర ఏమీతోచలేదు. తను కూడా దేశాలంబడిపోయి ఏమన్నా సంపాదించాలనుకున్నాడు. కాని వాడికి అయిదేళ్లకంటే ఎక్కువ వయస్సులేదు. మరితల్లి తండ్రులు ఒప్పుకుంటారా అంత చిన్నవాణ్ణి పంపించడానికి. వద్దనిచెప్పి ఊళ్లోనే ఒకళ్ళిట్టో పనికి వదిచ్చారు. కాని కామన్న ఊహలు మహాపెద్దవి. మాతాత్తుగా ఒకరోజున ఎవ్వరికీ చెప్పకుండా పారిపోయాడు. పోయి పోయి ఒక పూరిచివర ఒక మూడిగాడు కనిపించేటప్పటికి, వాళ్ళి “నా కన్నంకావాలి, ఆ కలవు తోంది.” అని అడిగాడు. ఈ పని వాడిని చూసేటప్పటికి వాడికి జాలేసి “నరే అబ్బాయ్” నీకు అన్నంపెడతాను. నాదగ్గరే వుండు. నాకు

పనిలో తోడుపడుతూ వుండు.” అన్నాడు.

ఇట్లా ముగ్గురూ మూడుచోట్ల పనుల్లో కుదురుకొని వుండగా పడేళ్లు గడిచాయి. భీమన్న మౌళు కారుదగ్గర నమ్మకంగా పనిచేశాడు, పడేళ్లయింది కాబట్టి యింటికి వెళ్లి తల్లిదండ్రులని చూడాలనిపించింది. “ఇంటికి వెళ్ళిపోతానండీ” అని మౌళుకార్ని అడిగాడు. మౌళుకారు “అయ్యో, వెళ్ళిపోతావా? నీ లాంటి పనివాడు దొరకటం కష్టం నీ తల్లిదండ్రుల్ని చూడాలంటున్నావు గాబట్టి నరే వెళ్లు ఇదిగో నీకొక నంచీ యిస్తున్నాను. ఈ నంచీని “నంది, నంచీ, డబ్బు” అని అడిగితే ఎంతడబ్బు కావలసినా ఇస్తుంది. తీసుకెళ్లి జాగ్రత్తగా వాడుకో” అని చెప్పి భీమన్నకి నంచీ యిచ్చాడు. నంతోవంతో భీమన్న ఆనంచీని తీసుకొని ఇంటికి బయటైరాడు తనవూరు ఇంకా కి మైళ్లు ఉండనగా చీకటిపడింది. ఈచీకట్లో వెడితే దొంగలెవరైనా కొట్టేస్తారేమో, అనుకుని అక్కడ వున్న ఒక నత్రపులో దిగి, మకాం చేశాడు. కాని ఆనత్రవ అధికారి మహాదుర్మార్గుడు. ఇతర్ల దగ్గర ఏమన్నా వుందీ అంటే ఎట్లాగో ఓలాగు దొంగిలిస్తాడు. ఈనంతటి తెలియక భీమన్న “ఏమండోయీ నాదగ్గర డబ్బు లేదనుకోకండి. ఎక్కువ లక్షలు కావలసినా నేనెవ్వరికీ

నాకు మహారాజాభోజనం ఏర్పాటు చేయండి." అన్నాడు. సత్రవలది కారి బలేచాను అనుకుని మహారాజా భోజనంపెట్టాడు. భోజనం చేసినతరువాత డబ్బిమ్మని అడిగాడు. భీమన్న గదిలోకి వెళ్లి "నంచీ నంచీడబ్బు" అనేటప్పటికల్లా డబ్బు కుప్పలుగా కురిసింది ఇదంతా కిటికీలోనించి సత్రవ యజమాని చూస్తూ కనిపెట్టాడు. భీమన్న యజమాని కివ్వవలసినదిచ్చి తక్కిన డబ్బును మూటకట్టాడు.

ఆరాత్రి ను ఖంగా నిద్ర పోయాడు భీమన్న. కాని యజమానికి నిద్రపట్టాలా. ఎల్లాగైనా డబ్బునంచీని కొట్టేయాలని దుర్బుద్ధి పుట్టింది. అప్పుడేంచేశాడూ. భీమన్నదగ్గర ఉన్న నంచీలాంటిదే మరోనంచీ సంపాదించి, ఒకరాత్రి వేళ తలుపు తెరుచుకుని, భీమన్న నంచీ జాగాలో తననంచీనిపెట్టి నంచీ లాగేసి తలుపుమూసి వెళ్లి పోయాడు. తెల్లవారింది. మారు నంచీని చూసి తన నంచీయే ననుకున్నాడు భీమన్న. సరే, యజమానితో పెళ్లివస్తానని చెప్పి తన పూరు బయల్దేరివచ్చాడు. వచ్చేటప్పటికి తల్లిదండ్రులు కొడుకును కావలించుకున్నారు. "ఎన్నాళ్లకి కనుపించావురానాయనా? ఏమేం నేర్చుకున్నావేమిటి" అని తండ్రి అడిగాడు. "చూస్తోండి ఒక తమాషా తెచ్చాను." అని నంచీ చూపించాడు భీమన్న. "ఏమింది ఈతనంచీలో. ఒట్టిదే గదా." అన్నాడు రామన్న.

"వట్టిదాంట్లోనించే డబ్బుపుట్టిస్తాను." అన్నాడు భీమన్న. అని

పెద్దగొప్పగా "నంచీ, నంచీ డబ్బు." అన్నాడు. అది డబ్బునంచీ అయితేగా డబ్బు కురవడానికి. ఏమీరాలేదు.

ఏమిటా అనుకుని మళ్లీ అన్నాడు భీమన్న. మళ్లీ పలకలేదునంచీ. "నంచీ నంచీ డబ్బు" అని ఎన్నిసార్లు అన్నా వృథా అయింది. తెల్ల పోయాడు మనిషి. తల్లిదండ్రులు నవ్వి వీడికి పిచ్చెక్కిందనుకున్నారు. శాశం భీమన్నకి వంజరిగిందీ తెలియక తెల్లపోయి కిమ్మనకుండా పూరుకున్నాడు.

ఇహ సోమన్న సంగతి.

కొన్నాళ్లు ఎంగిలాకులు ఎత్తాడు. తరవాత సత్రవ అధికారి వడ్డించే పని ఇచ్చాడు. పదియేళ్లు అయ్యాక "తల్లిని దండ్రుని చూడాలని విస్తోంది. కాబట్టి సెలవిప్పించండి." అని అధికారి నడిగాడు సోమన్న. సరేనని అధికారి ఒప్పుకున్నాడు. ఇన్నాళ్లు సమృద్ధంగా పనిచేశాడు కాబట్టి, పెళ్లటప్పుడు ఏమీ ఇవ్వకపోతే బాగుండదని చెప్పి ఒక గిన్నె ఇచ్చాడు. అగిన్నెని బోర్లిస్తే పంచభక్త్య పరమాన్నాలు వస్తాయి. బావుండనుకున్నాడు సోమన్న, బయల్దేరాడు. చీకటి పడేటప్పటికి తన అన్న భీమన్న అగిన సత్రపుకే వచ్చాడు. "నాకు అన్నం అక్కర్లేదు, గదిమాత్రం కావాలి" అని యజమానినడిగాడు. అన్నం అక్కర్లేదంటాడేమో అని యజమాని ఆశ్చర్యపోయి, చక్కని గదినిచ్చాడు. ఏం తింటాడో చూద్దామని కిటికీనీడల్లో నుంచున్నాడు యజమాని. సోమన్న కూర్చుని గిన్నెని బోర్లించాడు. వెంటనే

ప్రసిద్ధరచయిత:— వజ్రేళ్ళు కిందట నాకథ ఒకటి 25 రూపాయలకి తీసుకున్నారు, జ్ఞాపకం దా?

ఎడిటరు:— అవును. అది ఇంకా ప్రచురించలేదు.

రచయిత:— ప్రచురించనక్కర్లేదు. 250 రూపాయలిస్తాను, నాకథ నాకిచ్చి వెయ్యండి.

ఎడిటరు:— ఎందుకని?

రచయిత:— అప్పుడునాకు ఊరూ పేరూ లేదు. ఇప్పుడు చాలాపేరు వచ్చింది. ఆపేరు పోగొట్టుకోవడం నాకిష్టంలేదు.

పంచభక్త్య పరమాన్నాలు వచ్చాయి. శుభ్రంగా తిని, బ్రేవు మని త్రేన్ని పడుకొనినిద్రపోయాడు సోమన్న. కాని యజమానికి నిద్రపట్టక, సోమన్న గిన్నెలాంటి ఒక గిన్నెని సంపాదించు ఒకరాత్రివేళ గదిలోకివచ్చి, తనగిన్నె నక్కడ పెట్టి సోమన్న గిన్నెని లాగేశాడు. ఇదేమీ తెలియని సోమన్న మర్రాడు పొద్దున తనపూరు చేరుకున్నాడు. తల్లి దండ్రీ కావలించుకున్నారు కొడుకుని. వాడికి తొండరగా వుంది ఎప్పుడు గిన్నెమహిమ చూపిద్దామా అని. తల్లిని యా పూటకీ అన్నం వండవద్దాన్నాడు. భోజనం వేళకి అందర్నీ కూర్చోమన్నాడు. పెద్ద భీమాగా గిన్నెని తండ్రి విస్తల్తో బోర్లించాడు. ఏమీ పడలేదు. భీమన్న విస్తల్తో బోర్లించాడు కాని ఏమీ పడలేదు. పోనీ తన విస్తల్తో నైనా పడుతుం

కొత్తరుచి

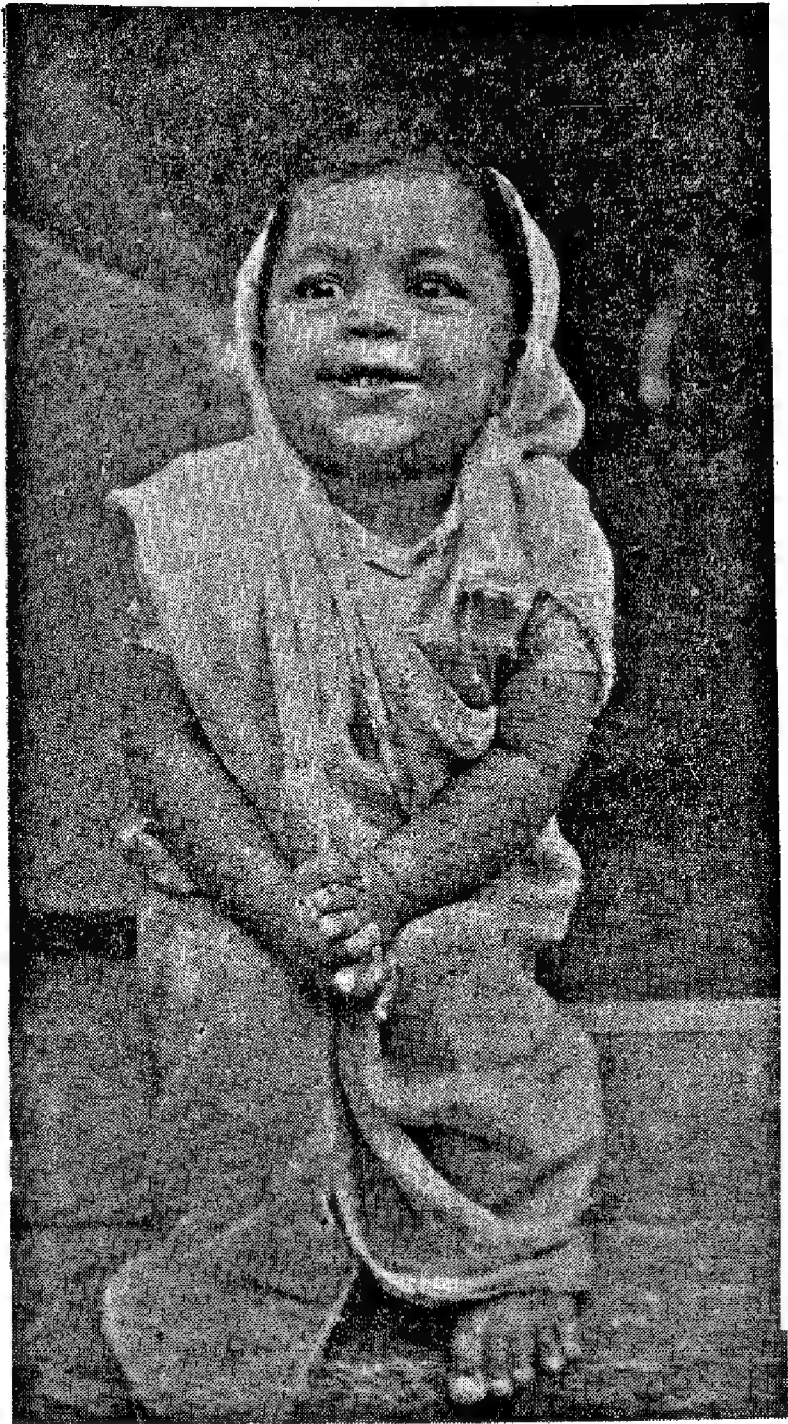
మొదటి భాగము

సంచీ, గిన్నె, చెప్పలు

దేమావని బోర్లిచాడు ఉమా అది తనదైతేగా ఏడికి పిచ్చెక్కిం దనుకుని అందరూ నవ్వారు తల్లి అప్పుడులేచి ఆన్నం వండింది.

ఇహ కామన్న మాదిగవాడీ దగ్గర చెప్పలుకుట్టడం బాగా నేర్చు కున్నాడు పదేళ్లయింది తల్లి దండ్రుల్ని చూడాలనిపించి పెళ్లో స్త్రీ నన్నాడు మాదిగాడు నరేనని పూరి కే పంపించటం బాగుండదనుకుని చెప్పలజత ఒకటి యిచ్చాడు అవి మాయచెప్పలు. అవి తోడుక్కున్నవాడికి ఏదైనా ఆపదవస్తే అవి రక్షిస్తాయి అంటే వాడిమీదికి ఎవరైనావస్తే బ్రతుక ఎగిరి ఎమపెడా బాది వదిలిపెడ తాయి.

కామన్న బయల్దేరి ఫీకటిపడే టప్పటికి తనపూరికి మూడుమైళ్లలో వున్న సత్రపు దగ్గరికి వచ్చాడు డబ్బులేదుకదూ దగ్గర అందుకని ఆన్నం తినకుండా కాసిని మంచి సీట్లు తాగి అరుగుమీద పడు కున్నాడు కొంతసేపయ్యాక యజమాని బయటికివచ్చాడు పూరి కేనే వాడు ఫీమన్న సంచీతోనూ, సోమన్న గిన్నెతోనూ కోటికర్వగు డయ్యాడు అయినా బుద్ధిమూర లేడు ఏదో ఒకటి దొంగతనం చేస్తేగాని వాడికి తోచదు నిద్ర పోతున్న కామన్న వంక చూశాడు కాళ్ళకి చెప్పలున్నాయి నిద్ర పోతున్నా చెప్పలు విడవకుండా పడుకున్నాడేమా అని ఆశ్చర్యం వేసి ఇందులో ఏదోకిటుకు వుందను కున్నాడు. మామూలుగా బుద్ధి

పెద్ద పెరక్కి

—భావో. కి వీరన్న, విజయవాడ.

గడ్డికిరిచింది నమ్మదిగా చెప్పలు లాగావో లేదో చెప్పలు రెండూ తీయటం మొదలెట్టాడు కొంచెం చివ్వున ఎగిరి ఎశపెడా దవడలు

★ సంచి, గిన్నె, చెప్పలు ★

వాచేట్టు బాడేయటం మొదలెట్టాయి. కామన్న నిద్రపోతూనే వున్నాడు.

యజమాని చెబ్బలు తింటూ అక్కడే కేకలేస్తే కామన్న లేస్తాడేమోనని లోపలికి పరిగెత్తాడు. చెప్పలు వెంటబడి వీపు, దవడలూ, ముక్కు, మూత చితకొట్టేస్తున్నాయి. పట్టుకొందామంటే అరిచాడు.

ఎక్కడికిపోయినా వెంటబడుతున్నాయి. నెత్తురు కారుతోంది నోట్లోంచి. వీపు వాదిపోయింది. బాబోయ్, బాబోయ్ అని కేకలేశాడు. అందరూ లేచారు. ఎవరికీ ఏమీ తోచక వాళ్లూ కేకలెయ్యటం మొదలెట్టారు. ఈ కేకలకి కామన్న లేచి చెప్పలు లేకపోవటం చూసి సంగతేమిటో తెలుసుకుందామని లోపలికెళ్లాడు. యజమాని కామన్న కాళ్ళమీద పడి “బాబోయ్ రక్షించు. తప్పచేశాను. ఇహ నెప్పడూ దొంగతనం చెయ్యను బుద్ధి వచ్చింది.” అన్నాడు. కామన్న చేత్తో చెప్పలు పట్టుకొని తొడుక్కుని “నువ్వది వరకు దొంగతనం “శేకావా” అని అడిగాడు.

శేకాను. ఇద్దరు అమాయకుల దగ్గర్నుంచి ఒక డబ్బుసంచి, ఒక అన్నపుగిన్నె దొంగిలించాను.” అన్నాడు. “అయితే నాకియ్యి అవి” నేను తీసుకుపోతా”నన్నాడు.

“ఇవ్వకపోతే చెప్పలు నిన్ను చంపేస్తాయి.” అని బెదిరించాడు. యజమాని ఏంచేస్తాడు? చచ్చి

నట్లు తీసుకొచ్చి యిచ్చాడు. తూర్త సంచిపోతది, గిన్నె చిట్టుది.

“దీంట్లో, ఏమున్నాయని దొంగిలించావు” అని కామన్న అడిగాడు.

“బాబూ! దీంట్లో, మహిమలున్నాయి.” అని యజమాని మహిమలన్నీ కామన్నకు చెప్పాడు.

“సరే యిక నెప్పడూ దొంగతనం చెయ్యకు. బుద్ధిగా వుండు” అని తెల్లారేక గిన్నె, సంచిలతో కామన్న స్వగ్రామం చేరుకున్నాడు. తల్లి తండ్రి కాదుకుని కావలించుకున్నారు. తల్లిని అన్నం వండద్దన్నాడు. తండ్రిని పనిలోకి వెళ్లవద్దన్నాడు. వాళ్లు సంగతేమిటని అడిగారు.

“ఏమీలేదు నేను రెండువస్తువులు తెచ్చాను. అవి మనకు పంచభక్త్య పరమాన్నం, కావలసినంత డబ్బు యిస్తాయి.” అని గిన్నె “సంచిలు చూపించాడు.

“పోరా పిచ్చివాడా! నీ అన్నల్లాగే తెచ్చారు. మహిమలూ లేవు మాయలూ లేవు. వట్టి సంచి డబ్బు నిస్తుందా? వట్టిగిన్నె అన్నం పెడుతుందా.” అన్నాడు తండ్రి.

“అలా కాదు, నేను చూపిస్తాగా!” అని కామన్న సంచి బోర్లించి “సంచి, సంచి, డబ్బు!” అన్నాడు. డబ్బు కుప్పలుగా కురిసింది.

విస్త్రుట్లో గిన్నె బోర్లించాడు. రకరకాల ఆహారపదార్థాలు తయారయ్యాయి. తల్లి, తండ్రి, అప్పడే పొలంలో పనిచేసే వచ్చిన భీమన్న, సోమన్న అంతా ఆకర్షణపోయారు.

ఒక స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరు తనిఖీ వెళ్లాడు: హిస్టరీక్లాసులో ఒక కుర్రాణ్ణిపిలిచి:

“అబ్బాయీ, యే యాధమయినా సరే కరెక్టుగా ఏసంవత్సరంలో జరిగిందో చెప్పు. నీకు గుర్తున్నది చెప్పు.

“1111 సం॥లో ఏయుత్తము జరగలేదండీ”

—ప్రశాంతరావు, విశాఖపట్నం.

అన్నం కడుపునిండా తిన్నారు. డబ్బుతీసి దాచాడు. భీమన్న “నీకీ సంచి ఎక్కడిదిరా?” అని కామన్నను అడిగాడు. కామన్న తను సత్రవలో బనచెయ్యడం, సత్రవయజమాని తన చెప్పలు దొంగిలించడం వగైరా సంగతులన్నీ చెప్పాడు. అప్పుడు భీమన్న, సోమన్న ఒక్కసారిగా “ఈ సంచి నాదే”, “ఈ గిన్నె నాదే” అని సంతోషంతో అరిచారు. “సత్రవయజమానికి మహా బాగా బుద్ధి చెప్పావు” అని తమ్ముణ్ణి మెచ్చుకున్నారు. కామన్న భీమన్న సంచి భీమన్నకి, సోమన్నగిన్నె సోమన్నకు ఇచ్చివేశాడు.

వీటితో ముగ్గురు అన్నదమ్ములూ, వారి తల్లిదండ్రులూ గొప్ప భాగ్యవంతులయ్యారు. తోటిమానవులయెడ దయగా ఉంటూ, శానధర్మాలుచేస్తూ, అతిథులను సత్కరిస్తూ, ద్రోహం తలపెట్టిన వాళ్లకు చెప్పచెబ్బలు బహుమానం చేస్తూ చాల వర్షాలు సుఖంగా జీవించారు.

* * *

కొన్నాళ్ళకు మేము వుండే
యిల్లు మారవలసి వచ్చింది. ఆ
కొత్తయిల్లు మా మేష్టరుగారింటి
దగ్గరే అయింట్లోకి వెళ్ళిన తరు
వాత మా మేష్టరుగారి బాధకు
కారణం నాకు తెలిసింది. కామమ్మ
అనేపిల్ల మా ఇంతులుగారింటి
పక్కయింట్లో వుండేదట. ఆ పిల్లా
మా ఇంతులుగారూ ప్రేమించు
కొన్నారట. వారిద్దరూ వివాహం
చేసుకుందామని నిశ్చయించు
కొన్నారట. కానీ, ఆపిల్ల తల్లి
దండ్రులు అంగీకరించక ఆమెను
బూత్కారంగా వేరొకనికిచ్చి

వాక్యోజ్ఞ నేను పారం చదువు
కోకుండా బడికి వెళ్లాను. ఈ సంగతి
నాముఖంమీద రాసినట్లు కనిపిం
చిందో ఏమో ఎన్నడూ అడగని
పంతులుగారు ఆరోజునే నన్ను
పశ్చిలవై ప్రశ్నలు అడగటం
మొదలుపెట్టారు. నేను వాక్య
ప్రశ్నకూ జవాబు చెప్పలేక
పోయాను. దానిమీద ఆయన
నాచేవి మెలిపెట్టి దండించారు.
అంతమంది పిల్లల్లో నన్ను అవమాన
పరచినందుకు నాకు చాలా కష్టం
వేసి చాలానేపు ఏడ్చాను. ఆయన
నన్ను దండించి ఏమీ జరగనట్లుగా
పారం ముగించుకొని వెలిపోయారు.

ఆమరునాడు కొంచెం తొందరగా బడికి వెళ్లి బోర్డుమీద సీమనున్నందుక్కతో, “పూరుగింటి కామమ్మ” అని రాసి ఏమీ ఎరగనట్లు కూర్చు

మా ఆంధ్ర యువ బి. యిడి. చదువు

మా ఆంధ్ర యువ బి. యిడి. చదువు

ఏ తెరువు లేకపోతే బడిపంతులు బెస్ట్ అన్నాడు. అక్కడికి అదొక సులభమైన పని అన్నట్టు. కాని మా అన్నయ్య బి. యిడి. చదివే అవస్థ చూస్తే అసలు బడి పంతులు ఎట్లా అవడమా అనేది పెద్ద సమస్యగా కనపడింది.

మా అన్నయ్య బి కామ్. ప్యానయి ఏవో కొన్ని చిన్న చిన్న ఉద్యోగాలు వెలిగించాడు. బ్రహ్మ చెప్పినదే వేదము; బుద్ధుడు చెప్పినదే నీతి అన్నట్టు—ఎవరు చెప్పి పెట్టారో కాని మా నాన్నగారు ఒకనాడు అమాంతంగా ఇంటికివచ్చి మా అన్నయ్యను బి. యిడి. చదివితే మాష్టరు ఉద్యోగం నుండి గూళ్ళ ఇనస్పెక్టరు కూడా అవచ్చని బలవంతంగా వాడిని బి. యిడి. లో చేర్పించారు. మొదటి లోజు లలో చదువేమీ లేదు కాబట్టి మా

వివాహం చేశారట. ఆమె ఈ ఎడబాటు సహించలేక ఆత్మహత్య చేసుకుందట. ఎంత ఘోరం!

నాకీసంగతి తలుచుకున్నప్పుడల్లా ఇప్పటికీ కళ్ళ వెంట నీళ్లు తిరుగుతై. చిన్నతనంలో తెలియక ఎంతతప్పు చేసిందీ యిప్పుడు అర్థమవుతున్నది. 'నేను చేసినతప్పుకు, మాష్టరుగారికి కలిగించినవేదనకు, ప్రాయశ్చిత్తం లేదు' అనిపిస్తుంది ఇప్పుడు.

అది నాకు చిన్నతనం. ★

అన్నయ్య మంచి హుమారుగా తిరిగేశాడు. కాని క్రమంగా పాఠాలు మొదలెట్టిన తరువాత వాడి అవస్థ చూస్తే నిజంగా నాకే చాలా జాలి పోసింది. ఎందుచేతంటే, వాడు చదివే చదువుకి చేయబోయే పనికి కొంచెంకూడా సంబంధం కన్పించలేదు. పోనీ డిగ్రీకోసం ఏ చదువు వైతేనేం అంటారేమో—ఆ చదువైన కొద్దిగా పరిమితి అనేది ఉంటే ఇంత గొడవ లేకపోను. ఏవో రికార్డులలో అవసరమున్నవి లేనివి ఊహించుకోవచ్చు. సరస్వతీ దేవి

కూడా ప్రతి బామ్మ వెయ్యాలట. కాకితకలు, కోడితకలు, ఆకులు, పువ్వులు, లతలు, లేసులు—అవీ, ఇవీ అని లేదు—ఏవైనా సరే—ప్రతీది అమాంతంగా రికార్డు లోకి ఎక్కవలసిందే. ఇవన్నీ మీకెందుకురా అని అడిగితే, వాడికే కాదు ఆ మాస్టర్లకే తెలియ అంటాడు మా అన్నయ్య.

పోనీ వాడి చదువేదో వాడు చూసుకుంటే నాకు ఊధవ్రాయవలసిన అవసరమే లేకపోను. వాడికి మేం పదిమందీ ఏజంటుగా ఈ అర్థం లేని పనిచేసినా చాలలేదు. అందులో మా సంసారం కొద్దిగా పెద్దదేమో ఆమాత్రమైన జనం ఉన్నారు. లేని వాళ్ళ గతి ఏమైందో పెరుమాళ్ళ కరుక. బామ్మలు, మేపులు వెయ్యడానికి వాడికి తిరుబడిలేక మా పెద్ద

అన్నయ్యను దానికి ఏజెంటుగా చేశాడు. కాగితం పువ్వులు, అట బామ్మలు చెయ్యడం, అల్లికలు అల్లడం మొదలైన పనులు నాకు అంటగట్టాడు. నూలువడకడం మా అమ్మకి అప్పగించాడు. ఇంక చిన్న తమ్ముళ్ళూ, చెల్లాయిల మాడవుడి వేరే చెప్పనక్కర్లేదు. ఈ కలు, బామ్మలు, పోస్తు బిళ్ళలు మొదలైనవి ఎక్కడ కనపడినానరే పట్టుక రమ్మనేవాడు. వాటి నన్నింటినీ వేరువేరుగా బామ్మల పుస్తకాలలో అతికించడానికి ఇంకొకరిని పురమాయింపాడు.

ఒకమారు మా యింటికి ఏవరో పెద్దమనిషి వచ్చారు. ఆయన చేతిలోని పుస్తకం మా తమ్ముళ్ళు, చెల్లెళ్ళ దృష్టిలో పడింది. ఆయన పుస్తకం కొంత చదివి బల్లమీద

పెట్టారు. వీళ్లు మెల్లిగా ఆ పుస్తకాన్ని వేరే గదిలో మూలకి తీసి కెల్లి దాన్ని పూర్తిగా చిత్రపథ చేసి తిరిగి యధాస్థానంలో దానిని వజేశారు. ఆయన మళ్ళీ పుస్తకం తెరిచేటప్పటికి దానినిండా పెద్దపెద్ద కన్నాలు కనిపించాయి. ఏం చేస్తాడు? పాపం! సంగతంతా ఆయనకే అర్థమైంది. పుస్తకం పాడైందనే బాధతో ఆయన మా అన్నయ్య చదువుని కొద్దిగా స్త్రాంతంచేసి వదలి పెట్టారు.

నిజంగా వాడు బడినుంచి ఇంటికి వచ్చాడంటే చాలు - వికా కందరికి ఏదో భయంగా వుండేది. ఎందు చేతంటే రోజురోజుకీ ఈ అర్థంలేని పని పెరిగిపోతోంది. అది వచ్చి మా అందరిమీదా పడుతోంది. ఇంత పని చేస్తూంటే వాడి మాష్టర్లు ఊరు కోకుండా వాడి బామ్మలు బాగున్నాయని ఇంకా కొన్ని ప్రదర్శనలతో పెడతామని వెయ్యమన్నారు. ఏవో మట్టి బామ్మలు కూడ తయారు చేయమన్నారు. పాపం! వాడు కూడ మా శ్రమ చూసి చాలా బాధపడ్డాడు. కాని ఏం చేయగలడు—వాడిని చూసి మేము, మమ్మల్ని చూసి వాడు విచారించాలే కాని. ఈ బి. యిడి. వాళ్ళ పాట్లు అధికార్లు కొంచెం విచారించి ఈ చదువును తగ్గిస్తే బాగుండును.

వీడి పనితో ఇంట్లో ఎవళ్లకీ విశ్రాంతి అనేది ఉండేకాదు. పెల్లి వారిలాగ ఏదో పెద్ద ఘన కార్యం చేస్తూన్నట్లు ఉండేవాళ్ళం. కొంపలిసి ఇంటికి ఎవరైనా వస్తే పెద్ద చిన్న తారతమ్యం లేకుండా

వారికి ఒక డ్యూటీ పడేనేవాళ్ళం. ఇంతకీ బి. యిడి. మా అన్నయ్య చదువుతున్నాడా లేక మేమా అని పించేది. వీడి చదువు ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుందా - ఎప్పుడు విశ్రాంతిగా నిద్రపోదామా అని మేమందరం వెయ్యి చేముళ్లకి మొక్కుకొనే వాళ్ళం.

ఎట్లా అయితేనే—బి. యిడి.

చదువు పూర్తయిందని పించాము. కాని మాకు పట్టుకున్న సందేహ మేమంటే—ఇంతకీ ఈ బి. యిడి. లండరికి, కనీసం ఈ వడిన శ్రమ కైనా బడి పంతులు ఉద్యోగం ఇస్తారా లేదా అని. ఇంకమాత్రం మా యింట్లో ఎవళ్ళూ బి. యిడి. చదవకూడదని మేమందరం గట్టిగా శపథం చేసుకొన్నాం.

20 రూపాయలకే

ఒక మంచి రేడియో!

3 వాల్వ్లు! 3 బాంబు! ఏ సి. కరెంటు రేడియో! లేక డ్రైబ్యాటరీ రేడియో! అన్ని ఫీచర్లు, ఇండియన్ స్టేషన్లు అందుకొనేది! వుండక కావినా!

స్పీకరు, పికప్ వాడవచ్చును.

రేడియో స్వల్ప ధర స్క్రీమ్ వివరములకు ఈ రోజుననే వ్రాయండి.

ఆంధ్రదేశమునకు బుష్ & మెరిల్ రేడియో డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

నారాయణ్ రేడియో స్టోర్సు

(గవర్నరు పేట కాఫీహోటల్స్ సెంటర్ మీదుగా)

గవర్నరు పేట : : బెజవాడ - 2

రిజిస్ట్రేషన్ నెం 2791

వేసవి కానుక పెరిగిం : Swarnbhumi

గొప్ప బహుమతి

మీరు తప్పక ఒక బహుమతి గెలవాలి! అన్ని బహుమతులు గ్యారంటీ చేయబడినవి.

అంత సరిగానున్న ప్రతి ఆస్పరకు రు. 6555. మొదటి రెండు వరుసలు సరిగానున్న ప్రతి ఆస్పరకు రు. 1255. మొదటి ఒక వరుస సరిగా నున్న ప్రతి ఆస్పరకు రు. 135. a, b or a, c సరిగానున్న ప్రతి ఆస్పరకు రు. 20.

a	b	
c		

ఇచ్చట చూపిన చదరంలో 6 నుండి 21 వరకు అంకెలు వాడి నిలువుగా గాని, అడ్డుగాగాని, అయిమూలంగాగాని ఎటు చూసినను మొత్తం 64 వచ్చునట్లు వేయవలెను. ఒకసంఖ్య ఒకసారే వాడవలెను.

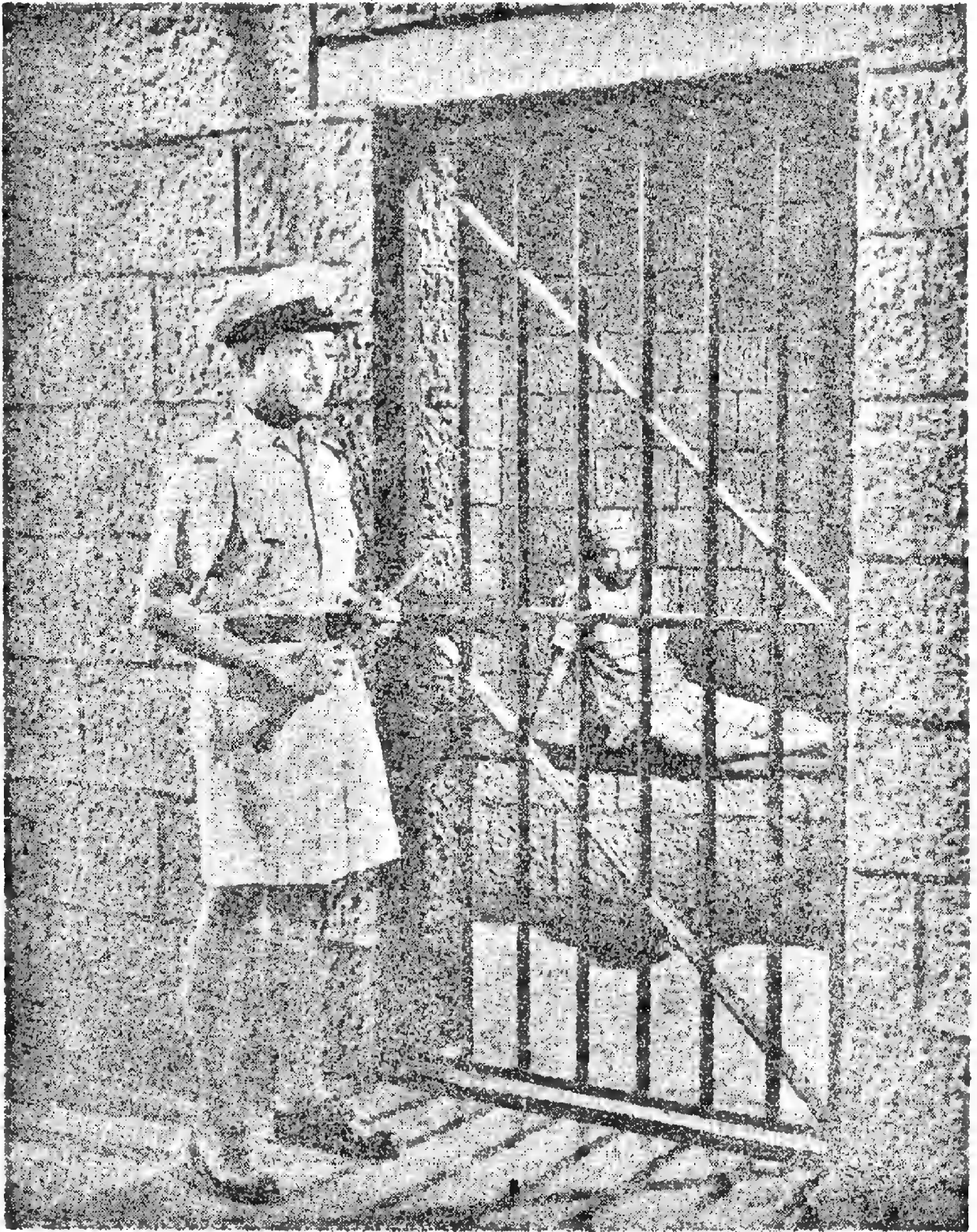
గవర్నరీ కరెం

8	16	18	22
14	21	7	16
19	12	18	9
17	10	20	11

మొత్తం 58

ఆఖరు పోస్టింగు తేది 16-4-54 ఫలితము 27-4-54 ప్రవేశము: ఒక ఎంట్రీకి రు. 1/-; 4 ఎంట్రీలకు రు. 8/-లు, 9 ఎంట్రీల ప్రతి సెట్టుకు రు. 5/- రూపు: పై రేటులకును రుసుముతో సాదాకాగితం మీద ఎన్ని ఎంట్రీలైనను పంపవచ్చును. రుసుము మనియార్డరు ద్వారా గాని పోస్టల్ ఆర్డరు ద్వారాగాని, బ్యాంకు డ్రాఫ్టు ద్వారాగాని పంపవలెను. ఫిల్లిలో ఒక పెద్ద బ్యాంకులో డిపాజిటు చేసిన సీల్డ్ సాల్వ్యాషనుతో, లేక దానివరుసలతో సరిపోలియుండు సాల్వ్యాషను లేక వరుసలు మాత్రమే సరియైనవిగా ఎంచబడును. అంతా సరిగా వచ్చిన సాల్వ్యాషనులను బట్టి మారుచుండును. కానీ గ్యారంటీ బహుమతులు మాత్రము మారవు. సాల్వ్యాషనులో ఇంగ్లీషు అంకెలు మాత్రమే వాడండి. ఫలితములకుగాను ఎంట్రీలతో స్వంత ఆదేశము వ్రాసి విళ్ళు అంటించిన కవరు పంపవలెను. క్లకబర్ల తీర్పు భాయము గాను రా ప్రకారము బద్ధమైనది గాను వుండును. మీ ఎంట్రీలు రుసుములు దిగువ అడ్రెసుకు పంపండి:-

Capital Traders Regd, (16) Post Box 1475, Ch Chowk, Delhi

‘పల్లెపడుచు’లో రామశర్మ, సి. యస్. ఆర్.

‘రాజా-శేడా’లో ఒక ఘట్టం.

★ వా హి నీ వా రి పె ద్ద మ ను మ లు ★

మార్చి 11 వ తేదీన ఆంధ్రదేశంలో విడుదలైన వాహినీ పిక్చర్స్ వారి ‘పెద్దమనుషులు’ 28 వ తేదీన వాహినీ స్టూడియోలో ప్రతీకా ప్రతినిధులకు తదితరులకు చూపబడింది. శ్రీ కె. వి. రెడ్డిగారు డైరెక్ చేసిన ఈ చిత్రంలో గారీ వాడ శాస్త్రి, లింగమూర్తి, రేలంగి, శ్రీరంజని, వద్యావతీదేవి, హేమలత మొదలైనవారు నటించారు. శ్రీ డి. నరసరాజుగారు సంభాషణలు రచించారు. ఇ. లెన్ వ. ప్రసాద్ నాటకం “పిల్లర్స్ ఆఫ్ సానైటీ” లోని కథను ఆంధ్రదేశపు వాతావరణానికి అనుగుణంగా మార్చారు. ఆయన ఇలాటి మార్పుల సంభవించే అతికని అంశాన్ని సంభాషణలు వ్రాసిన నరసరాజుగారి చాక చక్రమూ, డైరెక్టర్ రెడ్డిగారి నైపుణ్యమూ కొంత కమ్ముకున్నాయి. ఆయా ప్రాంత నిరూపణకు, అనేక సన్నివేశాలను కథలో అమర్చడానికి నరసరాజుగారి రచన ఎంతో తోడ్పడింది.

ఈ చిత్రాన్ని సీరించి వివిధాభిసారాలును రేలపురా కొందరు ప్రేక్షకులు వ్రాసిన వ్యాసాలలో ఒకదానిని ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము.

ఊరూరా

పెద్దమనుషులు,
ఊరికో
తిక్క శంకరయ్య.

‘వస్తున్నార, వస్తున్నారు’ అన్న పెద్దమనుషులు ఆంధ్రదేశానికి వచ్చి అప్పడే రెండు వారాలు చాటింది వీరి బాలకం మాస్తే, యింకో రెండు మాడు వారాల పాటు యిక్కడే నివసేటటు మామా వస్తున్నార ఒక్కొక్క రోజు, రోజు! మాడుసార్లు చొప్పునా, మిగిలిన రోజుల్లో రోజుకి రెండుసార్లు చొప్పునా వీరంతా కలిసి ఆడుకున్న పాటకంయూలంగా ఆంధ్రదేశంలో యారోజున ఎవరినీ పెద్దమనిషి అని ఎదురుగా నిలబడి అపటానికి ఆస్థారం తేసుండా పోయింది ఇంతవరకు ఎవరినైతే పెద్దమనుషులను అనుకుంటున్నామో వారందరినీ యిక వదిలేసి, పెద్దమనుషులతోసంసారా ప్రజల నడుమ వెతుక్కోవాలి కాబోలు!

ఎదుట అనుకుంటాం కాని—నిజానికి గౌరవం, హోదా, ప్రచారం అన్నీ ‘పెద్ద

మనుషుల’కే, నుమండి! మాటవరకు! మాడండి—వాహినీవారి పెద్దమనుషులు “ప్రాప్తి” చాలామటుకు, పాటల, పుస్తకాలమీదా, పూర్తిగా ఆ ఛైర్మన్ ధర్మా రావు, ఆయన హంగుదారు ‘నెంబల్స్’ కాగోడీ, అకతారం, సిద్ధాంతిగార్లతో బొమ్మలున్నాయి ఆయన్ని ‘సహా’లో చేయలేదే కాబోలు, పాపం—పేడ ప్రభావేన ప్రతీకా సంపాదకుడు రామ వాసుగారి బొమ్మ పుస్తకంమీద వెయ్యి తేడు

రామవాసుగారు కోర్కలో బోనెక్కి ధర్మాధర్మాల నిర్ణయించేవాడు, పాపులారిటీ వేసేవాడు ఆ ధృగవంతుడున్నాడన్నప్పుడు, మామా అలాగే అనిపించింది కాని, నలుగురు పెద్దమనుషులూ కలిసి బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వర్లను భారతేస్తున్నప్పుడూ, అది శేవసన్యాసిని అనింటా తిప్పకోమని వాళ్ల పని వాళ్లం కావీస్తున్నప్పుడూ ఆ ధృగవంతుణ్ణి మాస్తే తగని జారిపెడింది మనలోపాటు దేవుణ్ణిమానీ జారిపడ్డవాడు—తిక్కనాడైతే అయినాడు కానీ,—శంకరానంద స్వామి అ త్తారు ఒకడున్నాడు

ఛైర్మన్ గారు దేవాంతక సరాంతకులు. దేవుణ్ణి సరే, పెళ్లగించి మూలకు పెట్టారు. ■ శ్రీకోసమని తెమ్ముడు పేచ్చివాడని పూ

జేబిడ్డ, చాండ్ బర్డ్, పిరా మిడర వారు నటించారు. ముప్పయ్యేళ్ళకు పైబడినవని అనీ, ఎవరి పుష్పం వారి చేతిలోనే ఉందనీ సందేహం లేదు. ఈ చిత్రం నిర్మాణమునకు పట్టణంలోని టెల్లూరు చిత్రంలో మాత్రం 'బోపాలిష్' చేసి బ్రతికాలనే పట్టుదలతో నేక కష్టాల నెదురుకొన్న అన్న చెల్లెళ్ళను పట్టులేని ధనవంతులైన దంపతులు పెంతుంటారు అంటే కథాంశం! తల్లిదండ్రులు లేని అన్న చెల్లెళ్ళు భోలా, (రతన్), జేబిడ్డ (జేబిడ్డ) కమలా చాచీ (చాండ్ బర్డ్) పాల కడతారు బొంబాయిలో పడుపువ్వు తిరిగి వచ్చే కమలా చాచీ ఈ యిద్దరినీ ముప్పయ్యే దిబ్బలు సంపాదించుకుని తెలుసుని బాధిస్తూఉంటుంది. తాగుబోలెవా మంచి అంతకంతకంటే కల బాధుడు ముప్పయ్యేవాడు జాన్ బ్రాచా (జేబిడ్డ) ఆ మురికిపిల్లల్లోని కాల సారిక లందిరినీ పొగుచేసి ముప్పయ్యేళ్ళు కూడదనీ, చేతనైన పనేదో చేసుకుని జీవనాధారం సంపాదించుకోవాలనీ బాధిస్తూ ఉంటాడు జాన్ బ్రాచా బోధవిని భోలా, జేబిడ్డ పిల్లల్లో తిరిగి బూట్లు పాలిష్ చేస్తూ 'పట్టు' సంపాదించడానికి ప్రయత్నిస్తారు. పట్టులని నిర్బంధించి కమలాచాచీ పెట్టే ఫలా, పనిదొరక్క దబ్బులంతకే పట్టే కలి బాధల వల్ల అన్న చెల్లెళ్ళ కల్పం చలించదు. వానాకొలంలో త్రిగా పని లోపించి ఆకలికి తాళలేని రిస్కిలో ఒకరోజున అన్నా చెల్లెల్లా విడిపోతారు. విడ్డలులేని ధనవంతులైన దంపతులు చెల్లెలు జేబిడ్డను పెంచుకుంటారు. చుట్టూగా తాగుబోతులైన జాన్ బ్రాచా

విడాదిపాటు కైలు శిశు అనుభవించినట్లు భోలానికూడా ఆ ధనవంతులవద్దకు చేర్చడంలో పోష్యుడతాడు. ఈ చిత్రంలో జేబిడ్డ అభినయం అత్యంత ముఖ్యంగా ఉంది.

★

నినిమా వార్తలు

భారతదేశ చలనచిత్ర పరిశ్రమలో ఉత్తమ చిత్రాలను ప్రోత్సహించడానికి గాను 'ఫిల్మ్ ఫేర్' వారు నెలకొల్పిన 'శ్రీ' బహుమతులు మార్చి 21 న తేదీని బహుళరంగుడినాయి హోలీ వుడ్ లో 'అమ్మార్' బహుమతుల మాదిరి కాక ఇక్కడ ప్రేక్షకుల బాలబో ఫలితాలనుబట్టి బహుమతులు నిర్ణయించబడినాయి. నిర్ణయాలను ప్రేక్షకులకు విడిచిపెట్టి మేలుగానే ఉన్నాయని ఆ ప్రతిక ఆధిపతులు ప్రకటించారు. బహుమతులను కొందిరు పాతకులచేత ఇప్పించారు. ఈ ఉత్సవానికి అమెరికన్ రాయబారి వార్టీ వి. ఏ. లెన్ ఆధ్యక్షత వహించారు.

బహుమతులు పొందినవారు

- 1 ఉత్తమచిత్రం 'బో విమా జమిన్' - నిర్మాత బిమల్ రాయ్
- 2 ఉత్తమ దర్శకుడు - బిమల్ రాయ్
- 3 ఉత్తమనటి - మివాకుమారి
- 4 ఉత్తమ నటుడు - దిలీప్ కుమార్
- 5 మంచిపాట - 'కు గంగా కి మాజ్' (బ్రెజ్ బావ్ రా) - నాన్

భారతదేశ మంతటా నిర్వహించబడిన కాలిడ్ కావడంవల్ల దక్షిణ భారతదేశంలో

నిర్మించబడిన తెలుగు, తమిళ చిత్రాలకు ఈ బహుమతులలో స్థానం లభించక పోవచ్చు. కాబట్టి ముద్రాను చిత్రాలకి వేరే బహుమతుల సంగతి ఆలోచించడం మేలు.

* * *

ఆనందా ప్రొడక్షన్స్ వారు 'మేలు కొలుపు' అనే చిత్రాన్ని ప్రకాశ్ నూడి యొక్క తెలుగు తమిళ భాషల్లో తీస్తున్నారని తెలియజేసారు. ప్రకాశ్ రావు, కథ సంభాషణలు తానీ, శ్రీశ్రీ సంగీతం పెంచాల్ల. జనరలక్ష్మి, శ్రీరామ్, జమున, నీ యస్ ఆర్, సుందరమ్మ, లంక సత్యం, మిక్కిలి నేని, కుటుంబరావు, రఘునాథ్, సుధాకర్ మొదలైనవారు నటిస్తున్నారు.

* * *

కరల్ చంద్రుని 'పరిణేతా' నిర్మించిన అశోక్ కుమార్ ప్రొడక్షన్స్ ఇప్పుడు కైల జానందముఖర్ కృతి 'సమాజ్' చిత్రంగా తీస్తున్నారు. ఈ చిత్రంలో అశోక్ కుమార్, ఆహ, ఉమాకిరణ్, అనూప కుమార్, శశికళ, వజీర్ హుసేన్ మొదలైనవారు నటిస్తున్నారు.

విలువకు మించిన భారత వైద్యం

"బాల మాంత్రికుడు"

(ఎల్లంపి గిరిగంగా పెట్టే వాక్యం కథ)

విడి నెల 4 అటాల్!

కథ జగద్ మహిమచే రంగులు

అనేక పరికృత హంగులు

50 రూపాయల ఉచిత బహుమతులు

విజయ నగర కర్ణాటకం

రాధారమణ్ కార్యాలయం,

హిందూ (ఆంధ్ర)

'జంగారు పాప' ప్రారంభోత్సవ సందర్భంలో హామీసంబంధం తీయబడుతున్న భోట

యోగాసనములు-దేహారోగ్యము

11. ఆహార

నియమములు

ఈ వ్యాసముందలి యంశములు హతయోగ ప్రదీపిక, శాంబోగ్యోపనిషత్తు, శ్రీ భగవద్గీతలనుండి గ్రహింపబడినవి ఈ చెప్పబోవు ఆహారనియమములు సామాన్యముగా యోగాంగా భాగ్యులందరికి అన్యయించగలవననూ, రోగప్రీడితులకు మరి కొన్ని విశేషనియమములు గలవను విషయమును పారమిలు మనగవరాదు.

పూర్వకాలమునకు భారతీయులు దీర్ఘాయురారోగ్య సంపదలతో వృద్ధిపొంది అసాధారణ ప్రజాకాలమునై శాంతి, ఏకాగ్రత, ఆత్మధ్యాన పరాయణులై శుభములను సార్థకపరుచుకొనిరి. ఇప్పటికిని అవి వారు లేకపోలేదు ఇందుకు వారి ప్రకృతిమైన సాధనము ఆహార సేవనమును నియమముల ననుసరించుటయే.

శాంబోగ్యోప నిషత్తులో తిండియైన ఉద్దాలక మహా పుత్రుడైన శ్వేతకేతువున కిచ్చిన ఉపదేశ మందిట్లున్నది: “అన్న మయంహి సామ్యమనః ఆపోమయః ప్రాణః లేహోమయావాక్ ఇతి” అనగా ఏకాగ్రతను గాని మనశ్శాంతియును సగుణమగును భుజించు ఆహారము కారణము ఎట్టి ఆహారమును భుజింతుమో అట్టిదే మనోవ్యాపారము. ప్రాణశక్తికి, అనగా ఆయుర్యవృద్ధికి మనము తాగునీరు ఆధారము. ఆనీరు స్వచ్ఛమైనది తీసిగల్గినదియై యుండవలెనేగాని, బురదమయముగాని ఉప్పుగాని ఉండరాదు. వాక్కుశక్తి కారణము ఆవు నెయ్యి, ఆవు పాలు, ఆవు పెరుగు ఆధారము ఆవత్కాలముందు శేషపాలు మొదలైనవి స్వీకరించవచ్చు నేగాని పాలపాడులు, వనస్పతి నూనెలు పనికిరావు.

1 రుద్రకేతుమూర్తి ఔషధం

సంతానం ఎక్కువకొన్ని
అక్కరలేనివారికి రూ. 10-0-0.

2 శుక్ర గ్రహరాజ భస్మం

సంతానము కలుగుటకు రూ. 10-0-0.
పోతు కుటుంబం కోసం

విలాసము, స్వామిజీ-స్వహాస్యరోడ్డు, నెం 30
పెరంబూరే బేరక్ పోస్టు, మద్రాసు 12.

“ఆహార శుద్ధో సత్త్వ శుద్ధిః సత్త్వ శుద్ధౌ గృహ సత్త్వతిః సత్త్వతిలంభే సర్వ గ్రాహిణాం విప్రమోక్షః” అనగా శుద్ధమైన సాత్త్వికాహారమును సేవించుట వల్ల సేమనస్సు ప్రకాంతముగను, శరీరము ఆరోగ్యవంతముగను ఉండగలవు. మనస్సు పరిశుద్ధముగానుండి శరీరము ఆరోగ్యవంతమై వికసించుచున్నప్పుడుగాని స్మరణశక్తి కలుగదు. స్మరణశక్తి వృద్ధి అయినప్పుడే తరచు కలుగు సంజేహములు తమంత తాము నివృత్తికొగలవు. సంజేహగ్రస్థులు వదిలినచో ప్రజ్ఞ వృద్ధి చెందును.

టి. కృష్ణమాచార్య

శ్వేతికేతువున కీరీతిగా తిండి తుపదేశించినట్లు ననుబోలు వేదాస్తులు ఉపన్యసింతురేగాని ఆచరణలో బెట్టువారు చాల యరుదని చెప్పటలో దోషములేదు.

హరయోగ ప్రదీపికలో నిట్లు చెప్పబడినది.

“అభా సకాలే ప్రథమం శస్త్రం
క్షీరాజ్ఞ భోజనం
తతోభ్యాసే దృఢీ భూతేన
తద్భుక్త నియమగ్రహః”

అనగా యోగాంగా భ్యాసములను మొదలు బెట్టినవారు ప్రారంభదశలో ఆహారముందు పాలు నెయ్యి విశేషముగా కలిపి భుజించవలెను. యోగాంగా భ్యాసము సమృద్ధమైన పిమ్మట అంత ఆధిక మనసరము లేదు. ప్రారంభదశలో యోగాసన ప్రాణాయామాదులవలన మాంస పిండములు ఎండిపోయినయడల మలబద్ధము సంభవించి అనారోగ్య కారణమగును గనుక పాలను నేరిని అధికముగా సేవించవలసిన యవసరము గలుగుచున్నది పాలు నెయ్యి అనగా పాలపాడిలో తియరుచేయబడిన పాలు కృత్రిమములైన నూనెలు మాత్రము కావు కాలమానమునుబట్టి ఇట్లు వ్రాయకతప్పదు. దృఢారోగ్య దీర్ఘాయుష్య చిత్తైకాగ్రతలు అందరికిని అవసరములేనని యిట్లు వ్రాసినాను ఇవి లేక సంసారములో గుళిము దుర్లభము. ఇది ప్రపంచమును చూసి గ్రహించగలుగారికి చెప్పట యవసరమే. హరయోగ ప్రదీపికలోనే “గోధుమ కాలియవ మక్షిక శోభవాన్నం దివ్య

ముదకంచయమింద్ర పథ్యం” అని చెప్పబడినది. అనగా బుడ్డగోధుమలు, జవగోధుమలు, సన్నబియ్యము, అరనై దినములలో ఫలించు బియ్యము, వీని అన్నము, భక్షణములు, పెసరపప్పు, పొన్నగంటిహార, మత్స్యక్షిహార, ఎరబొడ్డెహార, పొట్లకాయ, కందగడ్డ, బూడిద గుమ్మడి, లేతవంకాయ, పులిచింతాకు, అగసి (అవిసె) పువ్వుకాయ, సైంధవ లవణము, జలకర్ర, మిరియాలు, పచ్చిశొరి, (అల్లము), కలకండ్, వన్న, తేనె వీనిని ముఖ్యముగా సేవించవలెను వీని ప్రత్యేక గుణవర్తనము అవసరమని విరమించుచున్నాను.

ఇవిగాక మరికొన్ని నియమములు చిన్నీళ్లన్నానను పనికిరాదు. నూనెతో చేసిన పదార్థములు భుజించరాదు. కారము, పులుపు అధికముగా వాడరాదు ఎర్రగడ్డలు, తెల్లగడ్డలు (ఉల్లిపాయలు) నివర్తించవలెను. అత్యంతికమైన ఉపవాసముకూడదు విశేషమునడక పనికిరాదు. నివృత్తపద్ధి చలి కాదు కొనకూడదు జితేంద్రియత్వ మవసరము.

“ఉత్సాహాత్ సాహసాత్ ధైర్యాత్

■ త్వజ్ఞానాచ్చ నిశ్చయాత్
జనసంగ పరిత్యాగాత్

■ వడ్విగోగః ప్రసిద్ధతిః
సంతోషము, సత్ప్రియత్నము, ధైర్యము, సత్త్వాసత్త్వివివేకము, ఏకాంతవాసములచేత

యోగము సిద్ధించును

“అత్యహారః ప్రయాసశ్చ
ప్రగల్భో నియమగ్రహః

“జనసంగశ్చ తాల్యం
■ వడ్విగోగో వినశ్యతి

ఎక్కువగా తినుట, విశేష శరీర పరిశ్రమ (అనగా పడుకొత్తుట, ఎక్కువభారము మోయుట) వ్యర్థవాద వాక్కులవాములు,

(వతోపవాసాదులచే అవసరముగ శరీరమును శుష్కింపచేయుట, అసభ్యజన సహవాసము, చిత్రచాపల్యము—వీనివలన

యోగము స్యాధీనము కానేరదు.

రోగములవలన బాధపడువారును, చికిత్స చేయువారును యోగకాన్త్రమందు చెప్పబడిన నియమములకు వాతావరణమునుబట్టి

లోబడుట మేలు. స్త్రీలు ఋతుకాలముందును, ప్రసవకాలముందును, గర్భిణి

యవస్థలోను ఈ నియమముల ననుసరించరాదు. అనుసరించినచో వారి శరీరధర్మము,

గర్భకోశము చెడగలవు. [సశేషము.]

విజ్ఞానవిధులు

"డాక్టర్"

179. కృష్ణదేవరాయలు తెలుగువాడా?

కాడని కన్నడలవాడను విజయనగరము నేడు కన్నడ దేశములో ఉన్నది అక్కడి పాటకజనములకు తెలుగువాడు. అంభ ఇతిహాస పరిశోధకమండలివారు విజయనగర సామ్రాజ్యోత్సవము చేతుకొన్నప్పుడు కన్నడ యువకులు అల్లరిచేసిరట "కృష్ణ దేవరాయలు కన్నడుడేనని"ని విజయనగర సామ్రాజ్యస్థాపక గురువు విద్యారణ్యస్వామి కన్నడుడేనని కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు సాక్ష్యమును చూపించినారు కృష్ణ దేవ రాయలు అన్న పేరులోని 'దేవరాయలు' అన్న పదమూ, తిమ్మరుసు అనే పేరులోని 'అరుసు' శబ్దమూ కన్నడసాంప్రదాయము లోనివే కృష్ణదేవరాయల తమ్ముడు 'అచ్యుత దేవరాయలు'.

కృష్ణరాయల ఇంటి పేరు 'తుళువ' వారిని కొంపరంటూరు అంటే 'తుళు' దేశమునుంచి వచ్చిన వారని అర్థము తీయ వచ్చును బొడ్డుగోను విలేకరి యొకడు "కృష్ణరాయల కుటుంబములో మాట్లాడు తున్నది దక్షిణదేశభాష యేదీకాదు" అని

వాడు. ఈరెండు సంగతులూ కృష్ణ రాయలు 'తుళు' దేశమువాడనడానికి క్లుప్తము 'తుళు' భాషకి నేటికి వలెపడినది వాటికి లేకపోవడము చేసింది? లిపిలేని స్వభావము కాక, గాహిత్యయాకల తెలుగునా, కన్న సంస్కృతమూ పట్టి ఆయన పోసిం ఆపవచ్చు గదా?

చూడగా కృష్ణదేవరాయలు నీ అనిపిస్తున్నది కారణాలు ముందు కన్నడుడా అన్న అను ర్థమాటలు రెండు చెప్పారీ మునకు ముందు విజయనగర రాజులలో దేవరాయలు చాలా గొప్పవాడు. ఇతని తరవాత వారు నును విరుదుగా వాడడము సహా దేశ చక్రవర్తి రాజరాజు పేరూ, గంగరాజు అనంతవర్మ (చోడ) వారి తర్వాత రాజులు తమించుకున్నారు. కాబట్టి విజయ నగర మధ్యించిన రాజులు 'దేవ

రాయల' పేరు ధరించడములో నింత యేమిటి?

పెద్దనగారు కృష్ణరాయల మరణానంత రము కన్నడదేశముమీద దండెత్తించిన చ్చిన గజపతిని సంహారించి చెప్పినాడన్న సేన పద్యములో 'సంపెట' నరపాల సార్వభౌ ముడువచ్చి అన్న మాటలు వేళాడు 'సంపెట' వారు తెలుగువారేగాని కన్న డులు కాదుగదా? 'తెలుగు దేలయన్న దేశంబు తెలుగేను' అన్న పద్యములో తెలుగు విధుడనని చెప్పుకున్నాడు కృష్ణ దేవరాయలు

సింహాదల దేవాలయంలోనూ, తిరుమల దేవాలయంలోనూ కృష్ణరాయల దిగ్విజ యాలు తెలుగుభాషలో వున్నాయి సింహా దలములో దేవాలయము వెలపల పీఠపు వంపులమీద చెక్కిన కృష్ణదేవరాయల కాసనమున్నది ఇదే లోపల స్తంభముపైన కూడా ఉంది కంచి వరదరాజస్వామి ఆలయములోకూడా, దేవాలయపు గోడ మీద వెలపల పీఠపు వంపుమీదే ఉంది తెలుగు లిపిలో కృష్ణదేవరాయల కాసనము అది చదవాలంటే గుడికి కొంతవరకూ ప్రద ష్ఠీణముచేస్తూ చదవాలి కంచీలో తెలుగు లిపిలో కాసనము చెక్కించవలసిన అగత్య పేమిటి? చిదంబరములో ఉత్తరగోపురము ప్రవేశించి, వడివైపుమానే ఒక గూటిలో కృష్ణరాయల విగ్రహమున్నది అది మనస్సి పాడవుకన్న చిన్నదీ, రాతిది కిరీటము తిరు పతిలోని ఇత్తడి విగ్రహపు కిరీటములాగ కనబడినా, సరి, గా అలాంటిది కాదు. కాలికి గండపెండేరమున్నది. (తిరుపతి విగ్రహానికిది లేదు) నాకు విగ్రహానికే రాయలపోలిక యొక్కపుత్తున్నది కనుక ఈవిగ్రహము పక్కన రాతిమీద తెలుగు లిపిలో కృష్ణరాయల కాసనముంది (తిరు పతి విగ్రహాలమీద కూడా పేరులు తెలుగు లిపిలో వేయబడినవి) చిదంబరములో తెలుగు లిపిలో యేల చెక్కించవలె? శ్రీరంగంలో మూలస్థాన దేవాలయపుగోడ పడమటి పార్శ్వపు పీఠము వంపులమీద 'సింహా దలమూ, కంచీలోలాగ' తెలుగు లిపిలో కృష్ణరాయల కాసనముంది పీఠము వంపు మీద చెక్కించడమూ, తెలుగు లిపిలో చెక్కించడమూ ప్రత్యేకక్రద్దను ధ్యనించ డము లేదా?

కృష్ణరాయల దక్షిణదేశ ప్రతినిధులు, విశ్వవాధనాయకుడు, నాగమనాయకుడు, తెలుగువారే. నమ్మకములు తెలుగువారయిన రాజు తెలుగువాడే కావాలి కదా!

చిట్టి పక్క అకు జవాబులు

—భూమి నూరుదొడిమిని విడిచిది కాబట్టి నూరుదొడి మట్టూ తిరుగుతుంది, చంద్రుడు భూమినించి విడిచినాడు కనక భూమిమట్టూ తిరుగుతాడు.

—అవును నీడకలనుండి మండగలవాయు వును తయారు చెయ్యవచ్చును అలాంటి ఫ్యాక్టరీ ఇంకా కట్టలేదు ఇంతకంటే గాడి నుండి కొన్ని భోజనపదార్థాలు తీర్చివేసి, మిగిలిన దానిని వశువులకు ఆహారముగా ఇవ్వడము లాభకరమైనది. ఈవిషయమై పరిశోధన జరగవలసి యున్నది

—ప్రతి రేడియోకేంద్రమూ, రెండో మూడు రకాల మీటర్లమీద ప్రసారము చేస్తుంది నిజమే ఒకేమీటరుమీద చెయ్య కూడదా? అంటే, చెయ్యవచ్చును అప్పుడు మరిరెండు విధాలప్రామాములు ప్రసారించ డానికి వీలుండదు చెప్పవట్టుము నించి తెలుగులోనూ అరవములోనూ కూడా ప్రామాములు ఒకే కాలములో ప్రసారము చెయ్యాలి మరిరెండు వేర్వేరు మీటర్లలో ప్రసారించడము అనుకూలము కాదా?

హెచ్చు మీటర్లలోచేసిన ప్రసారము భూమిని అంటి పాకే, ప్రసారకేంద్రానికి దగ్గరగా ఉన్నచోట్లకే అందుతుందో కనుక ప్రాదేశిక ప్రాముఖ్యతగల ప్రామాముల్ని

—నాగా కాలిన అల్లపెసముమీద నీటి చుక్కలు రాల్చుండి. ఆ చుక్కలకే పెసము నకూ మధ్యన ఆవిరి దిండు ఏర్పడి, చిల్లదు వులు పెసమును అంటక, తామరాకుమీద నీటిబొట్టులాగ పృథ్వీము చేస్తాయి కాబట్టి నాగా తడుపుకుని 'గుండము' లోక్కేవారి పాదాలకే నివ్వలకే నడుము ఈ ఆవిరిదిండు ఏర్పడుతుండేమో, ఇది తప్ప వారి పాదాలు కాలకపోదానికి వైజ్ఞానిక కారణము ఏదీ తెలిదు

—మార్గపైట అంటే చేరువ వస్తువు అనే కాని దూరపు వస్తువులను చూడలేక

నవుంసక తెలం

అంగనదములు బలహీనతచెంది చిన్నదైన తిరిగి యధాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్యమును ఆనుభవించుటకు 48 ఏండ్లు ప్రఖ్యాతి చెందిన గ్యారంటీ ముందు 1 పీసా యా 10/-లు విసిరూ 1-4-0

కావలసినవారు రు 1/4 ముందుగా పంపేడి. డా॥ రత్నం సన్ను మెడికల్ హాల్, మలకపేటబిల్డింగ్స్, హైదరాబాదు-(దక్కా)

తెలివితేటలు ఒకరి సాత్రా?

ఒకానొక ఆడవాళ్ల పత్రికకు ఒక యిల్లాలు యిలా జాబు వ్రాసింది :

“మా ఆయన చాలా బద్ధకస్తుడు. నేను యింట్లో ఏ పని చెప్పినా చెయ్యరు. ఈ మాటే నేనొకరోజు మా పొరుగునవున్న పుల్లమ్మగారిలో అంటే, ఆవిడకూడా అదే గోలపెట్టింది; వాళ్ల ఆయనకూడా పెద్ద బద్ధకస్తుడట!

“అందుకని నేమిద్దరంకలసి ఒక మంచి ప్లానువేశాం...

“మా యింట్లో పని ఏదైనావస్తే, నేను పుల్లమ్మగారి భర్తను పిలిచి, ‘యీ పని కాస్త చేసిపెట్ట’మని అడిగేదాన్ని అలాగే పుల్లమ్మగారి యింట్లో ఏదైనా పనివడితే, ఆవిడ మా ఆయనను అడిగేది.

“మా ప్లాను మా బాగా పనిచేస్తోంది ఈ మొగుట్లయిద్దరూ పరాయి ఆడది అడిగిన సాయం ఎంత కష్టమైనదైనా, నరే ‘అనకుండా చేసుకువస్తున్నారు.’

ఈ పుత్తరాన్ని అచ్చువేస్తూ ఆ పత్రికా సంపాదకుడు దాని అడుగున దిగువ పేర్కొన్న నోటు ఒకటి ప్రకటించాడు :

“మీ మొగుళ్లని మీరు భయంకరంగా కలిసి ఆగించేస్తున్నామని మీరు అనుకొంటే అనుకోవచ్చు కాని, మాకు మాత్రం అల అనిపించటంలేదు. ఒకందుకు మీకు మీ ప్లాను బాగున్నట్లుతో మీ భర్తలకీ యిదే ప్లాను మరొకందుకు మహా బాగున్నట్లు ఏమంటారా—మొగుడన్నవాడు చేసిన యింటిపని ఎంత బాగున పెళ్ళాన్ని ఒప్పించడం చాలాకష్టం. ఇది ప్రతి భర్తకీ అనుభవం అదే పరాయి ఆడదానికోసం కష్టపడితే చేసిన పని ఎలా వు మెప్పుమాత్రం మహాతేలిగ్గా వస్తుంది.

“అదీకాక—పరాయి అమ్మ యింట్లో పని సాయానికి నట్లువస్తే, నుత్తి, మేకు, గొడ్డలీ, రంపం వగైరా పనిముట్లు ఆ యిల్లాలే అందిస్తుంది. ఆ పనికాగానే చిందరవందరగా పడి పనిముట్లు అన్నిటిని ఆ యిల్లాలే శ్రమ అనుకోకుండా ఎక్కి అక్కడ నర్తేస్తుంది.”

“కాబట్టి మీరు వేసిన ప్లానునల్ల మీ ఒక్కరికీ మీ మీ భర్తలకీ కూడా చాలా లాభాలు వున్నాయన్న మాత్రం మరచిపోకండి తెలవ్వు.”

కలలు కనుటవల్ల నేనమ్మా జ్యోతీ. వారికి — అస్తవధానమా, శతవ లాంటివి కొత్త శతవధాన. తెలివైన ముఖాలు పలకరిస్తున్నట్లు కలవస్తే వారు తక్కువ కనక అచేకష్ట

పోవడము విద్యార్థులు తరుచు పుస్తకాలు చదివడమూ, లెక్కలు చెయ్యడమూ, బొమ్మలు రాయడమూ చేస్తూంటారు. కనక వారి కళ్ళు చేరువ వస్తువులను చూడడానికి అలవాటుపడి దూరపువస్తువులను చూడడానికి శ్రమపడతాయి. ఇదే పార్శ్వనైటు.

—వేలాడదీసిన దిక్కుచి ఈ తర విజ్ఞానాలకు తిరగడమే ధూగర్పములో పేద అయిస్కాంత మున్నదనడానికి నిరూపణ. నూర్యడినుంచి వెలువడే ఎలక్ట్రానులు ధ్రువాలపై పు మొగ్గినట్లు కనబడముకూడా గ్రామిలోని అయిస్కాంతము వల్లనే. కాస్మికు కిరణాలకీ ధ్రువాలవద్ద ఎక్కువగా ఉండడాకీ ఇదే కారణము.

—ప్రాణము అనగా ఏమిటో తెలియ గాని, ఆహారమును లోపలికి తీసుకుని పెరిగేదీ, తన జాతిని పృథ్విచేసుకునేదీ ‘ప్రాణి’

—మునుష్యుని శరీరము పెరగకుండా అరికట్టవలసిన అవసరము ఇంతవరకూ ఎవరికీ కలగలేదు. పోషకశీలరావు గారూ.

—వెలుతురుపడే వస్తువులే కాని వెలుతురు కనపడదు. నూర్యడినుంచి వంద్రుడికి పోయే వెలుతురు కనపడదు కదా?

—కొంత ప్రవేశక ద్రవ్యముల అణువులమీద వెలుతురు పడినప్పుడు, ఈ వెలుతురు (1) అణువులనుండి కొంత బలమును పొందడమువల్లగాని (2) కొంతబలమును అణువులకు నష్టపోడమువల్లగాని, మారడమే రావచ్చు. ఎఫెక్టు. రెండవ మార్పు అతి సామాన్యము.

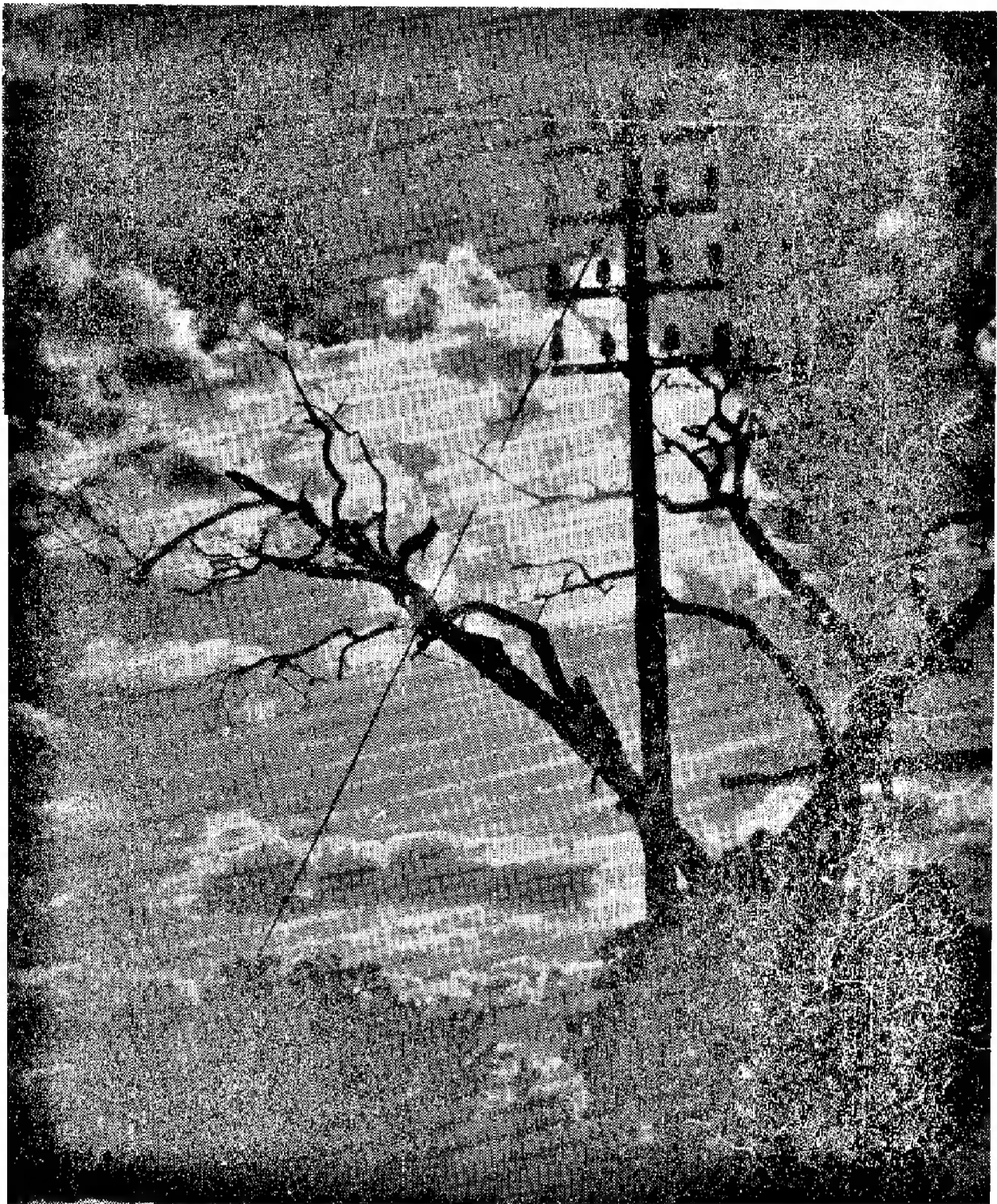
—మొండి చెయ్యి అనగా కుక్క గొడుగులలో ఒకరకము.

—నల్లరంగు అన్నిరంగులనూ చూపించ (పీల్చుకో) గలదు. జుట్టు నూర్యకిరణాల్ని చూపించడము వల్లనే తలపాగా, బొప్పి అవసరమైనాయి.

—దోమలు దీ పాలు ఆర్పినంత మాత్రాన తగ్గవు. దోమలు రాత్రించరులు కదా?

—టపాకాయలలో నుకకకాకమూ, బొగ్గుపొడి గంభకమూ ఉంటాయి. ఈ పొడి అతి సన్నగా వస్త్రకాలితము చేసినది అయి వుంటుంది నిప్పువత్తివ్వారా ఈ పొడికి అందగానే పొడిఅంత ఒక్కమారు ధగ్గమంటుంది. ఇందువల్ల తయారయిన వాయువులకు టపాకాయలోని అవకాశము చాలదు కనక ఈ వాయువులు తాటాకు ముడిని పీల్చుకుని వచ్చేస్తాయి. అంటే టపాకాయ పేలుతుందన్నమాట.

—చిన్న పిల్లలు నిద్రలో నవ్వుడము

“వార్తా హర్షలు”

—రచయిత: జె. బాబు ప్రేమనాథ్, కర్నూలు

మనిషిలోని మంచిచెడ్డలను
మనోరంజకంగా చిత్రించే
మహత్తర సాంఘిక చిత్రము!

పెద్ద మనుషులు

వాహినీ చిత్రము

నిర్మాత-దర్శకుడు
కే.వి.రెడ్డి B.Sc(HONS)

ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశమంతటా
దిగ్విజయముగా స్పృహపడుచున్న

